

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

14/2021. (IV. 23.) AB határozat	a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 78. § (1) bekezdés c) pontjára vonatkozó alkotmányos követelmény megállapításáról	1210
3187/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1216
3188/2021. (V. 19.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1225
3189/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1231
3190/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1236
3191/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1240
3192/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1244
3193/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1249
3194/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1253
3195/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1257
3196/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1263
3197/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1267
3198/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1271
3199/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1274
3200/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1277
3201/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1281
3202/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1286
3203/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1291
3204/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1295
3205/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1300
3206/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1304
3207/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1312
3208/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1317
3209/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz eljárás felfüggesztéséről	1323
3210/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1325
3211/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1328
3212/2021. (V. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1335

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 14/2021. (IV. 23.) AB HATÁROZATA

a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 78. § (1) bekezdés c) pontjára vonatkozó alkotmányos követelmény megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja: az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből következő alkotmányos követelmény, hogy a hontalanság megállapítására irányuló eljárásban a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 78. § (1) bekezdés c) pontja szerinti ok fennállásának vizsgálata a kérelem érdemi elbírálásának előfeltétele; amennyiben az eljáró hatóság a szakhatóság állásfoglalása alapján azt állapítja meg, hogy a kérelmező tartózkodása sérti vagy veszélyezteti Magyarország nemzetbiztonságát, a kérelmet eljárási okból, annak további vizsgálata nélkül kell elutasítani, hogy a kérelmező hontalannak minősül-e.

2. Az Alkotmánybíróság a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 78. § (1) bekezdés c) pontja nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására, megsemmisítésére és alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő, 105.K.705.714/2020. számú, hontalansági közigazgatási jogvita elbírálása iránt indított peres eljárásokban, az eljárás felfüggesztése mellett, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 32. § (1) és (2) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 78. § (1) bekezdés c) pontja nemzetközi szerződésbe ütközését állapítsa meg, a rendelkezést semmisítse meg, továbbá rendelje el annak konkrét egyedi ügyben történő alkalmazási tilalmát. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés ellentétes a 2002. évi II. törvénnyel kihirdetett, az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében New Yorkban, 1954. szeptember 28-án létrejött, a Hontalan Személyek Jogállásáról szóló Egyezmény (a továbbiakban: Hontalansági Egyezmény) 1. cikk 2. pontjával.
- [2] 2. Az alapügy I. rendű alperese (az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság) a felperes magánszemély hontalanság megállapítása iránti kérelmét 2017. március 17. napján meghozott határozatával elutasította. Az elutasító határozattal szemben a felperes bírósághoz fordult, a bírósági eljárás eredményeként a Kúria az ügyben született első- és másodfokú bírósági ítéleteket az I. rendű alperes határozatára is kiterjedően hatályon kívül helyezte,

és az alperest új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban az I. rendű alperes a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rendelet 165. § (1) bekezdése alapján szakhatóságként megkereste az ügy II. és III. rendű alpereseit (az Alkotmányvédelmi Hivatalt és a Terrorelhárítási Központot). Mind a II. rendű, mind pedig a III. rendű alperes szakhatósági állásfoglalásában azt állapította meg, hogy a felperes Magyarország területén való tartózkodása a nemzetbiztonságot veszélyezteti. A szakhatósági állásfoglalásokra tekintettel az I. rendű alperes a felperes hontalanság megállapítása iránti kérelmét ismételtelen elutasította, a határozattal szemben a felperes közigazgatási jogvitát kezdeményezett.

- [3] 3. A Harmtv. 78. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a hontalanság megállapítására irányuló kérelmet határozattal el kell utasítani, amennyiben a kérelmező tartózkodása sérti vagy veszélyezteti Magyarország nemzetbiztonságát. Az indítványozó álláspontja szerint a rendelkezés egy újabb kizárási okkal bővíti a Hontalansági Egyezmény 1. cikk 2. pontjában foglalt kizáró okokat, miközben a Hontalansági Egyezmény taxatív módon határozza meg azokat az esetköröket, amelyek fennállása esetén a hontalankénti elismerés nem állapítható meg. Ezzel összefüggésben az indítványozó utalt a 6/2015. (II. 25.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) indokolásának [21] bekezdésére is, mely ugyancsak megerősíti a Hontalansági Egyezmény vonatkozó rendelkezésének taxatív jellegét: „a Hontalansági Egyezmény hiteles, a 2012. évi II. törvénnyel kihirdetett magyar nyelvű szövege ugyanakkor kétséget sem hagy afelől, hogy mind a fogalom meghatározás, mind a (2) bekezdés szerinti taxáció eltérést nem engedően értelmezendő.” Az indítványozó arra is utalt, hogy a fenti okból kifolyólag a Harmtv. támadott rendelkezése az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésében foglaltakkal is ellentétes.
- [4] 4. Az Abtv. 57. § (1) bekezdése alapján a belügyminiszter tájékoztatta az Alkotmánybíróságot a Harmtv. vonatkozó rendelkezésével kapcsolatos álláspontjáról. A belügyminiszter kiemelte: a Hontalansági Egyezmény 31. cikke még a részes államok területén jogszerűen tartózkodó hontalan személyek kiutasítását is lehetővé teszi nemzetbiztonsági vagy közrendi okból, ekként a Hontalansági Egyezmény szellemével is ellentétes eredményre vezetne az az értelmezés, mely szerint a kérelmezőket nem lehetne nemzetbiztonsági szempontból előzetesen ellenőrizni.

II.

- [5] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.”

- [6] 2. A Hontalansági Egyezmény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„1. Cikk – A »hontalan személy« kifejezés meghatározása

2. A jelen Egyezmény nem vonatkozik:

(i) olyan személyekre, akik jelenleg – az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának kivételével – az Egyesült Nemzetek szerveitől vagy szervezeteitől védelemben vagy segélyben részesülnek, addig, amíg ez a védelem vagy segély fennáll;

(ii) olyan személyekre, akiket annak az országnak az illetékes hatóságai, melyben lakóhelyük van, olyan személyeknek ismertek el, mint akiket megilletnek az adott ország állampolgárságának birtoklásával járó jogok és kötelezettségek;

(iii) olyan személyekre, akiket illetően komoly okok állnak fenn annak feltételezésére, hogy:

a) a nemzetközi okmányokban megfogalmazottnak megfelelően béke elleni, háborús vagy az emberiség elleni bűnöket követtek el;

b) a tartózkodási helyük államán kívül, mielőtt abba az államba bebocsátást nyertek, súlyos, nem politikai bűncselekményt követtek el;

c) az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel ellentétes cselekmények elkövetésében vétkesek.”

[7] 3. A Harmtv. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„78. § (1) A hontalanság megállapítására irányuló kérelmet határozattal el kell utasítani, amennyiben a kérelmező [...]

c) tartózkodása sérti vagy veszélyezteti Magyarország nemzetbiztonságát.”

III.

[8] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.

[9] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek.

[10] 1.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes a tekintetben, hogy az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján induló bírói kezdeményezésre is vonatkoznak a bírói kezdeményezésekkel szemben az Abtv. 25. §-ával kapcsolatban támasztott követelmények {legutóbb: 10/2020. (V. 28.) AB határozat, Indokolás [19]}. A bírói kezdeményezés a Harmtv. 78. § (1) bekezdés c) pontja Hontalansági Egyezménybe mint nemzetközi szerződésbe ütközését állítja. Az indítványozónak olyan közigazgatási határozatot kell felülvizsgálnia, melyben az alapügy felperesének hontalanság megállapítására irányuló kérelme a Harmtv. 78. § (1) bekezdés c) pontja alapján került elutasításra, ekként a támadott jogszabályi rendelkezés az alapügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek tekinthető.

[11] 1.2. Az indítvány határozott, pontos indokolást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés miért ellentétes a Hontalansági Egyezmény 1. cikk 2. pontjával. A nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján, mely eljárás indítványozására az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott személyi kör, így az indítványozó is jogosult. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdéseiben foglalt, a határozott kérelemmel szemben támasztott feltételeknek eleget tesz {vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}.

[12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban korábban már vizsgálta a Harmtv. egy másik, hontalansági eljárással kapcsolatos rendelkezésének a Hontalansági Egyezménybe mint nemzetközi szerződésbe ütközését, és a következőket állapította meg. „A Hontalansági Egyezmény hiteles, a 2002. évi II. törvénnyel kihirdetett magyar nyelvű szövege ugyanakkor kétséget sem hagy afelől, hogy mind a fogalom meghatározás, mind a 2. bekezdés szerinti taxáció eltérést nem engedően értelmezendő. Tény az is, hogy Magyarország (a csatlakozás és a hatályba lépés időpontjában: Magyar Köztársaság) a hivatkozott 1. Cikkhez fenntartást nem fűzött, ennek lehetőségét a 38. Cikk egyébként is ténylegesen kizárja.” (Indokolás [21]) Az Alkotmánybíróság az Abh. Hontalansági Egyezménnyel kapcsolatos megállapításait jelen ügyben is irányadónak tekinti.

[13] 3. A Hontalansági Egyezmény eltérést nem engedő módon tartalmazza a hontalan személyek kategóriájának nemzetközi jogi definícióját, de nem tartalmaz előírásokat arra vonatkozóan, hogy milyen eljárásban kell a Hontalansági Egyezményben részes államoknak a hontalanság kérdését vizsgálniuk. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának A hontalanságról szóló 2. számú iránymutatása maga is rögzíti, hogy „[a] részes államok széles körű döntési jogkörrel rendelkeznek a hontalansági eljárás kialakításával és működésével kapcsolatban, mivel az 1954. évi egyezmény nem rendelkezik ennek részleteiről” (lásd az iránymutatás 10. pontját). Ez a széles körű mérlegelési jogkör azonban nem vezethet arra, hogy az államok ne biztosítsák mindenki számára a hontalansági eljáráshoz való hozzáférés lehetőségét, a hontalansági eljárást és annak garanciáit pedig jogszabályoknak kell rögzíteniük annak érdekében, hogy az eljárás tisztességessége biztosítható és számonkérhető legyen.

[14] A hontalanság ténykérdés: a hontalan személy attól a pillanattól hontalannak minősül, hogy megfelel a Hontalansági Egyezmény feltételeinek, mely tény hontalansági eljárásban történő megállapítása pusztán deklaratív jellegű (az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának A hontalanságról szóló 3. számú iránymutatása, 7. pont). Azáltal, hogy maga a Hontalansági Egyezmény rögzíti azokat az anyagi jogi feltételeket, melyek teljesülése esetén a kérelmező hontalansága megállapításra kerül, biztosított, hogy a hontalansági eljárás lefolytatása bármely,

a Hontalansági Egyezményben részes államban azonos eredményre vezessen abban az anyagi jogi kérdésben, hogy a kérelmező hontalannak minősül-e.

- [15] 4. A Hontalansági Egyezmény 7. cikk 1. pontja értelmében a részes államok a hontalan személyeknek ugyanolyan bánásmódot biztosítanak, mint általában a külföldieknek. A Harmtv. számos rendelkezésében következetesen érvényesíti azt a követelményt, hogy Magyarország nem engedélyezi azon harmadik országbeli állampolgárok magyarországi beutazását, illetőleg tartózkodását, akik (egyebek között) veszélyeztetik Magyarország közrendjét, közbiztonságát, nemzetbiztonságát vagy közegészségügyi érdekét [lásd például: Harmtv. 13. § (1) bekezdés *h*) pont; 21/A. § (5) bekezdés *c*) pont; 22/A. § (3) bekezdés *b*) pont; 22/A. § (6) bekezdés *c*) pont; 22/B. § (3) bekezdés *b*) pont; 22/B. § (4) bekezdés *b*) pont; 22/B. § (7) bekezdés *c*) pont; 33. § (2) bekezdés *b*) pont; 42. § (6) bekezdés *d*) pont; 43. § (1) bekezdés *c*) pont; 43. § (2) bekezdés *d*) pont; 45. § (2) bekezdés *b*) pont; 45. § (4) bekezdés; 45. § (8) bekezdés *b*) pont; 47. § (4) bekezdés; 47. § (6) bekezdés].
- [16] A Hontalansági Egyezmény nem zárja ki a hontalanság megállapítását kérelmező személyek nemzetbiztonsági ellenőrzésének lehetőségét sem. Ellenkezőleg: a Hontalansági Egyezmény 28. cikke éppen a nemzetbiztonsági és közrendi okot nevesíti olyan kivételként, amikor a részes államok a területükön jogszerűen tartózkodó hontalan személyek számára úti okmányt kötelesek kiállítani, a Hontalansági Egyezmény 31. cikk 1. pontja pedig azt rögzíti, hogy a részes államok a területükön jogszerűen tartózkodó hontalan személyeket csak a nemzetbiztonság vagy közrend okából utasíthatják ki. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a kérelmezők nemzetbiztonsági ellenőrzésének lehetősége kifejezetten összhangban áll a Hontalansági Egyezmény rendelkezéseivel.
- [17] Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi továbbá, hogy a Hontalansági Egyezmény 28. cikkében és 31. cikk 1. pontjában szereplő jogosultságok a hontalanok csoportján belül is kizárólag azokat illethetik meg, akik az érintett állam területén jogszerűen tartózkodnak, márpedig Magyarország a Harmtv. idézett rendelkezéseinek megfelelően a harmadik országbeli állampolgárok (beleértve a hontalanokat is) jogszerű magyarországi tartózkodásának előfeltételévé teszi azt, hogy az érintett személy ne jelentsen veszélyt Magyarország közbiztonságára vagy nemzetbiztonságára nézve.
- [18] A nemzetközi jog szabályai alapján (ide nem értve ezúttal az Európai Unió joga szabad mozgással és tartózkodással kapcsolatos szabályrendszerét) az államoknak nincs általánosan érvényesülő nemzetközi jogi kötelezettségük a külföldiek beutazásának és tartózkodásának engedélyezésére, mely alól a nemzetközi jog szabályrendszere csak egyes, nemzetközi szerződésekben kifejezetten nevesített esetekben enged kivételt (mint amilyen például a *non refoulement* elve). A *non refoulement* elvét, illetőleg más kivételeket ugyanakkor a Hontalansági Egyezmény nem nevesít, ennek megfelelően azokban az esetekben, amikor valamely kérelem elbírálása során kizárólag a Hontalansági Egyezmény szabályai az irányadóak, a részes államok teljes szabadságot élveznek annak a kérdésnek a meghatározásában, hogy a kérelmezőt nemzetbiztonsági ellenőrzésnek vessék alá, és amennyiben úgy ítélik meg, hogy a kérelmező sérti vagy veszélyezteti az adott állam nemzetbiztonságát, ne engedélyezzék számára a területükön való tartózkodást. A Hontalansági Egyezmény azt sem tiltja, hogy ez a nemzetbiztonsági ellenőrzési eljárás már a hontalansági kérelem érdemi elbírálását megelőzően megtörténjen. A nemzetbiztonsági ellenőrzés eredménye ugyanakkor nem jelenthet döntést abban az anyagi jogi kérdésben, hogy a kérelmező egyébként hontalannak minősül-e, vagy sem, ez a kérdés ugyanis független attól, hogy a kérelmező veszélyt jelent-e Magyarország nemzetbiztonságára.
- [19] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: a Harmtv. vonatkozó rendelkezései (összhangban az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának iránymutatásaival) számos eljárásjogi garanciát tartalmaznak arra az esetre, hogy annak megállapítása, hogy a kérelmező sérti vagy veszélyezteti-e Magyarország nemzetbiztonságát, ne történhessen önkényesen. Ilyen eljárásjogi garanciának tekinthető a teljesség igénye nélkül a kérelem írásban (jegyzőkönyvben) történő rögzítése szóbeli kérelem esetén; a jogokról és kötelezettségekről történő tájékoztatás kötelezettsége; a személyes meghallgatás kötelezettsége; az anyanyelvhasználat joga; a jogi segítséghez való jog; az eljárás tárgyi költségmentessége; a határozattal szembeni bírósági felülvizsgálat lehetősége; és végül, de nem utolsósorban annak garanciális rögzítése, hogy az ENSZ Menekültügyi Főbiztoságának képviselője az eljárás bármely szakaszában részt vehet, ideértve a kérelmező meghallgatását is, a kérelmezőnek igazgatási segítséget nyújthat, betekinthez az eljárás irataiba, azokról másolatot is készíthet, valamint az idegenrendészeti hatóság közvetlenül megküldi részére a közigazgatási, illetve a bírósági határozatot is. Ezen eljárási garanciák megfelelően biztosítják, hogy amennyiben a kérelmező valójában nem sérti vagy nem veszélyezteti Magyarország nemzetbiztonságát, a hontalanság megállapítására vonatkozó eljárás megfelelően folytatódjon.

- [20] 5. A Hontalansági Egyezmény, miközben az eljárásrend meghatározásával összefüggésben a részes államok számára nagyfokú szabadságot tesz lehetővé, nem enged az egyes részes államok számára mérlegelést abban a kérdésben, hogy mely feltételek fennállása értékelhető a kérelmező hontalanságának megállapítása mint anyagi jogi kérdés vizsgálata során. A Hontalansági Egyezmény 1. cikk 2. pontjában szereplő feltételek objektív jellegűek, és azt biztosítják, hogy a hontalanság mint ténykérdés megítélése tekintetében azonos bizonyítékok alapján bármely részes államban azonos döntés szülessen abban az anyagi jogi kérdésben, hogy a kérelmező hontalannak minősül-e.
- [21] A Harmtv. 78. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a hontalanság megállapítására irányuló kérelmet határozattal el kell utasítani, amennyiben a kérelmező tartózkodása sérti vagy veszélyezteti Magyarország nemzetbiztonságát. A Harmtv. 78. § (1) bekezdése ugyanakkor ilyen esetekben csupán a kérelem elutasítását írja elő az eljáró hatóság számára, és nem pedig annak megállapítását, hogy a kérelmező hontalannak minősül-e. A Harmtv. 78. § (1) bekezdése egy bekezdésen belül, külön pontokban egyaránt tartalmazza a kérelem elutasításának anyagi jogi és eljárásjogi feltételeit, melyek alkalmazása a hontalanság fennállása tekintetében eltérő megállapítások megtételét (vagy ellenkezőleg, éppen az ilyen megállapítások mellőzését) igényli. Így például a 78. § (1) bekezdés a) pontja a Hontalansági Egyezmény mint anyagi jogi feltétel vizsgálatát követeli meg az eljáró hatóságok részéről, és ebben az esetben a kérelem elutasítása egyben annak megállapításával jár, hogy a kérelmező nem minősül hontalannak. A Harmtv. 78. § (1) bekezdés c) pontja ezzel szemben eljárásjogi feltételt tartalmaz, melynek bekövetkezése esetén az eljárást folytató hatóságnak már nem szükséges tovább vizsgálnia, hogy a kérelmező hontalannak minősül-e, és így az elutasító határozatnak nem kell megállapítást tennie a kérelmező hontalansága fennállása kérdésében sem.
- [22] 6. Azáltal, hogy a Harmtv. 78. § (1) bekezdése a hontalanság megállapítására irányuló kérelem elutasítása körében egyaránt tartalmaz anyagi jogi és eljárásjogi feltételeket, a nem kellően részletes jogi szabályozásból fakadóan nem zárható ki annak lehetősége, hogy a hontalanság megállapítására irányuló eljárásban a jogalkalmazó egyedi ügyekben a Hontalansági Egyezmény rendelkezéseivel ellentétesen alkalmazza a Harmtv. vonatkozó, egyébként a Hontalansági Egyezménnyel összhangban is értelmezhető rendelkezéseit.
- [23] Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése értelmében Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Az Abtv. 46. § (3) bekezdése felhatalmazza az Alkotmánybíróságot arra, hogy hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapítsa azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált jogszabály alkalmazásának meg kell felelniük.
- [24] Az Alkotmánybíróság éppen ezért a Hontalansági Egyezmény mint Magyarország által nemzetközi szerződéssel vállalt nemzetközi kötelezettség érvényesülése kötelezettségének az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből fakadó biztosítása érdekében alkotmányos követelményként állapítja meg, hogy a hontalanság megállapítására irányuló eljárásban a Harmtv. 78. § (1) bekezdés c) pontja szerinti ok fennállásának vizsgálata a kérelem érdemi elbírálásának előfeltétele; amennyiben az eljáró hatóság a szakhatóság állásfoglalása alapján azt állapítja meg, hogy a kérelmező tartózkodása sérti vagy veszélyezteti Magyarország nemzetbiztonságát, a kérelmet eljárási okból, annak további vizsgálata nélkül kell elutasítani, hogy a kérelmező hontalannak minősül-e.
- [25] 7. Tekintettel arra, hogy a Harmtv. 78. § (1) bekezdés c) pontjának a fentiek szerint létezik olyan értelmezése, amely a Hontalansági Egyezménnyel mint nemzetközi szerződéssel összhangban áll, az Alkotmánybíróság a Harmtv. 78. § (1) bekezdés c) pontja nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasította. Figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezést nem semmisítette meg, az Abtv. 45. § (1), (2) és (4) bekezdésére tekintettel nem rendelte el a vizsgált rendelkezés alkalmazásának kizárását sem.
- [26] 8. A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondatán alapul.

Budapest, 2021. március 23.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [27] 1. Mint azt az Abh.-hoz fűzött különvéleményemben már részletesen is kifejtettem, a jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata nem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontjában írt, alkotmányosági normakontrollt tartalmazó rendelkezésen, hanem – amint azt a jelen határozat indokolásának III/1.2. pontja (Indokolás [11]) is rögzíti – ettől különállóan, a 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontjában meghatározott hatásköri szabályon alapul. (Azaz ilyen esetben nem a jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatáról van szó.) Ezt az elhatárolást a jelen ügy kapcsán is fontosnak tartottam hangsúlyozni.
- [28] 2. A határozat rendelkező részében foglalt alkotmányos követelmény nézetem szerint nem hozható összefüggésbe az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésével; az voltaképpen a Hontalansági Egyezmény szabályozási körén kívül eső, a hontalanság megállapítása iránti kérelem érdemi elbírálásának eljárási előfeltételét tartalmazó szabályozással kapcsolatos jogértelmezési bizonytalanság kiküszöbölését szolgáló, az Alaptörvény által védett állami szuverenitásból [és nem a jogalkotó felé elvárást támaztó államcél rögzítő Q) cikk (2) bekezdéséből] fakadó követelményt állapít meg.

Budapest, 2021. március 23.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: V/8/2021.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2021. évi 67. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3187/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* és *dr. Horváth Attila* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az Országgyűlés 2020. szeptember 21-i ülésnapon elfogadott, H/12956. számon előterjesztett, a törvényjavaslatok tárgysorozatba vételének tárgyalásával kapcsolatosan a határozati házsabályi rendelkezésektől való eltérést tartalmazó határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó független országgyűlési képviselők az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján, hivatkozva továbbá az Abtv. 37. § (2) bekezdésére is, alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Országgyűlés 2020. szeptember 21-i ülésnapon elfogadott, H/12956. számon előterjesztett, a törvényjavaslatok tárgysorozatba vételének tárgyalásával kapcsolatosan a határozati házsabályi rendelkezésektől való eltérést tartalmazó határozata (a továbbiakban: Határozat) alaptörvény-ellenességének megállapítása és a Határozat meghozatalára visszamenőleges hatályú megsemmisítése iránt, tekintettel arra, hogy az az indítványozók álláspontja szerint ellentétes az Alaptörvény XV. cikkében foglalt általános egyenlőség követelményével, a 4. cikk (1) bekezdésében foglalt egyenlő mandátum elvével, valamint az indítványozóknak a 6. cikk (1) bekezdésében rögzített törvénykezdeményezéshez való jogával.
- [2] 1. Az egyes házsabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (a továbbiakban: HHSZ) 58. § (1) bekezdése alapján az országgyűlési képviselő által benyújtott törvényjavaslat abban az esetben kerül az Országgyűlés tárgysorozatára, ha azt a tárgysorozatba vételre kijelölt bizottság támogatja. Az 58. § (2) bekezdése értelmében a tárgysorozatba vételre kijelölt (állandó) bizottság a kijelölést követő harminc napon belül határoz az indítvány tárgysorozatba vételéről. Amennyiben a bizottság elutasítja a tárgysorozatba vételt, a HHSZ 58. § (5) bekezdése alapján, ha azt annak a képviselőcsoportnak a vezetője, amelyhez a törvényjavaslatot benyújtó képviselő tartozik, nyolc napon belül kéri, a tárgysorozatba vételről a Törvényalkotási bizottság (a továbbiakban: TAB) határoz. Ugyanezen szakasz (6) bekezdése alapján ilyen esetben a TAB harminc napon belül dönt és a határidő számítása során a rendes ülészakok közötti időtartamot figyelmen kívül kell hagyni; ilyen kérelmet pedig a (7) bekezdés alapján minden képviselőcsoport ülészakonként legfeljebb hat alkalommal, kizárólag azon a rendes ülészakon nyújthat be, amelyen a tárgysorozatba vételt az erre kijelölt bizottság elutasította. Az 58. § (8) bekezdése alapján független képviselő által benyújtott törvényjavaslat esetén lehetőség van arra, hogy a tárgysorozatba vételre kijelölt bizottság elutasítása esetén az azt benyújtó képviselő szintén a TAB döntését kérje, amennyiben a kérelmet legalább négy képviselő támogatja. Ilyen kérelmet minden képviselő kizárólag a rendes ülészakon, és ülészakonként legfeljebb egy alkalommal, mégpedig azon az ülészakon támogathat, amelyen a törvényjavaslat tárgysorozatba vételét az erre kijelölt bizottság elutasította.
- [3] Az Országgyűlés az említett ülésnapon a Házbizottság javaslatára a HHSZ 65. § (1) bekezdése alapján határozatot fogadott el a HHSZ fenti rendelkezéseitől való eltérésről.

- [4] A Határozat alapján az Országgyűlés a 2020. június 18-tól elrendelt egészségügyi válsághelyzetre való tekintettel az elfogadása napján folyamatban lévő vagy azt követően induló tárgysorozatba vételi eljárásokban a határozati házsabályi rendelkezésektől úgy tért el, hogy a HHSZ 58. § (2) bekezdése, valamint az (5)–(6) bekezdései szerinti határidő a 2021. évi tavaszi rendes ülészak első napján újrakezdődik azzal, hogy a tárgysorozatba vételre kijelölt bizottság és a TAB a 2020. évi őszi rendes ülészak alatt tárgysorozatba vételre irányuló eljárást csak abban az esetben folytat le, ha a tárgysorozatba vételről való döntést – a TAB döntése esetében a tárgysorozatba-vételi kérelem benyújtását követően – képviselőcsoport vezetője írásban kezdeményezi. A képviselőcsoport vezető által a tárgysorozatba vételre kijelölt bizottság elnökéhez intézett írásbeli kezdeményezés alapján a tárgysorozatba vételre kijelölt bizottság, a tárgysorozatba-vételi kérelem benyújtását követően a TAB elnökéhez intézett írásbeli kezdeményezés alapján a TAB a kezdeményezés benyújtásától számított 30 napon belül határoz az önálló indítvány tárgysorozatba vételéről.
- [5] 2. Mindezek alapján az indítványozók megállapították, hogy „országgyűlési képviselő által benyújtott törvényjavaslat csak akkor kerülhet tárgysorozatba a 2020. évi őszi rendes ülészak alatt, amennyiben azt valamelyik frakcióvezető kérelmezi. Frakcióvezetői támogatás nélkül erre nincs lehetőség, még ha a kérelmet négy másik képviselő támogatja is.” Az indítványozók álláspontja szerint ez esetükben, mint független, azaz országgyűlési képviselőcsoporthoz nem tartozó országgyűlési képviselők esetében azt jelentette, hogy az Alaptörvény említett rendelkezéseinek „séreلمe közvetlenül a Határozat hatályosulása folytán következett be, mivel a Határozat fent ismertetett tartalma szerint csak abban az esetben volt lehetőségük a 2020. őszi rendes ülészakon törvényjavaslatot benyújtani és a javaslat tárgysorozatba vételét, illetve elutasítás esetén a TAB eljárását kérni, ha – a korábbi állapottól eltérően – valamelyik frakcióvezető segítségét kérték. A Határozat nyomán tehát közvetlenül szűkültek a lehetőségeik, egyenlő mandátumhoz való joguk séreلمe közvetlenül, további cselekmény nélkül bekövetkezett.” Független országgyűlési képviselőként az indítványozók szerint tehát a Határozat a törvénykezdeményezési joguk közvetlen séreلمét eredményezte, mivel azzal a Határozat hatálybalépését követően csak más, a korábbiaknál kedvezőtlenebb feltételek mellett tudnak élni.
- [6] Az indítványozók mindezekre a jogszabályokkal szemben az Abtv. 26. § (2) bekezdésére hivatkozással benyújtható kivételes alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság eljárásának megindításához szükséges közvetlen és aktuális érintettség igazolása körében is hivatkoztak. Álláspontjuk szerint az, hogy a Határozat következtében a fenti séreلمek közvetlenül, további végrehajtó aktus (és értelemszerűen bírói döntés) nélkül következtek be, azokkal szemben pedig jogorvoslati lehetőség számukra nem biztosított, közvetlen és aktuális érintettségüket már önmagában is kellően megalapozza. Ezen felül az indítványozók a sérelem aktualitása körében külön is kiemelték, hogy a Határozat kettőjük estében az általuk benyújtott két törvényjavaslat tekintetében (T/14213. és T/12916. számú törvényjavaslatok) már alkalmazásra is került. (Az alkalmazásra valójában hármójuk tekintetében került sor, mivel a T/14213. számú törvényjavaslatot az Országgyűlés honlapja szerint hárman terjesztették elő.)
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság gyakorlatának hivatkozása mellett az indítványozók utaltak arra, hogy „az Alkotmánybíróság [...] a képviselői jogállás egyenlőségét az általános egyenlőségi követelményből vezette le”, és bár „a képviselői jogok államszervezeti összefüggésben értelmezendők, azonban séreلمük [...] egyben alapjogi természetű is, és mint ilyen alkotmányjogi panasz keretében is elbírálendő”, az egyenlő mandátumhoz való jog pedig olyan Alaptörvényben biztosított jog, amelynek séreلمe megalapozza az alkotmányjogi panasz befogadását. A 24/2019. (VII. 23.) AB határozatra utalva az indítványozók kifejtették, hogy a törvénykezdeményezéshez való jog egyrészt a képviselői jogállásból fakadó legfontosabb jogosultságok egyike (Indokolás [34]), másrészt pedig annak egyik kiemelt alapelve az Alaptörvény 4. cikk (1) bekezdése alapján az egyenlőség, amely egyben a XV. cikkből is következik. Az Alaptörvény értelmében tehát a független és a képviselőcsoporthoz tartozó képviselők egyenlő jogállásuk, ennek egyik legfontosabb eleme a törvénykezdeményezéshez való, az Alaptörvényben külön is nevesített jog, amely az egyik leglényegesebb eszköze annak, hogy az egyes képviselők az Országgyűlés munkájára hatást gyakoroljanak. Az egyenlő jogállás ugyanakkor nem azt jelenti, hogy a független és a frakciótag képviselőkre az országgyűlési munka vonatkozásában mindig pontosan ugyanazon előírásoknak kellene vonatkozniuk, sőt adott esetben az egyenlőség éppen azáltal is megvalósulhat, hogy a HHSZ egyes kérdésekben eltérően szabályoz. Az indítványozók szerint ilyennek tekinthetőek a Határozattal érintett, a tárgysorozatba vételre vonatkozó HHSZ rendelkezések is. Ezek a szabályok éppen azáltal valósítják meg az egyenlőséget a törvénykezdeményezés és az ilyen javaslatok tárgysorozata vételéről való döntés

kapcsán, hogy egyrészt az 58. § (1) bekezdése megkülönböztetés nélkül írja elő a képviselői törvényjavaslatok bizottsági támogatásának szükségességét, másrészt viszont eltérő szabályokat tartalmaznak arra az esetre, ha az állandó bizottság a tárgysorozatba vételt elutasítja.

- [8] A képviselőcsoportozathoz tartozó és az ahhoz nem tartozó (független) képviselők pozíciójából adódik ugyanis az a különbségtétel, hogy míg előbbi képviselők javaslata tekintetében a tárgysorozatba vételről való, a TAB által meghozandó (ismételt) döntés kezdeményezéséhez a képviselőcsoport vezetőjének írásbeli kérelme szükséges, addig a független képviselők esetében ehhez négy másik képviselő támogatására – de nem képviselőcsoport támogatására – van szükség. Ezek a szabályok biztosítják, hogy minden, országgyűlési képviselő által előterjesztett törvényjavaslat tárgysorozatba vételéről egyrészt az erre kijelölt állandó bizottság döntsön, másrészt elutasító tartalmú döntés esetén a független és a frakciótag képviselőknek – a közöttük e tekintetben fennálló különbségtől függetlenül – egyaránt lehetősége legyen annak újbóli, az Országgyűlés egy másik szerve által történő megfontolását kezdeményezni.
- [9] A Határozatban elfogadott házsabálytól való eltérés azonban ezt a „rendszert” és az azáltal biztosított egyensúlyt (egyenlőséget) bontotta meg az indítványozók szerint azáltal, hogy frakcióvezetői hozzájárulástól tette függővé, hogy a 2020. évi őszi rendes ülészakon sor kerülhet-e a kijelölt bizottság vagy a TAB eljárására egy adott törvényjavaslat tekintetében. Erre ráadásul olyan módon került sor, ami független képviselők esetében lényegében kizárja, hogy – valamely képviselőcsoport vezetőjének kérelmét leszámítva [amelyet viszont a HHSZ 58. § (7) bekezdése rendes ülészakonként hat alkalomra korlátoz tekintet nélkül arra, hogy az saját képviselőcsoportozathoz tartozó, vagy független képviselő javaslata „érdekében” kerül-e benyújtásra] – az általuk előterjesztett törvényjavaslat tárgysorozatba vételéről egyáltalán bármilyen fórumon döntés születhessen. Ez az indítványozók szerint az általuk hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sérelmét jelenti; az Alaptörvényben rögzített jogukat korlátozó rendelkezésnek pedig nincsen kényszerítő indoka sem, mivel a megalkotása körében hivatkozott egészségügyi válsághelyzet az Országgyűlés működését valójában nem érintette. Erre tekintettel az indítványozók szerint a Határozatban foglalt jogkorlátozás a szükségesség követelményének sem felel meg.
- [10] Az indítványozók kifejtették továbbá, hogy független országgyűlési képviselői minőségükben végzett tevékenységük során a nép képviselők útján történő hatalomgyakorlását valósítják meg, amely az Alaptörvény B) cikk (4) bekezdése értelmében a népszuverenitás érvényre juttatásának főszabály szerinti, nem pedig kivételes eszköze. E képviseletnek alapvető eleme az Országgyűlésben folyó törvényhozási munka, illetve képviselői szinten az Alaptörvény 6. cikk (1) bekezdés által konkretizált, minden országgyűlési képviselőt megillető törvénykezdeményezéshez való jog. Erre tekintettel véleményük szerint az, hogy a törvények kezdeményezéséhez való jogot az országgyűlési képviselők milyen feltételek, szabályok alapján gyakorolhatják, alapvetően befolyásolja a képviseleti hatalomgyakorlás mikéntjét, és mint ilyen, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősül.
- [11] 4. Hivatkozva a 10/2013. (IV. 25.) AB határozatban foglaltakra, valamint a jogalkotásról szóló 2010. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Jat.) közjogi szervezetszabályozó eszköz fogalmára, az indítványozók felidéztek, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata a HHSZ-t olyan normatív országgyűlési határozatnak tekinti, amelynek – mint közjogi szervezetszabályozó eszköznek – az Alaptörvénnyel való összhangja az Alkotmánybíróság által vizsgálható, és arra országgyűlési képviselők beadványa alapján az Abtv. 26. § (2) bekezdése és 37. § (2) bekezdése alapján korábban már számos alkalommal sor is került. Kifejtették, hogy maga a házsabálytól való eltérés normatív, vagy egyedi aktus lehet; az általuk támadott Határozatban való eltérés normatív tartalmúnak – és ezáltal az Alkotmánybíróság által vizsgálhatónak – minősül, mivel nem egy időpontra, konkrét eseményre (egy adott törvényjavaslat tárgyalásának módjára), valamint konkrét személy(ek)re vonatkozik, hanem a „szervezetten belül érvényesülő általános magatartási szabályt határoz meg” és „egy meghatározott időszakban benyújtott, előre nem látható számú és tartalmú, hipotetikus javaslatokra vonatkozik”. A normatív jelleget tovább erősíti az a körülmény is, hogy a támadott Határozatban rögzített eltérés „felülírja” az Alaptörvény 5. cikk (7) bekezdéséből és a Jat. 23. § (1) bekezdés a) pontjából adódóan közjogi szervezetszabályozó eszköznek tekintendő HHSZ rendelkezéseit; így maga is annak tekintendő.
- [12] Mindezek alapján az indítványozók a Határozat alaptörvény-ellenességének megállapítását és elfogadásának napjára visszamenőleges hatályú megsemmisítését, valamint – arra hivatkozással, hogy az alkotmányellenes helyzet folyamatosan fennáll – soron kívüli eljárásban történő elbírálását kérték az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság elnöke 2021. február 25-én az Abtv. 17. § (1) bekezdése és az Ügyrend 16. § (5) bekezdés a) pontja alapján elrendelte az indítvány soron kívüli eljárásban történő intézését.

- [13] 5. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ezekkel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [14] 5.1. Az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés) a)–f) pont] eleget tesz.
- [15] Az indítványozók az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztették elő.
- [16] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek megfelel. Megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 26. § (2) bekezdés, 37. § (2) bekezdés]; valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XV. cikke, 4. cikk (1) bekezdése, valamint 6. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány a Határozat alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést is tartalmaz; valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a Határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [17] 5.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság vizsgálnia szükséges az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26. § (2) bekezdése szerinti érintettséget, a jogorvoslati lehetőség esetleges hiányát, vagy annak kimerítését, valamint a 29. § és a 31. § szerinti feltételeket.
- [18] Az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt jogsérelem, illetve az annak kapcsán az indítványozók tekintetében megállapítható érintettség tekintetében az Alkotmánybíróság kikristályosodott gyakorlattal rendelkezik. Ennek értelmében a kivételes alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság abban az esetben folytathat le érdemi vizsgálatot, ha az indítványozók hitelt érdemlően igazolni tudják, hogy a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés velük szemben közvetlenül, bírói döntés nélkül hatályosult, és ennek következtében őket jogsérelem érte (amelynek orvoslására jogorvoslati lehetőség vagy nem áll rendelkezésre, vagy azokat az indítványozók már kimerítették). Az Alkotmánybíróság által az ilyen típusú alkotmányjogi panaszok esetén megkövetelt személyes, közvetlen és aktuális érintettségnek az indítvány benyújtásakor fenn kell állnia {vö. 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]; 3120/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [55]}. Mindig a konkrét eset kapcsán dönthető el, hogy az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettsége fennáll-e. Az Alkotmánybíróság emlékeztet továbbá arra is, hogy az érintettség személyes, közvetlen és aktuális voltát érintő kérdésben a 33/2012. (VII. 17.) AB határozatban úgy foglalt állást, hogy az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik (Indokolás [66]).
- [19] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványozók személyes, aktuális és közvetlen érintettsége tekintetében az alábbiakat állapította meg.
- [20] A Határozat elfogadására az Országgyűlés 2020. szeptember 21-i ülésnapján került sor. Az abban foglalt házszabályi rendelkezésektől való eltérés az országgyűlési képviselők által benyújtott törvényjavaslatok tárgysorozatba vételével kapcsolatban tartalmaztak rendelkezéseket, amelyek a Határozatnak az Országgyűlés általi, a jelenlévő képviselők négyötödének szavazatával történő elfogadása révén az indítványozó (független) országgyűlési képviselők tekintetében (is) közvetlenül, jogorvoslati lehetőség biztosítása nélkül hatályba léptek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróságnak két okból is meg kellett vizsgálnia a Határozat tartalmát: egyrészt abban a kérdésben volt szükséges állást foglalni, hogy a határozati házszabályi rendelkezésektől való eltérés – amelyről az Országgyűlés közzé nem teendő határozat formájában hoz döntést – egyáltalán olyan jogi előírásnak tekinthető-e, amit az Alkotmánybíróság érdemben vizsgálhat (lásd a végzés indokolásának [21]–[24] bekezdéseit); másrészt pedig, mivel csak annak tartalma alapján lehetséges állást foglalni abban a kérdésben, hogy az indítványozókat a Határozat alapján érte-e jogsérelem, illetve a személyes, közvetlen és aktuális érintettségük megállapítható-e (lásd a végzés indokolásának [25]–[29] bekezdéseit).
- [21] 5.2.1. Mindezek kapcsán az Alkotmánybíróság a Határozat jogi jellege vonatkozásában elsőként azt állapította meg, hogy az olyan kógens előírásokat tartalmaz, amelyek a parlamenti munka, a jogalkotási tevékenység, végző soron pedig az Országgyűlés működése, eljárása egyik lényeges elemét, az országgyűlési képviselők által benyújtott törvényjavaslatok tárgysorozatba vételét általános jelleggel, hosszabb – de az elfogadásakor még pontosan előre nem látható tartamú – időszak tekintetében normatívan, a HHSZ-ben foglaltaktól eltérően szabályozzák. Az Alkotmánybíróság a 10/2013. (IV. 25.) AB határozatában az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat (a korábbi Házszabály) tekintetében megállapította, hogy az Abtv. 37. §

- (2) bekezdése alapján – egyebek mellett az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti eljárásban is – hatáskörrel rendelkezik a Jat. 23. § (1) bekezdés a) pontja alapján az Országgyűlés szervezetét, működését, tevékenységét és cselekvési programját normatív határozatként szabályozó, éppen ezért közjogi szervezetszabályozó eszköznek minősülő Házzsabály vizsgálatára. A HHSZ ebben a tekintetben a korábbi Házzsabállyal esik egy tekintet alá.
- [22] A HHSZ 65. § (1) bekezdése lehetővé teszi a határozati házzsabályi rendelkezésektől való eltérést a jelenlévő képviselők négyötödének szavazatával. Ilyen esteben az Országgyűlés „vita nélkül úgy határozhat, hogy valamely ügy tárgyalása, illetve döntéshozatala során a határozati házzsabályi rendelkezésektől eltérhet”. A HHSZ idézett szabályának megfogalmazása arra utal, hogy az elsődlegesen konkrét, adott időpontban (ülénapon) az Országgyűlés napirendjén szereplő adott napirendi pont (esetleg pontok) tárgyalása és döntéshozatala tekintetében enged az általános szabályoktól való eltérést. Az indítványban támadott Határozat, azonban nem ilyen típusú eltérést tartalmaz. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint – és ezt az indítványozók által előadott érvelés sem vitatja (lásd: Indítvány 23. pont) – bár elsődlegesen az eltérés lehetősége egyedi ügyekre tekintettel került a HHSZ szövegébe (és elsődlegesen ilyenként is értelmezhető, mint kötelező jogi előírás), nem zárható ki az sem, hogy bizonyos esetekben, például váratlan, és azonnali reakciót igénylő, de tartósan fennálló helyzet esetén általánosabb jellegű, adott esetben hosszabb időn át is érvényesülő eltérésről döntsön az Országgyűlés plénuma a saját munkarendje tekintetében. Ez már csak azért sem eleve kizárt, mert önmagában is van garanciális jelentősége az eltérések megengedhetősége tekintetében annak, hogy azokról a Házbizottság javaslatára – ahol az egyhangú döntéshozatal a főszabály – dönt az Országgyűlés, mégpedig négyötödös többséggel. Ugyanakkor, a határozati házzsabályi rendelkezésektől való eltérés lehetősége abban az esetben, ha az általános jellegű, határozatlan időtartamra szóló, normatív tartalmú előírások révén teszi lehetővé az eltérést a HHSZ-től, tartalmilag valójában annak „helyébe lép”, vagyis – legalábbis érvényességének idejére – egy tekintet alá esik annak módosításával.
- [23] Annak érdekében, hogy a közjogi szervezetszabályozó eszközként az Alkotmánybíróság végső alkotmányossági kontrollja alá tartozó HHSZ tekintetében ez a kontroll fenntartható legyen, tekintettel arra is, hogy az Alkotmánybíróság a saját hatásköre megállapítása során a támadott jogi tartalmú előírások és az azok vizsgálatára fennálló hatásköre megítélése tekintetében nem csak azok formájára és elnevezésére, de adott esetben tényleges tartalmára is tekintettel van [vö. pl. 23/2007. (IV. 19.) AB határozat; elsőként 60/1992. (XI. 17.) AB határozat], az Alkotmánybíróság hatásköre a HHSZ-től való eltérést normatív tartalmú országgyűlési határozat formájában elfogadó szabályozás alkotmányossági vizsgálata tekintetében is megállapítható kell hogy legyen attól függetlenül, hogy ezek a kialakult parlamenti szokásjog alapján nem rendelkeznek a Jat. szerinti valamennyi szükséges ismérvvvel, tekintettel arra, hogy a házzsabálytól való eltérés tárgyában hozott határozat nem kerül közzétételre. Az ilyen határozatok Alkotmánybíróság általi vizsgálatára irányuló hatáskör megállapíthatóságát ugyanakkor közvetve maga a HHSZ 65. §-a is elismeri; ennek (2) bekezdése ugyanis arról rendelkezik, hogy az eltérés lehetőségére vonatkozó (1) bekezdés – egyebek mellett – abban az esetben nem alkalmazható, ha az az Alaptörvénybe vagy törvénybe ütközik.
- [24] Tekintettel arra, hogy az Alaptörvénybe ütközés megállapítására az Alaptörvényben felhatalmazott szerv az Alkotmánybíróság, ez az előírás is kifejezetten arra utal, hogy a HHSZ-t megalkotó Országgyűlés maga is „kvázi HHSZ-módosításként” tekint az eltérés lehetőségére, amelynek ilyenként való alkotmányossági vizsgálata lehetőségével is kifejezetten számol. Mindezekre tekintettel tehát az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott Határozat érdemi vizsgálata az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján folyó eljárásban – az egyéb feltételek fennállta esetén – nem kizárt.
- [25] 5.2.2. A Határozat tartalmát a fent kifejtetteknel részletesebben megvizsgálva ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az említett egyéb feltételek az indítványozók vonatkozásában nem teljesülnek, ugyanis a személyes, közvetlen és aktuális érintettség, illetve jogsérelem Abtv. 26. § (2) bekezdéséből következő feltétele az alábbiak szerint nem teljesül.
- [26] A Határozattal 2020. szeptember 21-én elfogadott határozati házzsabályi rendelkezésektől való eltérés a fellevezető szöveg alapján az elfogadás napján folyamatban lévő, vagy – határidő megjelölése nélkül – az azt követően induló tárgysorozatba vételi eljárásokra vonatkozott ugyan, de a tartalmi rendelkezések megfogalmazása egyértelműsíti a Határozat időbeli hatályát: az kizárólag a 2020. évi őszi rendes ülészak tekintetében köti az indítványozók által sérelmezett frakcióvezetői kérelemhez az ilyen tárgyú eljárás lefolytatását, és a tárgysorozatba vételre irányuló döntés meghozatalát. Ezen az sem változtat, hogy a Határozat a HHSZ 58. §-ában szabályozott eljárási határidők 2021. évi tavaszi ülészakon való újrakezdődése tekintetében is tartalmazott

előírást azokra az esetekre, ha a frakcióvezetői kérelem benyújtására az előző évi őszi ülészak során ténylegesen sor is került.

- [27] Mindezekre tekintettel megállapítható volt, hogy az indítványozók mint független országgyűlési képviselők – egyébként a képviselőcsoportokhoz tartozó képviselőkkel együtt – a 2020. őszi ülészak során valóban személyesen érintettek voltak a Határozat tekintetében, hiszen az alapján az általuk benyújtott, vagy – ezen ülészak során – benyújtani tervezett törvényjavaslatok tárgysorozatba vételéről szóló döntésre csak abban az esetben kerülhetett sor, ha azt valamely képviselőcsoport vezetője írásban kezdeményezte azt az erre kijelölt állandó bizottságnál; esetleg már elutasított tárgysorozatba vétel esetén a TAB-nál. Mivel a házsabálytól eltérés valamennyi országgyűlési képviselőre az elfogadásával közvetlenül, és azonnali hatállyal kötelező előírásokat tartalmazott, ebben az időszakban benyújtott indítvány esetén a törvényjavaslatokat kezdeményező indítványozók közvetlen érintettsége is megállapítható lett volna. Az indítványozók irományszám szerint hivatkoztak az indítványban két olyan törvényjavaslatra is, amelyeket ők – illetőleg közülük hárman – terjesztettek elő; az említett T/14213. és T/12916. számú törvényjavaslatok benyújtásának a ténye az érintettség aktuális voltának megállapítása tekintetében ebben az időszakban relevánsnak lett volna tekinthető.
- [28] Az indítványozók az Alkotmánybíróságra 2021. február 5-én érkezett alkotmányjogi panaszt 2021. január 29-i keltezéssel nyújtották be. Tekintettel arra, hogy az érintettségnek az indítvány benyújtása idején kell megállapíthatónak lennie (aktuális érintettség), az Alkotmánybíróságnak azt kellett megvizsgálnia, hogy az említett feltételek ebben az időpontban fenn álltak-e. Ennek során az Országgyűlés honlapján nyilvánosan elérhető adatok alapján megállapítást nyert, hogy egyrészt az indítványozók által hivatkozott, azaz mind a T/14213. számú, mind pedig a T/12916. számú törvényjavaslat esetében sor került a Határozat értelmében megkívánt külön kezdeményezésre a javaslatok tárgysorozatba vételére irányuló döntés érdekében, másrészt pedig azok tárgyában a kijelölt állandó bizottság (az Igazságügyi bizottság és a Gazdasági bizottság) még a 2020. évi rendes ülészakon – a tárgysorozatba vételt elutasító tartalmú – a döntést is hozott (2020. december 8-án, illetve 2020. december 7-én).
- [29] Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 32. §-a értelmében az Országgyűlés évenként két rendes ülészakot tart: minden év február elsejétől június tizenötödikéig (tavaszi ülészak), illetve szeptember elsejétől december tizenötödikéig (őszi ülészak). A korábban kifejtettek alapján tehát megállapítható volt, hogy a Határozat kizárólag a 2020. évi őszi rendes ülészakon történő tárgysorozatba vételek tekintetében tartalmaz előírásokat; amellett pedig, hogy az indítványozókat (is) érintő korlátozás – hipotetikusán – a Határozat elfogadásának napjától az őszi rendes ülészak teljes időtartama alatt fennállt, az indítványozók által az indítványban megjelölt, ténylegesen is előterjesztett törvényjavaslatok tárgysorozatba vétele tekintetében még ezen ülészak tartama alatt döntésre is sor került. (Erre tekintettel a Határozatnak az eljárási határidők számításával kapcsolatban a 2021. évi tavaszi rendes ülészakot érintő rendelkezései sem befolyásolhatták az indítványozók érintettségének az indítvány benyújtásakor való fennállásának kérdését.) Mindezek alapján megállapítható volt, hogy az indítványozók személyes, közvetlen és aktuális érintettsége az alkotmányjogi panasz indítványuk benyújtásának időpontjában (már) nem állt fenn. Ezen feltétel megállapíthatósága azonban az Abtv. vonatkozó előírásai alapján olyan kógens feltételnek minősül, amelynek hiánya esetén az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett kivételes alkotmányjogi panasz eljárásban az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatot nem folytathat, így erre a jelen ügyben sem volt lehetőség.
- [30] 6. Az Alkotmánybíróság a mindazonáltal a jelen ügy kapcsán hangsúlyozni kívánja az alábbiakat.
- [31] Az Alkotmánybíróság mind az Országgyűlésnek, mint Magyarország legfőbb népképviselési szervének működését, működőképességének biztosítását, mind pedig az ezzel szoros összefüggésben álló, az Alaptörvényben külön is nevesített képviselői jogok érvényesülésének garanciáit, az országgyűlési képviselők egyenlőségét, illetve az egyenlő mandátum elvének érvényre juttatását fokozottan védendő alkotmányos értéknek tekinti. Hasonlóképpen az Alaptörvény 6. cikk (1) bekezdésében külön is nevesített törvénykezdeményezési jog tekintetében is alkotmányos védelmet biztosít az országgyűlési képviselőknek. Erre tekintettel azon jogi előírások megalkotása során, amelyek a képviselők ezen Alaptörvényben rögzített jogát érintő szabályozást tartalmaznak, a jogalkotónak különös figyelmet szükséges fordítania arra, hogy a megalkotandó szabályozásban esetlegesen megjelenő korlátozások e jogot egyrészt ne üresítsék ki, másrészt pedig, hogy azzal valamennyi országgyűlési képviselő függetlenül attól, hogy valamely képviselőcsoport tagja-e vagy független, azonos eséllyel (jóllehet e minőségükből adódóan nem feltétlenül azonos előírások alapján) ténylegesen is élni tudjon. A korlátozásokat tartalmazó jogi előírások Alaptörvénynek való megfelelése az Alkotmánybíróság által – az egyéb

feltételek fennállta esetén – érdemben vizsgálható, és az alkotmányosan elfogadható észszerű indokkal alá nem támasztható megkülönböztetést, illetve korlátozást megvalósító rendelkezések esetén megsemmisítendő; ezt kívánja meg az Alkotmánybíróságtól az Alaptörvényben körülbástyázott modern népképviselési demokrácia működésének védelme, illetve magának az Alaptörvénynek a 24. cikk (1) bekezdésében rögzített védelmi kötelezettsége.

- [32] A fentiekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jelen ügyben az indítvány érdemi elbírálásának az indítványozók Abtv. alapján megkívánt tartalmú érintettségének hiánya eljárási okból akadályát képezte. Ez azonban nem jelenti azt, hogy amennyiben – akár a határozati házsabályi rendelkezésektől való eltérés formájában is – olyan normatív tartalmú rendelkezések kerülnének a jövőre nézve megalkotásra, amelyek tekintetében az országgyűlési képviselők törvények kezdeményezéséhez való, Alaptörvényben biztosított jogának korlátozása megalapozottan felmerül, azt szabályszerűen előterjesztett és a törvényi feltételeknek megfelelő indítvány alapján az Alkotmánybíróság a jövőben ne vizsgálhatná érdemben.
- [33] Az Alkotmánybíróságnak a végzés indokolásának 5–6. pontjaiban (Indokolás [13] és köv.) kifejtettek alapján, az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt feltétel (személyes, közvetlen és aktuális indítványozói érintettség) hiányában a jelen ügyben nem kellett vizsgálnia, hogy az Abtv. 29. §-ában foglaltak teljesülnek-e, mivel érdemi vizsgálatra már pusztán az előbbi okból adódóan sem volt lehetősége.
- [34] 7. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány befogadására, mivel az az Abtv. 26. § (2) bekezdésében írott feltételeknek nem tesz eleget, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 50. § (2) bekezdés *f*) pontja, valamint az Ügyrend 2. § (1) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [35] Véleményem szerint az ügyben az indítvány visszautasításának az érintettség hiánya okán nem lehet helye, mert az indítványozók aktuális érintettsége megállapítható.
- [36] Kétségtelen, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése óta következetesen érvényesíti az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panasz kivételes jellegét. A kivételes jelleg a panasz ezen fajtájára vonatkozó törvényi feltételek megszorító értelmezését indokolta eddig a testület gyakorlatában {3003/2018. (I. 10.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló törvényi feltételek megszorító értelmezése következtében az ilyen alkotmányjogi panaszok jelentős részét érdemi vizsgálat nélkül visszautasította [pl. 3264/2012. (X. 4.) AB végzés, 3053/2013. (II. 28.) AB végzés, 3071/2013. (III. 14.) AB végzés, 3160/2014. (V. 23.) AB végzés, 3233/2014. (IX. 22.) AB végzés, 3084/2015. (V. 8.) AB végzés, 3021/2016. (II. 2.) AB végzés, 3268/2017. (X. 19.) AB végzés, 3283/2017. (XI. 2.) AB végzés, 3003/2018. (I. 10.) AB végzés].
- [37] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint ezért a kivételes panasz esetében különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának.
- [38] Az eddigi alkotmánybírói gyakorlat alapján az érintettség megállapításához az volt szükséges, hogy a jogsérelem bekövetkezzék, az „aktuális” legyen. Az aktuális érintettség ezért azt jelenti, hogy az indítványozónak jogsérelemet kell igazolnia [3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [31]; 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]; 3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [39] Véleményem szerint a konkrét esetben az indítványozók a jogsérelem bekövetkeztét egyértelműen igazolták, és ezt az Alkotmánybíróság is megállapította jelen döntésének indokolásában: „megállapítható volt, hogy az indítványozók, mint független országgyűlési képviselők – egyébként a képviselőcsoportokhoz tartozó képviselőkkel együtt – a 2020. őszi ülészak során valóban személyesen érintettek voltak a Határozat tekintetében”. Érintettségük aktualitását a T/14213. és T/12916. számú törvényjavaslatok benyújtásának a ténye kétség kívül megalapozza.
- [40] Álláspontom szerint az érintettség vizsgálatának szempontrendszere nem lehet annak függvénye, hogy az egyébként határidőben benyújtott alkotmányjogi panaszt a határidő tartama alatt mikor nyújtják be.
- [41] A fentiek mellett ugyanakkor egyetértek azzal, hogy az ügyben nincs helye érdemi vizsgálatnak, de ennek akadályát az Abtv. 59. §-a értelmében abban látom, hogy az indítványozók ügye okafogyottá vált.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Horváth Attila alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [42] Megszavaztam a végzés rendelkező részét, mert egyetértek azzal, hogy a jelen ügyben nincs helye érdemi vizsgálat lefolytatásának.
- [43] Ugyanakkor szükségesnek tartom felhívni a figyelmet arra, hogy a jelen ügyben nemcsak az érintettség hiánya akadályozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását, hanem az indítvány okafogyottsága is megállapítható lett volna az Abtv. 59. §-a és az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján.
- [44] Ezen álláspontomat arra alapozom, hogy a jelen ügyben tartalmilag érdemi okafogyottságról is szó van, hiszen a Határozat a 2021. tavaszi ülészakra már nem vonatkozik, illetve a 2020. őszi ülészakban ténylegesen nem lehetetlenült el az indítványozók törvénykezdeményezési joga, mivel az általuk hivatkozott T/14213. és T/12916. számú törvényjavaslatok tekintetében „a kijelölt állandó bizottság (az Igazságügyi bizottság és a Gazdasági bizottság) még a 2020. évi rendes ülészakon – a tárgysorozatba vételt elutasító tartalmú – a döntést is hozott (2020. december 8-án, illetve 2020. december 7-én)” (Indokolás [28]).
- [45] A jelen ügyben tehát tekintettel arra, hogy az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az indítványozóknak kell igazolniuk az alkotmánybírói eljárás feltételeinek fennállását, és az általuk megjelölt törvényjavaslatok tekintetében nem igazolt a törvénykezdeményezési joguk ellehetetlenülése, egyéb olyan esetre pedig nem

hivatkoztak – és az Alkotmánybíróságnak sincs ilyenről hivatalos tudomása – amely ennek az ellenkezőjét támasztaná alá, így egy már nem hatályos Határozat tárgyában, amely adott esetben lehetővé tette volna a képviselői jogkorlátozást, azonban ténylegesen azt nem okozta, okafogyottság miatt sincs helye érdemi vizsgálat lefolytatásának.

- [46] Megjegyzendő, ugyan az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtották be alkotmányjogi panaszukat, azonban ennek időpontja a 2020. őszi ülés után. Következésképpen amennyiben az indítványozók a Határozat elfogadásakor, még a 2020. őszi ülés alatt benyújtották volna az alkotmányjogi panaszt, akkor az érintettség hiánya vagy az okafogyottság esete sem merült volna fel az érdemi vizsgálat akadályaként.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/256/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3188/2021. (V. 19.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 29.Bpkf.10180/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Gatter László ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Törvényszék 29.Bpkf.10180/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalkozhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozókat a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2017. március 30. napján kelt, 18.B.13.060/2014/167. számú, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 32.Bf.8870/2017/16. számú határozatával 2017. december 11-én jogerőre emelkedett ítéletével a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett lopás büntette miatt – mint különös visszaesőket – egyaránt 1 év 5 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [4] Az ítélettel szemben az indítványozók védője terjesztett elő perújítási indítványt a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 408. § (1) bekezdés a) 1. pontjában írtakra hivatkozva.
- [5] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2018. április 21-én kelt, 24.Bpi.6964/2018/4. számú végzésével perújítási nyomozást rendelt el, majd a nyomozati iratok alapján a 24.Bpi.6964/2018/12. számú, 2018. augusztus 10. napján kelt végzésével elrendelte a perújítást. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.B.11.586/2018/52. számú, 2019. június 19. napján kelt végzésével a perújítást elutasította.
- [6] A végzés ellen az indítványozók és védőjük indokolás nélkül fellebbezést jelentettek be. A Fővárosi Főügyészség 2019. augusztus 14. napján kelt és a bíróságra 2019. augusztus 15. napján érkezett Bfel.3123/2015/15-16. számú átiratában a fellebbezést nem találta alaposnak és indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzést hagyja helyben azzal az ügy érdemére ki nem ható javaslattal, hogy a perújítás elutasítására vonatkozó törvényi rendelkezéssel kapcsolatos elírást, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 647. § (2) bekezdés b) pontjára történő hivatkozást javítsa ki a Be. 647. § (2) bekezdés a) pontjára történő utalásra.
- [7] A másodfokú döntés meghozatala előtt az indítványozók nem terjesztettek elő részletes indokolást. A Fővárosi Törvényszék a főügyészségi átiratot nem küldte meg a védelem részére, majd a 2019. szeptember 12. napján

kelt, tanácsülésen hozott 29.Bpkf.10180/2019/3. számú végzésével az elsőfokú döntést – az elírás kijavítása mellett – helybenhagyta. A másodfokú bíróság a tanácsülés kitűzéséről nem értesítette a feleket.

- [8] 2.2. A Fővárosi Törvényszék jogerős végzésével szemben benyújtott panaszukban az indítványozók kérték a Fővárosi Törvényszék perújítási eljárásban született, másodfokú, jogerős végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak megsemmisítését.
- [9] Az indítványozók szerint a támadott döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéseiben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz és a védelemhez való jogukat.
- [10] Az indítványozók a Be. 3. § (1) bekezdésének, valamint az 598. § (4) bekezdésének bíróság általi megsértését állították a panaszukban, mert a jogerős végzést meghozó bíróság nem értesítette a védelmet a tanácsülés kitűzéséről és időpontjáról. Nem kapták meg a főügyészségi átíratot, s ezért nem volt lehetősége a védelemnek a vád álláspontjának megismerésére és azzal kapcsolatos észrevételek előadására, így a bíróság a védelem álláspontjának ismerete nélkül döntött az elsőfokú határozat helybenhagyásáról. Az indítványozók szerint a Be. idézett szabályainak a megsértése egyúttal az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdéseinek sérelmét is előidézti, mivel a bíróság mulasztása a tisztességes eljárás részét képező fegyverek egyenlőségének alapelveivel és az alkotmányos jogként értelmezett védelemhez való joggal sem egyeztethető össze.

II.

- [11] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.”

- [12] 2. A Be. érintett, a támadott végzés kihirdetésének napján hatályos rendelkezései:

„3. § (1) A terheltnek a büntetőeljárás minden szakaszában joga van a hatékony védelemhez.”

„584. § (6) Az ügyészség és a védő a fellebbezést írásban indokolni köteles. Az indokolást az ügyiratok felterjesztéséig az elsőfokú bíróságnál, az ügyiratok felterjesztése után a másodfokú bíróságnál – legkésőbb a másodfokú tanácsulást vagy tárgyalást megelőző tizenötödik napon – lehet előterjeszteni.”

„598. § (4) A tanács elnöke az ügyészséget, a vádlottat, a védőt és a fellebbezőt értesíti a tanácsülés kitűzéséről, a tanácsülés időpontjáról és tájékoztatja arról, hogy nyolc napon belül a más által bejelentett fellebbezésre, indítványra vagy nyilatkozatra észrevételeket tehetnek.”

III.

- [13] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [14] A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelel, az indítványozók érintettnek tekinthetők, a végzés az ügy érdemében hozott döntés és további jogorvoslatra nincs lehetőség. Az Abtv. 29. §-a szerint „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. Mivel az ügyben felmerült annak az ésszerű kételye, hogy a másodfokú bíróság panaszban állított mulasztása – az ügyészség észrevételét a bíróság nem küldte meg a védelem és az indítványozók részére, így arra nem volt lehetőségük reagálni, ekként a másodfokú bíróság a védelem álláspontjának ismerete hiányában hozta meg döntését – alaptörvény-ellenesen korlátozta az indítványozók tisztességes eljáráshoz

és védelemhez való jogát. Azt megítélni pedig, hogy a megjelölt eljárásjogi szabálysértések a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet idéztek-e elő, csak érdemi vizsgálat keretében lehetséges.

- [15] Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsa a 2020. december 8. napján tartott ülésén az alkotmányjogi panaszt befogadta.

IV.

- [16] 1. Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

- [17] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette az ügy – azon belül különösen az ellenérdekű fél álláspontjának – megismeréséhez való joggal és az ügy előbbre vitelét biztosító – különösen észrevétel- és nyilatkozattételhez való – joggal kapcsolatos gyakorlatát.

- [18] 2.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében *expressis verbis* nem szereplő, de abból levezethető az a követelmény is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége, amely ekként a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványként értelmezhető {többek között lásd: 21/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [57]}. A fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely alapvetően a büntetőeljárásban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalmá legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége elvének megfelelő érvényesülésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság korábban több ügyben azt is leszögezte, hogy annak elengedhetetlen feltétele, hogy a szembenálló felek jelen legyenek az eljárási cselekményeknél, valamint a vád, illetve a védelem és terhelt ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhesse meg az ügyben releváns adatokat [pl. 3245/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [21], továbbá 3064/2019. (III. 29.) AB határozat, Indokolás [16]}.

- [19] Az Alkotmánybíróság más ügyben arra mutatott rá, hogy a fegyveregyenlőség elvének a „lényege az ügy szempontjából jelentős nyilatkozatokhoz és bizonyítékokhoz való hozzáférés mindkét fél számára, valamint lehetőség arra, hogy észrevételeit előadhassa a bíróság előtt” {3100/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [115]}.

- [20] 2.2. Az Alkotmánybíróság olvasatában „a védelemhez fűződő jog az alkotmányos büntetőeljárás jog egyik olyan alapelve, amely a büntetőeljárás valamennyi szakaszában számtalan különböző részletszabályban érhető tetten. Az Alkotmánybíróság a 25/1991. (V. 18.) AB határozatában ezt úgy fogalmazta meg, hogy »[a] védelemhez való jog alkotmányos büntetőeljárás alapelve az eljárás egész menetében számtalan részletszabályban ölt testet. A védelemhez való jog a büntetőeljárás alá vont személy azon jogaiban, illetve a hatóságok azon kötelezettségeiben realizálódik, amelyek biztosítják, hogy a vele szemben érvényesített büntetőjogi igényt megismerje, arról álláspontját kifejtthesse, az igényrel szembeni érveit felhozassa, a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételeit és indítványait előterjeszthesse, továbbá védő segítségét vehesse igénybe. A védelemhez való jog tartalmát képezik a védő azon eljárási jogosítványai, illetve a hatóságok azon kötelezettségei, amelyek részéről a védelem ellátását lehetővé teszik.« (ABH 1991, 414, 415) A büntetőeljárásban a terheltnek joga van ahhoz, hogy saját magát megvédje, és ahhoz is, hogy ennek érdekében védőt vegyen igénybe.” {8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [26]}

- [21] 2.3. Az Alkotmánybíróság több határozatában vizsgálta már a tisztességes eljáráshoz való jog elemeit, rámutatva, hogy az „ítélkezés minőségét meghatározó követelmények egy részét közvetlenül az Alaptörvényben szabályozott, a tisztességes eljáráshoz való jog nevesített részjogosítványának is tekinthető intézményi és eljárási garanciák jelentik [így a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság kívánalma, a tárgyalás igazságossága, nyilvánossága és az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye, lásd: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}. A végső soron szintén a tisztességes eljáráshoz való jogra mint »anya-jogra« visszavezethető, azzal logikai kapcsolatban álló jogosultságok egy másik csoportja önálló alapjogként került megfogalmazásra az Alaptörvényben [pl. az ártatlanság védelme, a védelemhez való jog, lásd: Alaptörvény XXVIII. cikk (2)–(3) bekezdései]. Vannak továbbá a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető, az Alaptörvényben nem nevesített, de az Alkotmánybíróság által elismert részjogosítványok is {pl. a fegyveregyenlőség követelménye, lásd: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49], az indokolt bírói döntéshez való jog, lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]–[34]}. E jogosítványokat az eljárási törvények több

- esetben külön szabályokkal megerősítik és részletszabályokkal kibontják.” {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [48]; 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [44]} Ennélfogva léteznek olyan jogalkotói, jogalkalmazói aktusok, amelyek egyaránt, egyszerre vetik fel a tisztességes eljáráshoz való jog (akár valamelyik nem nevesített részjogosultságának) és a védelemhez való jog sérelmét {például 21/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [54]; 3/2021. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [23]}. Ilyen, a tisztességes eljáráshoz való jog két részelemét egyaránt érintő büntetőeljárás garanciaként kezelte az Alkotmánybíróság az anyanyelvhasználatot is: „A tisztességes eljárás részjogosultványát képező fegyveregyenlőség elve, valamint a védelemhez való jog, azon belül a védelemre való felkészüléshez szükséges idő és eszközök biztosítása jelen ügyben összefonódik az anyanyelv használatával kapcsolatos rendelkezésekkel.” {3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [38]}
- [22] Az ügymegismerési jogosultságokat az Alkotmánybíróság hagyományosan a védelemhez való jog és a fegyveregyenlőség elve metszéspontjában helyezi el: „az iratbetekintéshez, a dokumentumok birtoklásához való jogot (amely az »eljárásban szereplő adatok és dokumentumok teljes megismerése és – megfelelő biztosítékok között – birtoklását« jelenti) az Alkotmánybíróság alapvetően a hatékony és megfelelő felkészülést biztosító védelemhez/védekezéshez való jog részeként és a fegyveregyenlőség garanciájaként kezeli {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 96; 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [60]–[61]}. Amint azt a 15/2016. (IX. 21.) AB határozat is megfogalmazta: »[a] védelmet megillető jogok magukban foglalják az ügy megismerését és az ügy előbbre vitelét célzó jogokat is. Az ügy megismerését biztosító jogok közé tartozik a jog a hatósági határozatok, intézkedések megismerésére, az iratbetekintésre és a jelenléthez való jog is« (Indokolás [38]).” {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [96]}
- [23] Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata alapján megállapítja, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező fegyveregyenlőség elvének és az alkotmányos jogként felfogott védelemhez való jognak van egy közös halmaza, amelybe az ügy megismerésével, a nyilatkozattételhez, álláspont megismertetéséhez kapcsolódó terhelti-védői jogosultványok is beleértendők. Ezek gyakorlását teszi lehetővé a bíróság eljárási törvényekben meghatározott értesítési kötelezettsége. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság jelen ügyben is az alkotmányjogi panaszban írtakkal egyezően, egymásra tekintettel értelmezte a fegyveregyenlőség elvét és a védelemhez való jogot.
- [24] 3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem minden eljárásjogi szabálysértés eredményezi a tisztességes eljáráshoz és védelemhez való jog megsértését. Az ügymegismerési és nyilatkozattételi jogosultságokkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság arra mutatott rá, hogy a fegyveregyenlőség elvének a „lényege az ügy szempontjából jelentős nyilatkozatokhoz és bizonyítékokhoz való hozzáférés mindkét fél számára, valamint lehetőség arra, hogy észrevételeit előadhassa a bíróság előtt” {3100/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [115]}. Azt, hogy az ügy szempontjából mi minősül jelentős nyilatkozatnak, bizonyítéknak, az Alkotmánybíróság esetről esetre vizsgálja.
- [25] Az Alkotmánybíróság több ügyben hangsúlyozta azt is, hogy „a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog nemcsak az adott bírósági eljárás sajátosságaihoz, hanem az adott eljárási szak sajátos eljárási szabályaihoz is igazodik (például elsőfokú eljárás, rendes és rendkívüli jogorvoslati szak). Ebből következően nem feltétlenül ugyanazokat a garanciákat jelenti minden eljárási szakban (lásd a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat vonatkozásában: 3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [39]).” {3303/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [53]}
- [26] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben vizsgált eljárásjogi szabálysértés megítélése során azt is értékelni kell, hogy az az indítványozó jogi helyzetére milyen hatást gyakorol. Fellebbezésről való értesítés elmaradásával kapcsolatban mutatott rá az Alkotmánybíróság, hogy „[t]ekintettel kell lenni [...] arra is, hogy az elsőfokú bíróság az indítványozó kérelmének helyt adó döntést hozott, így az ügyészség fellebbezése alapján eleve fennállt annak a lehetősége, hogy a másodfokú bíróság az indítványozó számára hátrányos döntést hozzon. A fentiekre tekintettel a fellebbezésről történő értesítés elmaradása súlyosan csorbította az eljárásban résztvevő, sőt az alapul fekvő kártalanítási eljárást kezdeményező indítványozónak az eljárási jogait.” {3412/2020. (XI. 26.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [27] Hasonló ügyekben az Alkotmánybíróság tehát figyelmet fordított arra, hogy az állítólagos vagy ténylegesen bekövetkezett eljárási szabálysértések milyen súlyúak (vö. az ügy szempontjából jelentős nyilatkozathoz való hozzáférést akadályozta-e meg), a büntetőeljárás mely szakaszában következtek be, milyen potenciális hatást gyakorolnak a terhelt eljárási jogainak érvényesülésére (vö. védekezés ellehetetlenítése, terhelt terhére bejelentett fellebbezésről való értesítés elmaradása).

- [28] 4. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján „az egyes részjogosítványokból fakadó garanciákat mindig az adott eljárásfajta keretein belül vizsgálja. Az Alkotmánybíróság ezért szükségképpen vizsgálja a jogvita természetét, és az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit annak megítélése végett, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog követelményei az adott eljárás keretein belül érvényesültek-e.” {3303/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [54]}
- [29] 4.1. A tanácsülésről szóló értesítés és az ügyészi észrevétel kézbesítésének elmaradása alkalmas lehet a fegyveregyenlőség elve és a védelemhez való jog lényeges tartalmának megsértésére. Ennek oka az, hogy alappal bízhat a védelem abban, hogy a tanácsülésről szóló értesítésig van lehetősége az indokolás előterjesztésére, és a másodfokú fórummal tudatni azt, hogy álláspontja szerint miért téves a támadott határozat, mert a fellebbezés indokolásának előterjesztésére nyitva álló határidő a Be. 584. § (6) bekezdés szerint a tanácsülés időpontjához igazodik. Másfelől nem zárható ki, hogy a meg nem ismert ügyészi észrevételre a védelem szakmailag nagy horderejű és az eljárás kimenetelét meghatározó választ adjon. A fentiek tükrében azonban annak megválaszolásához, hogy a fegyveregyenlőség elve és a védelemhez való jog a konkrét ügyben is sérült-e, annak sajátosságait, körülményeit is értékelni szükséges.
- [30] 4.2. Az Alkotmánybíróság az alapügy alábbi vonatkozásait emeli ki.
- [31] Az eljárási szabályszegés nem a büntetőeljárás kezdeti fázisában, az ügy menetét potenciálisan nagymértékben befolyásoló nyomozati szakban következett be, hanem rendkívüli jogorvoslati eljárás nyomán megnyílt fellebbezéshez kapcsolódóan.
- [32] A perújítással és az annak keretében beszerzendő bizonyítékokkal kapcsolatos indítványait a védelem megtehetette, álláspontját ismertethette a bírósággal az eljárás számos pontján. Az ügyészségi átirat *de facto* sem tartalmazott olyan új elemet, amelyet az eljárás során korábban nem ismert volna meg a védelem, tehát kizárt az, hogy a másodfokú bíróság a perújítással kapcsolatos két releváns álláspont közül csak az egyiket ismerhette volna meg, s így hozta volna meg döntését.
- [33] Ugyan a Be. 584. § (5) bekezdése lehetővé teszi fellebbezésben új tény állítását, illetve új bizonyítéokra történő hivatkozás előadását, annak korlátjaként állítja, hogy ilyet csak abban az esetben lehet előterjeszteni, ha a fellebbező valószínűsíti, hogy a fellebbezés alapjául szolgáló tény vagy bizonyítási eszköz az ítélet kihirdetését követően keletkezett, vagy arról önhibáján kívül az ítélet kihirdetése után szerzett tudomást. Az alapügyben különös jelentősége van azonban annak, hogy a fellebbezésre – szükségszerűen a jogerős ítéletben nem, vagy nem megfelelően elbírált bizonyítékok értékelésére irányuló – perújítási szakaszban került sor, és hogy ilyen, a Be. 600. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján kötelező tárgyalás tartását megalapozó körülményre az alkotmányjogi panasz sem utalt.
- [34] Kiemelendő továbbá, hogy a perújítást elutasító elsőfokú végzéssel szemben fellebbezést kizárólag a védelem (indítványozók és védőjük) jelentett be. Ebből következik, hogy eleve kizárt volt annak a lehetősége, hogy az indítványozók helyzete – akár egy ügyészségi észrevétel folytán – a másodfokú bíróság döntése nyomán hátrányosabb legyen annál, mint amilyen az elsőfokú végzés kihirdetésekor volt {lásd különösen: 3412/2020. (XI. 26.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [35] 4.3. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy gyakorlata szerint egy bírói döntés megsemmisítésének további feltétele az is, hogy az – alaptörvényt sértés szintjét elérő – eljárási szabálysértés az érintett bírósági döntés alaptörvény-ellenességét eredményezze. A terhelti kihallgatáson való védői jelenléttel kapcsolatos ügyben az Alkotmánybíróság ezt a következő kérdéssé transzformálta: „a panaszban kifogásolt terhelti vallomáson alapul-e az elítélés” {8/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [56]}. Az Alkotmánybíróság a konkrét ügy tekintetében kiemeli azt, hogy a jogerős végzést hozó bíróság az elsőfokú bírósági eljárás egészét – köztük a védői bizonyítási indítványokkal kapcsolatos mérlegelést is – átfogóan értékelte, tehát a perújítás jogerős elutasítása nem a főügyészségi átiraton alapult. A konkrét ügy sajátosságai alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az ügyészségi észrevétel kézbesítésének és a tanácsülésről szóló értesítésnek az elmaradása az indítványozó oldalán nem idézett elő alaptörvény-ellenességet.
- [36] Utal arra is az Alkotmánybíróság, hogy a védelem az ügyben nem volt elzárva a fellebbezés indokolásának lehetőségétől: az indítványozóknak csaknem három hónapjuk volt annak előadására, hogy az elsőfokú bírói döntés milyen hibákban szenved. Az indítvánnyal ellentétben nem volt szükségszerű a védelem részéről az ügyészi észrevétel bevárása sem, hiszen annak megtétele nem kötelező a Be. 586. § (1) bekezdés értelmében.

Az elsőfokú határozatot az indítványozók támadták, ezért a fellebbezésük indokainak kifejtése alapvetően az ő érdekük volt. Erről tanúskodik az elsőfokú és másodfokú perújítási végzés is. A konkrét ügyben az ügyészség álláspontjával egyező döntés született első fokon, ezért nem volt logikus, hogy alapvetően új, a védekezés szempontjából eddig nem értékelt releváns elem jelenik meg az ügyészségi átiratban, ahogyan ilyen nem is jelent meg abban.

- [37] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy a bíróság a támadott végzéssel sem az indítványozók Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát, sem a XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való jogát nem sértette meg. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2004/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3189/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.859/2019/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvénynek az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény 27. §-ával módosított 33. §-a, továbbá a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény 5. §-ával és 8. §-ával módosított 26. § (3) bekezdése és 40/A. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselő (dr. Varga Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Ebben kérte a Kúria Pfv.III.20.859/2019/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.200/2018/9. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 4.P.24.965/2016/36. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését.
- [3] Az indítványozó kérte továbbá a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvénynek (a továbbiakban: Szjtv.) az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Módtv1.) 27. §-ával módosított 33. §-a, valamint az Szjtv. módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Módtv2.) 5. § és 8. §-aival módosított 26. § (3) bekezdése és 40/A. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítását.
- [4] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint a felperes (a továbbiakban: indítványozó) 1995 óta pénznyerő automatákat üzemeltetett.
- [5] A 2011. november 1-jén hatályba lépett Módtv1. 27. §-a úgy módosította az Szjtv.-t, hogy ötszörösére emelte a pénznyerő automaták játék helyenként fizetendő tételes játékadóját, valamint százalékos mértékű játékadó befizetését is előírta.
- [6] A 2012. október 10-én hatályba lépett Módtv2. 5. §-a megtiltotta a pénznyerő automaták játékkaszinókon kívüli üzemeltetését. A Módtv2. 8. §-a alapján a pénznyerő automata üzemeltetésére jogosító engedélyek a Módtv2. hatálybalépését követő napon hatályukat veszítik, az engedélyeket le kell adni az állami adóhatóságnak.
- [7] Az indítványozó keresetében 204 979 363 forint vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdése, másodlagosan a Ptk. 349. § (1) bekezdése, harmadlagosan a Ptk. 6. §-a alapján. A nem vagyoni kártérítés iránti igényét a Ptk. 75. §-ára, 76. §-ára, és 78. §-ára alapította.
- [8] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 4.P.24.965/2016/36. számú ítéletével a keresetet elutasította. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 8.Pf.21.200/2018/9. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben – az alperes javára megítélt elsőfokú perköltség összege körében – megváltoztatta, egyebekben helyben hagyta.
- [9] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Pfv.III.20.859/2019/4. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában – utalva korábbi gyakorlatára (BH 2020.105.) – megállapította, hogy a jogalkotással okozott kár uniós jog megsértésére (a szolgáltatások szabad áramlásának korlátozására) alapítottan akkor érvényesíthető, ha a kérdéses szolgáltatás határon átnyúló jellege megállapítható. Az indítványozónak ezért kellett bizonyítania, hogy Magyarországon honos jogalanyként az adóemelés, illetve a tiltás

miatt nem tudott más uniós állampolgárok részére szolgáltatást nyújtani, így ők nem tudták igénybe venni az általa üzemeltetett pénznyerő automatákat, és a keresetben megtéríteni kért kára ebből származott. A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy e tények fennállását az indítványozó nem bizonyította.

- [10] A Kúria döntésében rámutatott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) rendelkezései nem alkalmazhatók azon tényállásokra, amelyek teljes egészében egy tagállamon belüliek. Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) a C-268/15. számú ügyben hozott ítéletének 58. pontjában rögzítette: az uniós jog megsértésével okozott kárért fennálló, szerződésen kívüli tagállami felelősség rendszere nem alkalmazandó abban az esetben, amikor egy magánszemélyt amiatt ér állítólagos kár, hogy a saját állampolgárokra, illetve más tagállamok állampolgáira megkülönböztetés nélkül alkalmazandó nemzeti szabályozás állítólagosan sérti az EUMSZ 49., 56. vagy 63. cikkében rögzített valamely alapvető szabadságot, amennyiben az ügy minden eleme egyetlen tagállamra korlátozódik, és nincs semmilyen kapcsolat az alapeljárás tárgya vagy körülményei és e cikkek között. A Kúria ezért megállapította, hogy mivel az adott ügyben a tagállamközi elem nem nyert bizonyítást, ezért az uniós jog megsértése miatti tagállami felelősség nem áll fenn. Emiatt a tisztán belföldi tényállásra a belföldi jogot kell alkalmazni.
- [11] A Kúria rámutatott, hogy a következetes értelmezése szerint a jogszabály hatálybalépésével összefüggésben bekövetkezett károsodás nem keletkeztet a jogalkotó és a károsult között kötelmi jogviszonyt, és ilyen értelmű jogszabályi rendelkezés hiányában a polgári jogi kárfelelősség szabályai nem alkalmazhatók (EBH 1999.14.). A magánjogi felelősséget kizáró közjogi jogviszony akkor hiányzik, ha a jogalkotás eredménye nem hordoz jogi kötőerőt. Ha az Alkotmánybíróság az Alaptörvénnyel való kollíziója miatt megsemmisíti a megalkotott és kihirdetett jogszabályt, ezzel a döntéssel kinyilvánítja, hogy ez a jogalkotási tevékenység nem hordoz közjogi kötőerőt, a jogalkotási aktus közjogilag érvénytelen. Ha az ilyen jogalkotó cselekvés valamely jogalanynak vagy a jogalanyok valamely összességének vagyoni érdeksérelmet hordoz, a magatartás már polgári jogi felelősséggel jár (EBH 2019.P.1.). A Kúria a jelen ügyben rámutatott, hogy az Alkotmánybíróság a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban nem állapította meg a Módtv2. alaptörvény-ellenességét. Az indokolása ugyan utal arra, hogy a kártalanítás biztosítása a jogállamiságból eredő elvárás, de a határozat nem állapította meg jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet sem. Ebből következően nem áll rendelkezésre olyan közjogi döntés, amely megalapozná az állam jogalkotással okozott kárért való felelősségét.
- [12] A Kúria a Ptk. 6. §-ára alapított kereseti kérelemmel összefüggésben rámutatott, hogy a jogerős ítélet megalapozottan jutott arra a következtetésre: az indítványozó nem bizonyította, hogy a Módtv1. rendelkezéseiben bízva beruházást kezdett volna, és ezért kára keletkezett volna.
- [13] A Kúria végül utalt arra is, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül döntött a személyhez fűződő jogsértésre alapított kárigény elutasításáról is, mert az általa kifogásolt nyilatkozatoknak nem volt a személyét érintő, sértő jellegű tartalma, ezért a jóhírnevét nem sértette.
- [14] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének, E) cikk (2)–(3) bekezdésének, M) cikk (1) bekezdésének, O) cikkének, II. cikkének, VI. cikkének, XII. cikkének, XIII. cikkének, XV. cikk (1) bekezdésének, XIX. cikkének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, XXX. cikkének a sérelmét állította.
- [15] Az indítványozó a hatalommegosztás elvének [Alaptörvény C) cikk (1) bekezdés] a sérelmét a Módtv2.-vel összefüggésben állította, mert álláspontja szerint e törvénnyel a jogalkotó jogalkalmazói döntést hozott jogszabályi formában.
- [16] Az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdéseiben foglaltak az indítványozó álláspontja szerint azért sérültek, mert a Módtv1. és Módtv2. az uniós joggal össze nem egyeztethető módon korlátozta a szolgáltatás nyújtás szabadságát. E körben – egyéb döntések mellett – hivatkozott az EUB C-98/14. számú, C-463/14. számú, C-151/13. számú ügyeire.
- [17] A vállalkozás szabadságának sérelmét [Alaptörvény M) cikk (1) bekezdés] sérelmét azért állította, mert a Módtv1. korlátozta, míg a Módtv2. megtiltotta a pénznyerő automaták játéktérmi működtetését. Az érintett vállalkozásoknak ezért új tevékenységi formát kellett keresniük, míg a vállalkozások tulajdonosainak és ügyvezetőinek új foglalkozásba kellett kezdeniük.
- [18] Az indítványozó álláspontja szerint a Módtv1. és Módtv2. elfogadása során a pénznyerő automaták üzemeltetőivel kapcsolatban a jogalkotás eredményeként negatív megítélés alakult ki, mert a jogalkotó a közvélemény számára azt az üzenetet közvetítette, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetői nemzetbiztonsági kockázatot

hordoznak. Erre tekintettel a Módtv1. és Módtv2. sérti az emberi méltóságát [Alaptörvény II. cikk], és a jóhírnévhez való jogát [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés].

- [19] Az indítványozó álláspontja szerint a munka és foglalkozás szabad megválasztásának joga [Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés] azért sérült, mert a tiltással az indítványozó tulajdonosának és ügyvezetőjének mintegy 17 éve végzett tevékenysége szűnt meg, és új tevékenységet kellett kezdenie a vállalkozásnak. Ezzel összefüggésben hivatkozott arra is, hogy az új tevékenység megkezdéséig a tulajdonos megélhetése csorbát szenvedett, ezért az Alaptörvény XIX. cikkén alapuló szociális biztonságra vonatkozó követelmény is küresedett.
- [20] Az indítványozó álláspontja szerint a tulajdonhoz való jogát [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] a Módtv2. azért sérti, mert nem tárható fel a pénznyerő automaták betiltásának konkrét indoka. A tiltással elérni kívánt cél (szerencsejáték visszaszorítása) sem valósult meg, mert a játék lehetőségek helyeinek száma nem csökkent. Ezzel összefüggésben az indítványozó állította az Emberi Jogok Európai Egyezménye 1. Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. cikkének, és az Alapjogi Charta 17. cikkének a sérelmét. E körben hivatkozott továbbá a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra is.
- [21] Az indítványozó álláspontja szerint a Módtv1. és a Módtv2. támadott rendelkezései a vonatkozásában egyértelműen hátrányos megkülönböztetésre vezettek. A Módtv1. kizárólag a játékkermekben működtetett pénznyerő automaták tételes játékadóját emelte meg az ötszörösére, és előírta meghatározott összegű negyedévi tiszta játékbevétele esetén százalékos mértékű játékadó megfizetését is. A Módtv2. pedig kizárólag a játékkermekben működtetett pénznyerő automaták további működtetését tiltotta meg egyik napról a másikra. Sem a Módtv1., sem a Módtv2. szabályozása nem vonatkozott a kaszinókban működő pénznyerő automatákra, ezért a jogalkotó a pénznyerő automaták működtetésének helyét illetően hátrányos megkülönböztetést alkalmazott, amely sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését.
- [22] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok azzal sértették meg a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], hogy nem tisztázták kellő alaposan a tényállást, és abból nem megalapozott következtetést vontak le azzal összefüggésben, hogy az alperes által megalkotott szabályozást milyen nemzetbiztonsági kockázat indokolta.
- [23] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmét az Szjtv. 40/A. §-ával összefüggésben állította. E rendelkezés határozta meg, hogy a pénznyerő automaták és a játékkermek engedélyei a törvény erejénél fogva – hatósági határozat nélkül – érvényességüket veszítik. Ennek következtében az Szjtv. támadott rendelkezése kizárta az engedéllyel rendelkezők közigazgatási úton történő jogorvoslati jogosultságának gyakorlását.
- [24] Az indítványozó álláspontja szerint a jogalkotó megsértette a közteherviselés arányosságát (Alaptörvény XXX. cikk) azzal, hogy a 2012. október hónapban a tételes játékadót befizette, de a jogalkotó mindössze 10 napig adott lehetőséget az üzemeltetésükre.
- [25] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [26] Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek vizsgálata körében mindenekelőtt kiemeli, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát – annak tartalma szerint – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és az Abtv. 27. §-ára egyaránt alapította. Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek fennállását erre tekintettel végezte el.
- [27] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény II. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XIX. cikk (1)–(2) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, valamint XXX. cikkének a sérelmét pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott bírói döntés, illetve a sérelmezett jogszabályi rendelkezés {3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}.

- [29] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikke, M) cikke és O) cikke {3140/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [10]; 3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]; 3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [9]; 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [30] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt, hogy az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdése sem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának {3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]}, hanem az uniós jogot teszi a magyar jogrendszer részévé {vö. 2/2019. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [20]; 3282/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [31] A fentiek alapján megállapítható, hogy az indítvány a határozott kérelem törvényi feltételeinek az Abtv. 27. §-a részében felel meg, és abban a vonatkozásban, amelyben az Alaptörvény XII. cikke és XIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állítja.
- [32] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [33] Az Alkotmánybíróság már előljáróban hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság vizsgálata tehát nem terjed ki jelen ügyben sem arra, hogy a felmerült törvényértelmezési kérdéseket hogyan kellett volna a bíróságoknak megítélniük.
- [34] Az indítványozó az Alaptörvény XII. cikk és XIII. cikk (1) bekezdésén keresztül az eljáró bíróságok jogértelmezését támadta. Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a bíróságok nem vizsgálták a jogalkotás és az indítványozónál bekövetkezett károk közötti összefüggést. Nem vizsgálták meg, hogy a jogalkotási eljárás során az alperes végzett-e előzetes hatásvizsgálatot, tisztázta-e a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltak szerint a nemzetbiztonsági kockázat tényét. Az indítványozó hangsúlyozta, hogy az adóemelés következtében először korlátoznia kellett a vállalkozási tevékenységét, majd be is kellett szüntetnie, ebből következően őt az alperes eljárása folytán kár érte.
- [35] A Kúria ugyanakkor döntésében egyértelművé tette, hogy a konkrét ügyben nem állnak fenn a kárfelelősség feltételei, mert a Ptk. 339. §-ában megkívánt törvényi feltételek nem állnak. A Kúria döntésében kiemelte azt is, hogy mivel a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban az Alkotmánybíróság nem állapította meg a Módtv2. alaptörvény-ellenességét, ezért a magánjogi felelősséget kizáró közjogi jogviszony hiánya sem állapítható meg. Erre tekintettel a jogszabály hatálybalépésével összefüggésben keletkezett károsodás nem keletkezett a jogalkotó és a károsult között deliktualis jogviszonyt.
- [36] Az indítványozó által kifogásolt értelmezési hibái a támadott kúriai döntésnek a Ptk. kártérítési felelősségének olyan szabályait érintik, amelyek törvényértelmezési, illetve a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó szakjogi kérdéseknek minősülnek. E jogértelmezési kérdések alkotmányossági felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége.
- [37] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] kötelmi igényből eredő kártérítéshez való jog, illetve kártérítési kötelezettség nem része az alkotmányos tulajdon fogalmának. A tulajdonhoz való jog alkotmányos szintű védelméből nem lehet levezetni a tulajdon polgári jogi sérelmének kártérítési értékgaranciáját, a polgári jogi kártérítés nem a tulajdon alkotmányos értékgaranciája és alkotmányosan nem is kell, hogy az legyen. A kártérítés feltételeinek, eset-típusainak, általános és különös alakzatainak, formáinak és mértékének meghatározása a törvényhozó szabad-

- ságába tartozik, és önmagában nem alkotmányossági kérdés. A kárviselés kockázatának differenciált polgári jogi kezelését nem lehet az Alaptörvényre visszavezetni.” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [38] A fentiekben kifejtettek alapján az alkotmányjogi panaszban foglaltak nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és ezzel összefüggésben nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [39] 3. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 26. §-ában, 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/326/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3190/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.891/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselő (dr. Varga Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte a Kúria Pfv.III.20.891/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.048/2017/8. számú és a Fővárosi Törvényszék 35.P.24.831/2016/18. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban megállapított tényállás szerint a felperes (a továbbiakban: indítványozó) 1996. október 15-i megalakulása óta pénznyerő automatákat üzemeltetett.
- [3] A jogalkotó 2011. szeptember 29-én elfogadta az államháztartás stabilitását elsegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvényt (a továbbiakban: Módtv1.), amelynek 27. §-a a korábbi játékhelyenkénti 100 000 forint játékadót 2011. november 1-jétől 500 000 forintra felemelte. Emellett százalékos mértékű játékadó fizetési kötelezettséget is előírt, amennyiben egy pénznyerő automata negyedéves tiszta játékbévétele a 900 000 forintot elérte.
- [4] Az indítványozó 2011. október 31-től a szerencsejáték szervezői tevékenységét szüneteltette 2012. szeptember 3-ig, ezt követően e tevékenysége megszűnt.
- [5] A 2012. október 10-én hatályba lépett, a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Módtv2.) 8. §-a alapján a pénznyerő automata üzemeltetésére jogosító engedélyek a Módtv2. hatálybalépését követő napon hatályukat veszítették.
- [6] Az indítványozó keresetében 10 151 476 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. §-a alapján, másodlagosan a Ptk. 349. §-a alapján, harmadlagosan a Ptk. 6. §-a alapján. A deliktuális felelősség körében károkozó magatartásként a Módtv1. 27. §-án alapuló játékadó emelést jelölte meg. Álláspontja szerint a játékadó emelése sérti az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban EUMSZ) 34. és 56. cikkét is. Kérte továbbá 1 000 000 forint nem vagyoni kár megfizetésére is kötelezni az alperest a Ptk. 76. §-a alapján.
- [7] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 35.P.24.831/2016/18. számú ítéletével a keresetet elutasította. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 8.Pf.21.048/2017/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Pfv.III.20.891/2018/11. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában kiemelte, hogy az EUMSZ 56. cikkének alkalmazásához szükséges, határon átnyúló tényállási elem a jelen ügyben nem áll fenn. A Kúria utalva az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-665/18. számú ügyben kifejtett értelmezésére a határon átnyúló jelleg megállapításához nem elegendő, hogy a szolgáltatást igénybe vevő ügyfélkör potenciálisan olyan uniós polgárokból állhat, akik más tagállam állampolgárai. A Kúria megállapította, hogy sem a kereseti tényelőadás, sem a perben tett további nyilatkozatok nem tartalmaznak a szolgáltatást igénybe vevőkre, illetve a szolgáltatás nyújtójára nézve olyan további adatot, amiből az a következtetés lenne levonható, hogy az indítványozó szolgáltatását más tagállamok polgárai ténylegesen igénybe vették.
- [9] A Kúria a Ptk. 349. §-ával összefüggésben kiemelte, hogy e jogszabályi rendelkezés a jogalkotó tevékenységére nem alkalmazható. Az alperes felelőssége a jogalkotás diszfunkcionalitásáért a belső jogrendszer alapján – többlettényállási elem hiányában – nem áll fenn.

- [10] A Kúria a személyiségi jog sérelmével összefüggésben rámutatott, hogy az indítványozó az alkalmazottai és azok családtagjainak a vonatkozásában állította a jogsértést. A Ptk. 85. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogokat ugyanakkor kizárólag személyesen lehet érvényesíteni, ezért e sérelmek miatt az indítványozót kereshetőségi jog nem illette meg.
- [11] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria Pfv.III.20.891/2018/11. számú ítélete sérti az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, E) cikk (2)–(3) bekezdését, M) cikk (1)–(2) bekezdését, O) cikkét, I. cikkét, II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, XII. cikk (1)–(2) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)–(2) bekezdését, XIX. cikk (1)–(2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, és XXX. cikk (1) bekezdését.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény C) cikke vonatkozásában előadta, hogy a jogalkotó az Szjtv. 40/A. § megalkotásával elvonta a végrehajtó hatalom jogkörét, mert a pénznyerő automaták üzemeltetésére kiadott hatósági engedélyek a törvény erejénél fogva szűntek meg. A jogalkotó hatalom ezért a jogalkalmazó hatalom jogkörébe tartozó döntést hozott. Az indítványozó ezzel összefüggésben állította a jogorvoslathoz való jog sérelmét [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] is.
- [13] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdése azért sérült, mert az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták az uniós jog elsőbbségének elvét és a közvetlen hatály elvét. A jelen ügyben ugyanis figyelemmel kellett volna lennie az eljáró bíróságoknak az EUB esetjogára (különösen a C-98/14. számú ügyben született ítéletben foglaltakra), és a jogalkotó kártérítési felelőségét meg kellett volna állapítaniuk.
- [14] Az indítványozó az M) cikk (1) bekezdésének, O) cikkének és XII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban jelölte meg, hogy a jogalkotó a Módtv1. elfogadásával – a pénznyerő automaták üzemeltetésével összefüggő jelentős adóemeléssel – először megnehezítette, majd a Módtv2. elfogadásával – a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésének betiltásával – lehetetlenné tette a vállalkozási tevékenységük végzését.
- [15] Az indítványozó álláspontja szerint az, hogy a jogalkotó nem vizsgálta, hogy akár az adóemelés, akár a tiltás „korlátozást jelenthet-e egyes jogalanyok számára”, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének sérelmét eredményezte.
- [16] Az indítványozó álláspontja szerint az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelmét okozta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetésére vonatkozó fenti szabályozás elfogadása során a jogalkotó a közvélemény számára azt sugallta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetői nem tisztességes eszközökkel jutnak jövedelemhez. Ezzel összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is.
- [17] Az indítványozó a tulajdonhoz való joga [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét arra alapította, hogy az Szjtv. 26. §-a és 40/A. §-a hatálybalépésekor a tulajdona anélkül került megszüntetésre, hogy bármilyen kompenzációban részesült volna. Hivatkozott ezzel összefüggésben a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra, amelyben az Alkotmánybíróság utalt arra, hogy a szabályozással érintettek kártalanításának kötelezettsége a jogállamiságból eredő elvárás.
- [18] Az indítványozó álláspontja szerint a Módtv1. indokolatlan megkülönböztetést eredményezett a tekintetben, hogy a pénznyerő automatákat hol üzemeltetik. A törvény ugyanis nem valamennyi, hanem csak a játékteremben és elektronikus kaszinókban működő pénznyerő automaták játékadóját emelte az ötszörösére. Ezzel a szabályozás sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], hogy az eljáró bíróságok nem derítették fel a tényállását, és nem tisztázták a nemzetbiztonsági kockázat mibenlétét, holott a 26/2013. (X. 4.) AB határozat erre tekintettel ítélte az Alaptörvénnyel összeegyeztethetőnek az azonnali tiltást.
- [20] Az indítványozó – az Alaptörvény konkrét rendelkezésének megjelölése nélkül – hivatkozott végül a kellő felkészülési idő sérelmére is annak következtében, hogy a jogalkotó a tételes játékadót egyik napról a másikra az ötszörösére emelte, emiatt az érintett vállalkozásoknak a pénznyerő automaták működtetését be kellett szüntetniük. Ezzel összefüggésben részletesen bemutatta a C-98/14. számú ügyben (ún. Berlington-ügy) foglaltakat annak alátámasztása végett, hogy az eljáró bíróságok döntése nincs összhangban az EUB esetjogában megfogalmazott követelményekkel.
- [21] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [22] Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek vizsgálata körében mindenekelőtt kiemeli, hogy az indítványozó – a hiánypótlási felhívást követően benyújtott – alkotmányjogi panaszát kizárólag az Abtv. 27. §-ára alapította,

és indítványában a Kúria Pfv.III.20.891/2018/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és az alsóbb fokú bíróságok döntéseire is kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte. Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek fennállását erre tekintettel végezte el.

- [23] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény I. cikkének, II. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XIX. cikk (1)–(2) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, valamint XXX. cikk (1) bekezdésének a sérelmét pusztán állította, azonban a panasza nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [25] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont, 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikke, M) cikke és O) cikke {3140/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [10]; 3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]; 3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [9]; 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt, hogy az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdése sem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának {3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]}, hanem az uniós jogot teszi a magyar jogrendszer részévé {vö. 2/2019. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [20]; 3282/2019. (XI. 5.) AB végzés; Indokolás [9]}.
- [27] Az indítványozó hivatkozott a kellő felkészülési idő sérelmére, amelyet az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének állított sérelmeként értékel. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság utal arra, hogy töretlen gyakorlata szerint „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3206/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [19]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]}. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a felkészülési idő hiányát kifogásolta az adott ügyben, ezért erre alapítottan vizsgálható a jogbiztonság elvének sérelme.
- [28] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [29] Az Alkotmánybíróság már előljáróban hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság vizsgálata tehát nem terjed ki jelen ügyben sem arra, hogy a felmerült törvényértelmezési kérdéseket hogyan kellett volna a bíróságoknak megítélniük.
- [30] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésén, XII. cikk (1) bekezdésén és XIII. cikk (1) bekezdésén keresztül az eljáró bíróságok jogértelmezését támadta. Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a bíróságok nem vizsgálták a jogalkotás és az indítványozónál bekövetkezett károk közötti összefüggést. Nem vizsgálták

meg, hogy a jogalkotási eljárás során az alperes végzett-e előzetes hatásvizsgálatot, tisztázta-e a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltak szerint a nemzetbiztonsági kockázat tényét. Az indítványozó hangsúlyozta, hogy az adóemelés következtében először korlátoznia kellett a vállalkozási tevékenységét, majd be is kellett szüntetnie, ebből következően őt az alperes eljárása folytán kár érte.

- [31] A Kúria ugyanakkor döntésében egyértelművé tette, hogy a konkrét ügyben nem állnak fenn a kárfelelősség feltételei, mert az alperes felelőssége a jogalkotás diszfunkcionalitásáért a belső jogrendszer alapján nem állhat fenn, és ezért a Ptk. deliktuális felelősségi szabályai a jogalkotó tevékenységére nem alkalmazható (Kúria ítéletének [24] bekezdése).
- [32] Az indítványozó által kifogásolt értelmezési hibái a támadott kúriai döntésnek a Ptk. kártérítési felelősségének olyan szabályait érintik, amelyek törvényértelmezési, illetve a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó szakjogi kérdéseknek minősülnek. E jogértelmezési kérdések alkotmányossági felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége.
- [33] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] kötelmi igényből eredő kártérítéshez való jog, illetve kártérítési kötelezettség nem része az alkotmányos tulajdon fogalmának. A tulajdonhoz való jog alkotmányos szintű védelméből nem lehet levezetni a tulajdon polgári jogi sérelmének kártérítési értékgaranciáját, a polgári jogi kártérítés nem a tulajdon alkotmányos értékgaranciája és alkotmányosan nem is kell, hogy az legyen. A kártérítés feltételeinek, esettípusainak, általános és különös alakzatainak, formáinak és mértékének meghatározása a törvényhozó szabadságába tartozik, és önmagában nem alkotmányossági kérdés. A kárviselés kockázatának differenciált polgári jogi kezelését nem lehet az Alaptörvényre visszavezetni.” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [34] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított indítványi hivatkozással összefüggésben rámutat arra is, hogy az indítványozó valójában azt kifogásolta, hogy álláspontja szerint a Kúria döntése nincs összhangban az EUB hivatkozott döntésével. A Kúria ugyanakkor részletesen megindokolta döntésében, hogy a jogerős döntés miért nem sérti az EUMSZ 56. cikkét, és a jelen ügyben miért nem merülhet fel az uniós jog alkalmazása.
- [35] A fentiekben kifejtettek alapján az alkotmányjogi panaszban foglaltak nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és ezzel összefüggésben nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [36] 3. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/343/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3191/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.660/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvénynek az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény 27. §-ával módosított 33. §-a, továbbá a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény 5. §-ával és 8. §-ával módosított 26. § (3) bekezdése és 40/A. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselő (dr. Varga Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő.
- [2] Ebben kérték a Kúria Pfv.III.20.660/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.716/2018/7/II. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 71.P.24.818/2016/29. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését.
- [3] Az indítványozók kérték továbbá a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvénynek (a továbbiakban: Szjtv.) az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Módtv1.) 27. §-ával módosított 33. §-a, valamint az Szjtv. módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Módtv2.) 5. § és 8. §-aival módosított 26. § (3) bekezdése és 40/A. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítását.
- [4] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban az indítványozók felperesként vettek részt. A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint az I. rendű indítványozó egy játékterem üzemeltető gazdasági társaság (a továbbiakban: Kft.) ügyvezetője volt. A II. rendű indítványozó a Kft. alapítója és egyetlen tagja volt. A Kft. 1998 óta pénznyerő automatákat üzemeltetett.
- [5] A Módtv1. 2011. november 1-jével a pénznyerő automata tételes játékadóját havi 500 000 forintra felemelte, továbbá előírta, hogy a pénznyerő automata üzemeltetője negyedévente százalékos mértékű játékadó fizetésére is köteles. A Módtv2. 2012. október 10-én hatályba lépett rendelkezése alapján pénznyerő automata kizárólag játékkaszinóban volt üzemeltethető, a korábban kiállított játékterem-engedélyek a módosítás hatálybalépését követő napon hatályukat veszítették. Az engedélyeket a szerencsejáték-szervező a Módtv2. hatálybalépését követő 15 napon belül köteles volt leadni az állami adóhatóságnak.
- [6] A Kft. a Módtv1. folytán bekövetkezett adóemelés hatására az általa üzemeltetett pénznyerő automaták számát csökkentette. A Módtv2. hatálybalépését követően a pénznyerő automaták hasznosításával felhagyott.
- [7] Az Alkotmánybíróság 26/2013. (X. 4.) AB határozatának meghozatalát követően a II. rendű indítványozó arról határozott, hogy a Kft.-nek kártérítési pert kell indítania, amelynek eredményessége esetén a megítélt kártérítési összeg az I. rendű indítványozót – mint ügyvezetőt – illeti. A Kft. felszámolás folytán 2014. november 5-én megszűnt.
- [8] Az indítványozók módosított keresetükben 137 753 649 forint megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Keresetüket elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdésére, másodlagosan a 349. § (1) bekezdésére, harmadlagosan a 6. §-ára alapították.
- [9] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 71.P.24.818/2016/29. számú rész- és közbenső ítéletével az I. rendű indítványozó keresetét elutasította. A II. rendű indítványozó vonatkozásában a Ptk. 339. §-a alapján megállapította: az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a Kft. által 2011. szeptember 26-án üzemeltetett

pénznyerő automaták értékvesztéséből, és az üzemeltetés megszűnéséhez kapcsolódó elmaradt haszonból eredő kár megtérítéséért. A II. rendű indítványozó ezt meghaladó keresetét elutasította.

- [10] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az 5.Pf.20.716/2018/7/II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének fellebbezett – közbenső ítéleti – rendelkezését megváltoztatta, és a II. rendű indítványozó keresetét teljes egészében elutasította. A másodfokú bíróság a Ptk. 339. §-ában foglaltakra tekintettel rögzítette, hogy a szerződésen kívüli károkozás esetén a polgári jogi jogviszony a károsult és a károkozó között jön létre. Kifejtette, hogy mivel a II. rendű indítványozót a más személyt ért kár érvényesítésére jogszabály nem jogosítja fel, ezért akkor léphetne fel eredménnyel, ha ő maga lenne a károsult. Kiemelte a másodfokú bíróság, hogy a II. rendű indítványozó kifejezetten a Kft. vagyonában bekövetkezett károk megtérítését kérte, ugyanakkor ebben a jogviszonyban nem ő volt a károsult. Emellett rámutatott arra is, hogy az indítványozó nem tekinthető a Kft. jogutódjának sem, mert az általános jogutódlás fogalmilag nem jöhet szóba, a szinguláris jogutódként pedig engedményezés hiányában nem tud eredménnyel fellépni. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság utalt arra is, hogy a 2013. október 21-i taggyűlési jegyzőkönyv sem tartalmazott engedményezést.
- [11] Az indítványozók felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a Pfv.III.20.660/2019/9. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [12] A Kúria döntésének indokolásában kiemelte, hogy az önálló jogalanyiságú Kft. vagyona elkülönült az egyetlen tagjának, a II. rendű indítványozónak a vagyonától. A keresetben megtéríteni kért károk vonatkozásában károsultnak a Kft., és nem a II. rendű indítványozó minősült, az állított károkozás miatt kötelmi jogviszony az alperes és a Kft. között jött létre. A Kúria ezért utalva a gyakorlatára (Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.474/2008/3., Kúria Pfv.III.20.588/2018/6. számú döntések) megállapította: a korlátolt felelősségű társaság tagja nem jogosult saját nevében a társaságnak okozott kárigényt érvényesíteni. A gazdasági társaság tagjainak nincs keresethatósági joga a gazdasági társaság kárigényének érvényesítésére.
- [13] 1.2. Az indítványozók – hiánypótlás keretében pontosított – alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének, E) cikk (2)–(3) bekezdésének, M) cikk (1) bekezdésének, II. cikkének, VI. cikkének, XII. cikkének, XIII. cikkének, XV. cikk (1) bekezdésének, XIX. cikkének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmét állították.
- [14] Az indítványozók a hatalommegosztás elvének [Alaptörvény C) cikk (1) bekezdés] a sérelmét a Módtv2.-vel összefüggésben állították, mert álláspontjuk szerint e törvénnyel a jogalkotó jogalkalmazói döntést hozott jogszabályi formában.
- [15] Az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdéseiben foglaltak az indítványozók álláspontja szerint azért sérültek, mert a Módtv1. és Módtv2. az uniós joggal össze nem egyeztethető módon korlátozta a szolgáltatás nyújtás szabadságát. E körben – egyéb döntések mellett – hivatkoztak az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-98/14. számú, C-463/14. számú, C-151/13. számú ügyeire.
- [16] A vállalkozás szabadságának [Alaptörvény M) cikk (1) bekezdés] sérelmét azért állították, mert a Módtv1. korlátozta, míg a Módtv2. megtiltotta a pénznyerő automaták játéktérmi működtetését. Az érintett vállalkozásoknak ezért új tevékenységi formát kellett keresniük, míg a vállalkozások tulajdonosainak és ügyvezetőinek új foglalkozásba kellett kezdeniük. Erre tekintettel állították az Alaptörvény XII. cikk és XIX. cikkének a sérelmét is.
- [17] Az indítványozók álláspontja szerint a Módtv1. és Módtv2. elfogadása során a pénznyerő automaták üzemeltetőivel kapcsolatban a jogalkotás eredményeként negatív megítélés alakult ki, mert a jogalkotó a közvélemény számára azt az üzenetet közvetítette, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetői nemzetbiztonsági kockázatot hordoznak. Erre tekintettel a Módtv1. és Módtv2. sérti az indítványozók emberi méltóságát (Alaptörvény II. cikk), és a jóhírnévhez való jogát [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés].
- [18] Az indítványozók álláspontja szerint a tulajdonhoz való jogot [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] a Módtv2. azért sérti, mert nem tárható fel a pénznyerő automaták betiltásának konkrét indoka. A tiltással elérni kívánt cél (szerencsejáték visszaszorítása) sem valósult meg, mert a játék lehetőségek helyeinek száma nem csökkent. Ezzel összefüggésben az indítványozók állították az Emberi Jogok Európai Egyezményének 1. Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. cikkének, és az Alapjogi Charta 17. cikkének a sérelmét. E körben hivatkoztak továbbá a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra, és az EUB C-375/12. számú és C-326/12. számú ügyeiben foglaltakra.
- [19] Az indítványozók álláspontja szerint a Módtv1. és a Módtv2. támadott rendelkezései a vonatkozásukban egyértelműen hátrányos megkülönböztetésre vezettek. A Módtv1. kizárólag a játéktértermekben működtetett pénznyerő automaták tételes játékadóját emelte meg az ötszörösére, és előírta meghatározott összegű negyedévi

- tiszta játékbevételek esetén százalékos mértékű játékadó megfizetését is. A Módtv2. pedig kizárólag a játéktermekben működtetett pénznyerő automaták további működtetését tiltotta meg egyik napról a másikra. A Módtv1. és a Módtv2. ezért a pénznyerő automaták működtetésének helyét illetően hátrányos megkülönböztetést alkalmazott, amely sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését.
- [20] Az indítványozók álláspontja szerint az eljáró bíróságok azzal sértették meg a tisztességes bírósági eljárásból való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], hogy nem tisztázták kellő alaposággal a tényállást, és abból nem megalapozott következtetést vontak le azzal összefüggésben, hogy az alperes által megalkotott szabályozást milyen nemzetbiztonsági kockázat indokolta.
- [21] Az indítványozók a jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmét az Szjtv. 40/A. §-ával összefüggésben állították. E rendelkezés határozta meg, hogy a pénznyerő automaták és a játéktermek engedélyei a törvény erejénél fogva – hatósági határozat nélkül – érvényességüket veszítik. Ennek következtében az Szjtv. támadott rendelkezése kizárta az engedéllyel rendelkezők közigazgatási úton történő jogorvoslati jogosultságának gyakorlását.
- [22] 1.3. Az eljárás során a nemzeti vagyron kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján *amicus curiae* beadványt terjesztett elő.
- [23] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [24] Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek vizsgálata körében mindenekelőtt kiemeli, hogy az indítványozók – a hiánypótlási felhívást követően benyújtott – alkotmányjogi panaszukat az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és az Abtv. 27. §-ára egyaránt alapították. Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek fennállását erre tekintettel végezte el.
- [25] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek nem tesz eleget.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem felel meg a határozott kérelem feltételeinek az indítvány, ha nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Nem alkalmas ezért az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés [3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]].
- [27] Az alkotmányjogi panasszal támadott döntésében a Kúria kizárólag azt vizsgálta, hogy az indítványozók igényérvényesítési jogosultsága (kereshetőségi joga) fennáll-e. Következetes gyakorlata alapján pedig megállapította, hogy az indítványozók a Ptk. deliktuális kárfelelősségi szabályai alapján nem rendelkeznek kereshetőségi joggal a keresetben érvényesített kárigény tekintetében. A Kúria a kártérítési felelősség kérdésében nem foglalt állást.
- [28] Az indítványozók ugyanakkor az Alaptörvény valamennyi sérelmesnek vélt rendelkezésével összefüggésben azt kifogásolták, hogy a Kúria nem állapította meg: az alperes a Módtv1. és Módtv2. megalkotásával kárt okozott, és ezért kártérítési felelősség terheli.
- [29] Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy az indítványozók az Alaptörvény II. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, XII. cikkének, XIII. cikkének, XV. cikk (1) bekezdésének, XIX. cikkének és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmét pusztán állították, de az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz érvelést azzal összefüggésben, hogy a konkrét esetben támadott bírói döntés, illetve a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [30] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek sem tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikke és M) cikke [3140/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [10]; 3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]; 3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [9]; 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]].

- [31] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt, hogy az Alaptörvény E cikk (2)–(3) bekezdése sem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának {3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]}, hanem az uniós jogot teszi a magyar jogrendszer részévé {vö. 2/2019. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [20]; 3282/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [32] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában, továbbá az Abtv. 26. §-ában, 27. §-ában foglalt követelményeknek, ezért az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1505/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3192/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.792/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvénynek az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény 27. §-ával módosított 33. §-a, továbbá a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény 5. §-ával és 8. §-ával módosított 26. § (3) bekezdése és 40/A. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselő (dr. Varga Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be.
- [2] Ebben kérte a Kúria Pfv.III.20.792/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.800/2018/7/II. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 35.P.23.192/2016/42. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését.
- [3] Az indítványozó kérte továbbá a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvénynek (a továbbiakban: Szjtv.) az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Módtv1.) 27. §-ával módosított 33. §-a, valamint az Szjtv. módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: Módtv2.) 5. § és 8. §-aival módosított 26. § (3) bekezdése és 40/A. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítását.
- [4] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint a felperes (a továbbiakban: indítványozó) 1995-től pénznyerő automatákat üzemeltetett.
- [5] A Módtv1. 2011. november 1-jével a pénznyerő automata tételes játékadóját havi 500 000 forintra felemelte, továbbá előírta, hogy a pénznyerő automata üzemeltetője százalékos mértékű adó fizetésére is köteles. Ugyanezen jogszabály megállapította azt is, hogy a játékteremben, valamint elektronikus kaszinóban pénznyerő automata üzemeltetésére 2011. november 1-je előtt indult eljárásban kiadott engedélyek az abban foglalt időtartamban, de legfeljebb 2012. december 31-ig érvényesek. A Módtv1. 24. § (2) bekezdése előírta továbbá, hogy a játékteremben kizárólag szerver alapú pénznyerő automata üzemeltethető.
- [6] Az indítványozó a játéktermek bérleti szerződését a jogszabály meghozatalát követően még fenntartotta, de a pénznyerő automaták és a játéktermek engedélyeit 2011. november 1-től kezdve szüneteltette.
- [7] A Módtv2. 2012. október 10-én hatályba lépett rendelkezése akként módosította az Szjtv.-t, hogy a hatályba lépését követő naptól megtiltotta a pénznyerő automaták kaszinón kívüli működtetését.
- [8] 1.2. Az indítványozó keresetében 79 164 039 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdés, másodlagosan a Ptk. 349. § (1) bekezdése, harmadlagosan a Ptk. 6. §-a alapján. Hivatkozása szerint a Módtv1. alapján bevezetett adóemelés, és a Módtv2. által elrendelt tiltás sérti az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 56. cikkét, továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 17. cikkét.
- [9] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 35.P.23.192/2016/42. számú ítéletével a keresetet elutasította. A Fővárosi Ítéltábla az 5.Pf.20.800/2018/7/II. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [10] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-98/14. számú ítéletében foglaltakra utalással kiemelte, hogy a szolgáltatások szabad áramlását sértheti a tagállami jogalkotás, ha a magyar jogalkotó a magyar honosságú, szerencsejáték szolgáltatást nyújtó jogi személyekre olyan jogszabályi korlátozást léptet hatályba, amely akadályozza vagy ellehetetleníti a más tagállamokban honos állampolgárok számára a magyar szolgáltatók által nyújtott szerencsejáték szolgáltatás igénybevételét. A Kúria emellett a C-665/18. számú ítéletében foglaltakra tekintettel kiemelte azt is, hogy az EUMSZ 56. cikkét úgy kell értelmezni: a pénznyerő automaták valamely tagállamban történő működtetésével kapcsolatban a határokon átnyúló elem fennállása nem vélelmezhető kizárólag azon az alapon, hogy az így kínált játéklehetőséget más tagállamokból érkező európai uniós polgárok is igénybe vehetik. Ehhez mérten a Kúria megállapította, hogy az indítványozó nem bizonyította, hogy az adóemelés vagy a tiltás következtében nem tudott más uniós állampolgárok részére szolgáltatást nyújtani.
- [11] A Kúria a Charta 17. cikkének állított sérelmével összefüggésben rámutatott, hogy a Charta 51. cikke értelmében a Chartára kizárólag az uniós jog alkalmazásával összefüggésben lehet hivatkozni. A perbeli esetben azonban nincs olyan tényállási elem, amely az uniós joggal kapcsolatba hozható lenne, ezért a Charta alkalmazása sem jöhet szóba.
- [12] A Kúria kiemelte, hogy a jelen ügyben tisztán belföldi tényállásról van szó, ezért kizárólag a belföldi jogot lehet alkalmazni. Ehhez mérten megállapította, hogy nem merül fel sem a Ptk. 349. §-ának, sem a 339. §-ának a sérelme. A Kúria hangsúlyozta, hogy mivel a Ptk. a jogalkotási tevékenységgel okozott kárért való felelősséget nem szabályozza sajátos felelősségi tényállásként, ezért erre alapítottan nem vizsgálható a magánjogi felelősség kérdése. Polgári jogi jelentőséggel a jogalkotás akkor bír, ha a jogalkotási aktus közjogilag érvénytelen. Ilyen közjogilag érvénytelen aktusnak minősül az a jogszabályi rendelkezés, amelyet az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség megállapítása miatt megsemmisít. A jelen ügyben vizsgált jogszabályi rendelkezést ugyanakkor az Alkotmánybíróság a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban már vizsgálta. A Kúria kiemelte: az Alkotmánybíróság ugyan döntésében kifejtette, hogy a jogállamiságból eredő elvárásoknak nem felel meg a törvényalkotás, mert az érintett társaságok tevékenységi engedélyeinek azonnali bevonásából eredő károk megtérítéséről kártalanításra vonatkozó jogszabály formájában nem gondoskodott, azonban nem állapított meg alaptörvény-ellenességet, és nem rendelkezett az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezménnyről sem. Erre tekintettel nincs olyan közjogi döntés, amely egyéb többlettényállási elem esetén megalapozná az állam jogalkotással okozott kárért való felelősségét.
- [13] A Kúria végül utalt arra is, hogy a jelen ügyben nem állapítható meg a Ptk. 6. §-ának a sérelme sem. Az indítványozó és az alperes viszonylatában ugyanis nem tárható fel olyan szándékos magatartás, amely kifejezetten az indítványozó személye felé irányult volna, és az indítványozó ezen konkrét „biztató magatartás” miatt szüneteltette tevékenységét a későbbi folytatás reményében.
- [14] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria Pfv.III.20.792/2019/9. számú ítélete, és az Szjtv. támadott rendelkezései sértik az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, E) cikk (2)-(3) bekezdését, M) cikk (1)-(2) bekezdését, O) cikkét, I. cikkét, II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, XII. cikk (1)-(2) bekezdését, XV. cikk (1)-(2) bekezdését, XIX. cikk (1)-(2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény C) cikke vonatkozásában előadta, hogy a jogalkotó az Szjtv. 40/A. § megalkotásával elvonta a végrehajtó hatalom jogkörét, mert a pénznyerő automaták üzemeltetésére kiadott hatósági engedélyek a törvény erejénél fogva szűntek meg. A jogalkotó hatalom ezért a jogalkalmazó hatalom jogkörébe tartozó döntést hozott. Az indítványozó ezzel összefüggésben állította a jogorvoslathoz való jog sérelmét [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] is.
- [16] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény E) cikk (2)-(3) bekezdése azért sérült, mert az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták az uniós jog elsőbbségének elvét és a közvetlen hatály elvét. A jelen ügyben ugyanis figyelemmel kellett volna lennie az eljáró bíróságoknak az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) esetjogára (különösen a C-98/14. számú ügyben született ítéletben foglaltakra), és a jogalkotó kártérítési felelősségét meg kellett volna állapítaniuk.
- [17] Az indítványozó az M) cikk (1) bekezdésének, O) cikkének és XII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban jelölte meg, hogy a jogalkotó a Módtv1. elfogadásával – a pénznyerő automaták üzemeltetésével összefüggő jelentős adóemeléssel – először megnehezítette, majd a Módtv2. elfogadásával – a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésének betiltásával – lehetetlenné tette a vállalkozási tevékenységük végzését.

- [18] Az indítványozó álláspontja szerint az, hogy a jogalkotó nem vizsgálta, hogy akár az adóemelés, akár a tiltás „korlátozást jelenthet-e egyes jogalanyok számára”, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének sérelmét eredményezte.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelmét okozta, hogy a pénznerő automaták üzemeltetésére vonatkozó fenti szabályozás elfogadása során a jogalkotó a közvélemény számára azt sugallta, hogy a pénznerő automaták üzemeltetői nem tisztességes eszközökkel jutnak jövedelemhez. Ezzel összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is.
- [20] Az indítványozó a tulajdonhoz való joga [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét arra alapította, hogy az Szjtv. 26. §-a és 40/A. §-a hatálybalépésekor a tulajdona anélkül került megszüntetésre, hogy bármilyen kompenzációban részesült volna. Hivatkozott ezzel összefüggésben a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra, amelyben az Alkotmánybíróság utalt arra, hogy a szabályozással érintettek kártalanításának kötelezettsége a jogállamiságból eredő elvárás.
- [21] Az indítványozó álláspontja szerint a Módtv1. indokolatlan megkülönböztetést eredményezett a tekintetben, hogy a pénznerő automatákat hol üzemeltetik. A törvény ugyanis nem valamennyi, hanem csak a játékteremben és elektronikus kaszinókban működő pénznerő automaták játékadóját emelte az ötszörösére. Ezzel a szabályozás sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését.
- [22] Az indítványozó álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], hogy az eljáró bíróságok nem derítették fel a tényállását, és nem tisztázták a nemzetbiztonsági kockázat mibenlétét, holott az 26/2013. (X. 4.) AB határozat erre tekintettel ítélte az Alaptörvénnyel összeegyeztethetőnek az azonnali tiltást.
- [23] Az indítványozó – az Alaptörvény konkrét rendelkezésének megjelölése nélkül – hivatkozott végül a kellő felkészülési idő sérelmére is annak következtében, hogy a jogalkotó a tételes játékadót egyik napról a másikra az ötszörösére emelte, emiatt az érintett vállalkozásoknak a pénznerő automaták működtetését be kellett szüntetniük. Ezzel összefüggésben részletesen bemutatta a C-98/14. számú ügyben (ún. Berlington-ügy) foglaltakat annak alátámasztása végett, hogy az eljáró bíróságok döntése nincs összhangban az EUB esetjogában megfogalmazott követelményekkel.
- [24] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [25] Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek vizsgálata körében mindenekelőtt kiemeli, hogy az indítványozó – a hiánypótlási felhívást követően benyújtott – alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és az Abtv. 27. §-ára egyaránt alapította. Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek fennállását erre tekintettel végezte el.
- [26] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény I. cikkének, II. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XIX. cikk (1)–(2) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmét pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott bírói döntés, illetve a sérelmezett jogszabályi rendelkezés {3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [28] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikke, M) cikke és O) cikke {3140/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [10]; 3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]; 3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [9]; 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt, hogy az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdése sem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának {3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]}, hanem

az uniós jogot teszi a magyar jogrendszer részévé {vö. 2/2019. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [20]; 3282/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [9]}.

- [30] Az indítványozó hivatkozott a kellő felkészülési idő sérelmére, amelyet az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének állított sérelmeként értékelte. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság utal arra, hogy töretlen gyakorlata szerint „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3206/2020. (VI. 11.) AB végzés; Indokolás [19]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]}. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a felkészülési idő hiányát kifogásolta az adott ügyben, ezért erre alapítottan vizsgálható a jogbiztonság elvének sérelme.
- [31] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [32] Az Alkotmánybíróság már előjáróban hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság vizsgálata tehát nem terjed ki jelen ügyben sem arra, hogy a felmerült törvényértelmezési kérdéseket hogyan kellett volna a bíróságoknak megítélniük.
- [33] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésén, XII. cikk (1) bekezdésén és XIII. cikk (1) bekezdésén keresztül az eljáró bíróságok jogértelmezését támadta. Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a bíróságok nem vizsgálták a jogalkotás és az indítványozónál bekövetkezett károk közötti összefüggést. Nem vizsgálták meg, hogy a jogalkotási eljárás során az alperes végzett-e előzetes hatásvizsgálatot, tisztázta-e a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltak szerint a nemzetbiztonsági kockázat tényét. Az indítványozó hangsúlyozta, hogy az adóemelés következtében először korlátoznia kellett a vállalkozási tevékenységét, majd be is kellett szüntetnie, ebből következően őt az alperes eljárása folytán kár érte.
- [34] A Kúria ugyanakkor döntésében egyértelművé tette, hogy a konkrét ügyben nem állnak fenn a kárfelelősség feltételei. A Kúria a következetes bírói gyakorlat (EBD 2014.P.1.) alapján megállapította, hogy az alperes felelőssége a jogalkotás diszfunkcionalitásáért a belső jogrendszer alapján nem állhat fenn, és a Ptk. felelősségi szabályai – többlettényállási elem hiányában – a jogalkotó tevékenységére nem alkalmazhatók (Kúria ítéletének [52]–[53] bekezdései).
- [35] Az indítványozó által kifogásolt értelmezési hibái a támadott kúriai döntésnek a Ptk. kártérítési felelősségének olyan szabályait érintik, amelyek törvényértelmezési, illetve a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó szakjogi kérdéseknek minősülnek. E jogértelmezési kérdések alkotmányossági felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége.
- [36] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] kötelmi igényből eredő kártérítéshez való jog, illetve kártérítési kötelezettség nem része az alkotmányos tulajdon fogalmának. A tulajdonhoz való jog alkotmányos szintű védelméből nem lehet levezetni a tulajdon polgári jogi sérelmének kártérítési értékgaranciáját, a polgári jogi kártérítés nem a tulajdon alkotmányos értékgaranciája és alkotmányosan nem is kell, hogy az legyen. A kártérítés feltételeinek, esettípusainak, általános és különös alakzatainak, formáinak és mértékének meghatározása a törvényhozó szabadságába tartozik, és önmagában nem alkotmányossági kérdés. A kárviselés kockázatának differenciált polgári jogi kezelését nem lehet az Alaptörvényre visszavezetni.” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [37] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított indítványi hivatkozással összefüggésben rámutat arra is, hogy az indítványozó valójában azt kifogásolta, hogy álláspontja szerint a Kúria döntése nincs összhangban az EUB hivatkozott döntésével. A Kúria ugyanakkor részletesen megindokolta döntésében, hogy

a jogerős döntés miatt nem sérti az EUMSZ 56. cikkét, és a jelen ügyben miatt nem merülhet fel az uniós jog alkalmazása.

[38] A fentiekben kifejtettek alapján az alkotmányjogi panaszban foglaltak nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és ezzel összefüggésben nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.

[39] 3. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 26. §-ában, 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1612/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3193/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.761/2018/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselő (dr. Varga Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Kúria Pfv.III.20.761/2018/12. számú ítélete alaptörvény-ellenesének a megállapítását, és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.142/2017/9. számú, valamint a Fővárosi Törvényszék 35.P.20.737/2017/10. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint a felperes (továbbiakban: indítványozó) pénznyerő automatákat adott bérbe.
- [3] A jogalkotó 2011. szeptember 29-én elfogadta az államháztartás stabilitását elősegítő egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvényt (a továbbiakban: Módtv1.), amelynek 27. §-a a korábbi játékhelyenkénti 100 000 forint játékadót 2011. november 1-jétől 500 000 forintra felemelte. Emellett százalékos mértékű játékadó fizetési kötelezettséget is előírt, amennyiben egy pénznyerő automata negyedéves tiszta játékbévétele a 900 000 forintot elérte.
- [4] A jogalkotó elfogadta továbbá 2012. október 9-én a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvényt (a továbbiakban: Módtv2.), amelynek 8. §-a alapján a pénznyerő automata üzemeltetésére jogosító engedélyek a Módtv2. hatálybalépését követő napon hatályukat veszítették.
- [5] A Módtv1. hatályba lépését követően az indítványozó bérlője a pénznyerő automaták után nem fizetett bérleti díjat, és az indítványozó fizetési felszólítása eredménytelen maradt.
- [6] Az indítványozó keresetében 5 083 628 forint kártérítést megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. §-a alapján, másodlagosan a régi Ptk. 349. §-a alapján. A deliktuális felelősség körében károkozó magatartásként a Módtv1. 27. §-án alapuló játékadó emelést jelölte meg. Álláspontja szerint a játékadó emelése sérti az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 34. és 56. cikkét is.
- [7] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 35.P.20.737/2017/10. számú ítéletével a keresetet elutasította. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 8.Pf.21.142/2017/9. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a Pfv.III.20.761/2018/12. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Döntésének indokolásában hangsúlyozta, hogy a sérelmezett jogalkotás és az állított kár között nincs olyan, a Ptk. 339. §-ában megkívánt közvetlen okozati összefüggés, amely az alperes kártérítési felelősségét megalapozná. A Ptk. 349. §-ával összefüggésben rámutatott, hogy e jogszabályi rendelkezés a jogalkotó tevékenységére nem alkalmazható.
- [8] A Kúria az EUMSZ 56. cikkére figyelemmel kiemelte, hogy a per adatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy az ügyben az uniós jog alkalmazásának feltételei nem állnak fenn. A Kúria – utalva a jogerős ítéletben megállapított tényállásra is – hangsúlyozta: az indítványozó ugyan külföldi székhellyel rendelkező gazdasági társaság, azonban a vele bérleti szerződést kötő kft. ügyvezetője és tulajdonosi köre az indítványozóval a perbeli időszakban megegyezett. Az indítványozó Magyarországon adott bérbe játékautomatákat magyarországi székhelyű bérlőnek, a kereseti tényelőadás pedig sem a szolgáltatást igénybe vevőkre, sem a szolgáltatás nyújtójára nézve nem tartalmaz olyan további adatokat, amiből az a következtetés lenne levonható, hogy a szolgáltatás határon átnyúlónak tekintendő. Önmagában az indítványozó külföldi székhelye – egyéb tényállási elem

hiányában – a szolgáltatásnyújtás határon átnyúló jellegének megállapíthatóságára nem ad alapot. Az EUMSZ 56. cikkének alkalmazása ezért fel sem merülhet.

- [9] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria Pfv.III.20.761/2018/12. számú ítélete sérti az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, E) cikk (2)–(3) bekezdését, M) cikk (1)–(2) bekezdését, O) cikkét, I. cikkét, II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, XII. cikk (1)–(2) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)–(2) bekezdését, XIX. cikk (1)–(2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény C) cikke vonatkozásában előadta, hogy a jogalkotó az Szjtv. 40/A. §-ának megalkotásával elvonta a végrehajtó hatalom jogkörét, mert a pénznyerő automaták üzemeltetésére kiadott hatósági engedélyek a törvény erejénél fogva megszűntek.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdése azért sérült, mert az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták az uniós jog elsőbbségének elvét és a közvetlen hatály elvét. A jelen ügyben ugyanis figyelemmel kellett volna lennie az eljáró bíróságoknak az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) esetjogára, és a jogalkotó kártérítési felelősségét meg kellett volna állapítaniuk.
- [12] Az indítványozó az M) cikk (1) bekezdésének, O) cikkének és XII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban jelölte meg, hogy a jogalkotó a Módtv1. elfogadásával – a pénznyerő automaták üzemeltetésével összefüggő jelentős adóemeléssel – először megnehezítette, majd a Módtv2. elfogadásával – a pénznyerő automaták kaszinókon kívüli üzemeltetésének betiltásával – lehetetlenné tette a vállalkozási tevékenység végzését.
- [13] Az indítványozó álláspontja szerint az emberi méltóság (Alaptörvény II. cikk) sérelmét okozta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetésére vonatkozó fenti szabályozás elfogadása során a jogalkotó a közvélemény számára azt sugallta, hogy a pénznyerő automaták üzemeltetői nem tisztességes eszközökkel jutnak jövedelemhez.
- [14] Az indítványozó a tulajdonhoz való joga [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét arra alapította, hogy az Szjtv. 26. §-a és 40/A. §-a hatálybalépésekor a tulajdona anélkül került megszüntetésre, hogy bármilyen kompenzációban részesült volna. Hivatkozott ezzel összefüggésben a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra, amelyben az Alkotmánybíróság utalt arra, hogy a szabályozással érintettek kártalanításának kötelezettsége a jogállamiságból eredő elvárás.
- [15] Az indítványozó álláspontja szerint a Módtv1. indokolatlan megkülönböztetést eredményezett a tekintetben, hogy a pénznyerő automatákat hol üzemeltetik. A törvény ugyanis nem valamennyi, hanem csak a játékeremben és elektronikus kaszinókban működő pénznyerő automaták játékadóját emelte az ötszörösére. Ezzel a szabályozás sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését.
- [16] Az indítványozó álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], hogy az eljáró bíróságok nem derítették fel a tényállását, és nem vizsgálták a jogalkotás és az indítványozónál bekövetkezett károk közötti összefüggést.
- [17] Az indítványozó – az Alaptörvény konkrét rendelkezésének megjelölése nélkül – hivatkozott végül a kellő felkészülési idő sérelmére is annak következtében, hogy a jogalkotó a tételes játékadót egyik napról a másikra az ötszörösére emelte, emiatt az érintett vállalkozásoknak a pénznyerő automaták működtetését be kellett szüntetniük. Ezzel összefüggésben részletesen bemutatta a C-98/14. számú ügyben (ún. Berlington-ügy) foglaltakat annak alátámasztása végett, hogy az eljáró bíróságok döntése nincs összhangban az EUB esetjogában megfogalmazott követelményekkel.
- [18] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [19] Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek vizsgálata körében mindenekelőtt kiemeli, hogy az indítványozó – a hiánypótlási felhívást követően benyújtott – alkotmányjogi panaszát kizárólag az Abtv. 27. §-ára alapította, és indítványában a Kúria Pfv.III.20.761/2018/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és az alsóbb fokú bíróságok döntéseire is kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte. Az Alkotmánybíróság a befogadási feltételek fennállását erre tekintettel végezte el.
- [20] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény I. cikkének, II. cikkének, VI. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XIX. cikk (1)–(2) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét pusztán állította, azonban a panasz nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog

sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indoklását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3058/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}.

- [22] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikke, M) cikke és O) cikke {3140/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [10]; 3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]; 3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [9]; 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt, hogy az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdése sem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának {3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]}, hanem az uniós jogot teszi a magyar jogrendszer részévé {vö. 2/2019. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [20]; 3282/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [24] Az indítványozó hivatkozott a kellő felkészülési idő sérelmére, amelyet az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének állított sérelmeként értékelt. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság utal arra, hogy töretlen gyakorlata szerint „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3206/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [19]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]}. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a felkészülési idő hiányát kifogásolja az adott ügyben, ezért erre alapítottan vizsgálható a jogbiztonság elvének sérelme.
- [25] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [26] Az Alkotmánybíróság már előjáróban hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelm orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság vizsgálata tehát nem terjed ki jelen ügyben sem arra, hogy a felmerült törvényértelmezési kérdéseket hogyan kellett volna a bíróságoknak megítélniük.
- [27] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésén, XII. cikk (1) bekezdésén és XIII. cikk (1) bekezdésén keresztül az eljáró bíróságok jogértelmezését támadta. Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a bíróságok nem vizsgálták a jogalkotás és az indítványozónál bekövetkezett károk közötti összefüggést. Nem vizsgálták meg, hogy a jogalkotási eljárás során az alperes végzett-e előzetes hatásvizsgálatot, tisztázta-e a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltak szerint a nemzetbiztonsági kockázat tényét. Az indítványozó hangsúlyozta, hogy az adóemelés következtében először korlátoznia kellett a vállalkozási tevékenységét, majd be is kellett szüntetnie, ebből következően őt az alperes eljárása folytán kár érte.
- [28] A Kúria ugyanakkor döntésében egyértelművé tette, hogy a konkrét ügyben nem állnak fenn a kárfelelősség feltételei, mert a sérelmezett jogalkotás és az állított kár között nincs olyan, a régi Ptk. 339. §-ában megkívánt közvetlen okozati összefüggés, ami az alperes kártérítési felelősségét megalapozná (Kúria ítéletének [21] bekezdése). A Kúria a régi Ptk. 349. §-ával összefüggésben pedig rámutatott, hogy az alperes felelőssége a jogalkotás diszfunkcionalitásáért a belső jogrendszer alapján nem áll fenn, e jogszabályi rendelkezés a jogalkotó tevékenységére nem alkalmazható (Kúria ítéletének [23] bekezdése).

- [29] Az indítványozó által kifogásolt értelmezési hibái a támadott kúriai döntésnek a régi Ptk. kártérítési felelősségének olyan szabályait érintik, amelyek törvényértelmezési, illetve a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó szakjogi kérdéseknek minősülnek. E jogértelmezési kérdések alkotmányossági felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége.
- [30] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy következetes gyakorlata szerint „[a] kötelmi igényből eredő kártérítéshez való jog, illetve kártérítési kötelezettség nem része az alkotmányos tulajdon fogalmának. A tulajdonhoz való jog alkotmányos szintű védelméből nem lehet levezetni a tulajdon polgári jogi sérelmének kártérítési értékgaranciáját, a polgári jogi kártérítés nem a tulajdon alkotmányos értékgaranciája és alkotmányosan nem is kell, hogy az legyen. A kártérítés feltételeinek, esettípusainak, általános és különös alakzatainak, formáinak és mértékének meghatározása a törvényhozó szabadságába tartozik, és önmagában nem alkotmányossági kérdés. A kárviselés kockázatának differenciált polgári jogi kezelését nem lehet az Alaptörvényre visszavezetni.” {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [31] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított indítványi hivatkozással összefüggésben rámutat arra is, hogy az indítványozó valójában azt kifogásolta, hogy álláspontja szerint a Kúria döntése nincs összhangban az EUB hivatkozott döntésével. A Kúria ugyanakkor részletesen megindokolta döntésében, hogy a jogerős döntés miért nem sérti az EUMSZ 56. cikkét, és a jelen ügyben miért nem merülhet fel az uniós jog alkalmazása.
- [32] A fentiekben kifejtettek alapján az alkotmányjogi panaszban foglaltak nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és ezzel összefüggésben nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [33] 3. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/215/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3194/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.104/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Dancsné dr. Simon Mária ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Kúria Kfv.IV.37.104/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A perbeli felperes indítványozó volt hadigyámolt egyösszegű térítése és járadék megállapítása iránti kérelmeket terjesztett elő néhai édesapja hadirokkantságára alapítottan az elsőfokú hatóság előtt. Az elsőfokú hatóság két határozatában mind az indítványozó egyösszegű térítés megállapítása iránti, mind a volt hadigyámolt járadék megállapítása iránti kérelmét elutasította. A határozatok indokolása szerint az indítványozó hadigyámolti minősége nem állapítható meg, mert néhai édesapja hadirokkanttá válását okiratokkal vagy egyéb hitelt érdemlő módon nem tudta igazolni. Az indítványozó fellebbezése következtében eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú határozatokat helybenhagyta. Indokolása szerint az indítványozó néhai édesapja hadifogságának ténye nem vitatható, hadi eredetű halála, hadi eredetű fogyatkozása, illetve egészségkárosodása az eljárás során sem az indítványozó által becsatolt okiratok, sem az eljárás során megkeresett szervek irat kutatásai alapján nem nyert hitelt érdemlő bizonyítást.
- [4] Az indítványozó a másodfokú határozattal szemben keresettel élt. Hivatkozott a testvérei ügyében született döntésekre, illetve a Kúria eseti döntésére, melyben úgy foglalt állást, hogy a jogbiztonságra való tekintettel, amennyiben pozitív döntés születik az egyik testvér ügyében, úgy a másik esetében is ilyen döntést kell hozni azonos tényállás mellett.
- [5] A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Rögzítette, hogy a jogalkotó a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Hdt.) 7/A. § (2) bekezdésének *b*) pontjában a szabad bizonyítás elvét megszorította, és a volt hadigyámolti minőség megállapításához okirati bizonyítást írt elő. A bíróság helytállóan minősítette az alperes közigazgatási szerv hivatkozását az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. § (2) bekezdésére, kiemelve, hogy a közigazgatási szervet egy másik közigazgatási szerv helytelen jogértelmezése folytán meghozott döntése mint közokirat nem kötelezi jogellenes döntés meghozatalára. A bíróság álláspontja szerint ez nem járhat azzal a következménnyel, hogy a közigazgatási szervek vagy bíróságok a jogszabály előírásai ellenében, téves joggyakorlatot szentesítve megalapozatlan igénynek adjon helyt. A bíróság az alperessel egyetértve megállapította, hogy az indítványozó nem tartozott abba a személyi körbe, aki a kérelmét előterjeszthette volna, mivel nem tudta igazolni néhai édesapja hadirokkantságán alapuló volt hadigyámolt jogállását. A bíróság szerint ehhez az indítványozónak a volt hadigyámolti minőség megállapításához édesapjának tényleges hadirokkantságát igazoló okirati bizonyítékot kellett volna előadni.
- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a Hdt., az Ákr., a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény egyes rendelkezéseinek, valamint az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére. Előadta, hogy a jogerős ítéletben foglalt jogértelmezés téves, keresete nem került teljeskörűen elbírálásra, az ítélet indokolása hiányos, bizonyítási indítványát nem bírálták el, egyes bizonyítékok értékelésével kapcsolatban sem tartalmaz indokolást. Kifejtette a Hdt. egyes rendelkezéseinek álláspontja szerinti helyes értelmezését. Kérelmében az indítványozó hivatkozott négy testvére ügyében

hozott hadigondozási pénzellátásra jogosító határozatokra, melyekben az eljáró hatóságok ugyanezen nyilatkozat és tanúvallomások alapján állapították meg a havi járadékra és egyösszegű térítésre vonatkozó jogosultságot.

- [7] A Kúria ítélete szerint a felülvizsgálati kérelem megalapozatlan, az elsőfokú bíróság az ügyben irányadó tényállást a szükséges mértékben feltárta, az alkalmazandó jogszabályokat pontosan meghatározta, és azokból helyes következtetésre jutott, mellyel a Kúria egyetértett. A felülvizsgálati bíróság korábbi határozataiban elvi tartalomként rögzítette, hogy a volt hadigyámolti igény- és járadékjogosultság megállapítása iránti kérelem elbírálása során a hatóság nem alapíthatja döntését egy másik hatóságnak a kérelmező testvére ügyében hozott határozatára. Így az alapul fekvő ügyben sem alapozza meg az indítványozó kérelmének teljesítését az a körülmény, hogy négy testvére ügyében az igény- és járadékjogosultságot különböző megyékben lévő hatóságok elismerték. Más hatóság hasonló ügyben hozott egyedi döntése a tényállási elemek részét képezheti, azonban jogi kötőerőt az ügyben nem jelent, mivel a közigazgatási eljárások olyan egyedi eljárások, amelyekben a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság jogosult és egyben köteles önálló, ténybelileg és jogilag megalapozott döntést hozni. A Kúria ugyancsak megállapította, hogy a volt hadigyámolti igény- és járadékjogosultság megállapítása iránti eljárásban a kérelmezőnek okirattal kell igazolnia, hogy szülője hadirokkanttá vált vagy hadigondozásba vették. A Hdt. 26. § (4) bekezdése csak az egészségromlás hadi eredete vonatkozásában biztosítja a más hitelt érdemlő módon történő igazolást. Az egészségkárosodás mértékének megállapítása során kötött bizonyítás érvényesül. A kérelmező okiratba foglalt nyilatkozata nem tekinthető a szülő hadirokkantságát igazoló, a Hdt. 7/A. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti okirati bizonyítéknak, annak elfogadása egyik hatóság részéről a magánokiratba foglalt nyilatkozatot nem ruházza fel a közokiratokhoz fűződő kötőerővel.
- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XV. cikkével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [9] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét jelentette az, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet a Kúria gyakorlatától eltérően, homogén csoporton belül az indítványozót hátrányosan megkülönböztette. A Kúria ítéletében foglalt jogértelmezése nem egyeztethető össze az Alaptörvénnyel, mely olyan különbségtételhez vezetett, amely a Hdt.-ből szükségszerűen nem vezethető le. Azonos személyi körön (egyesen szülőktől származó testvérek) belül születtek eltérő döntések azonos tárgykörben, azonos jogi és ténybeli alapokon.
- [10] Az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is állította az indítványozó. Álláspontja szerint a Kúria ítélete a józan észnek ellentmond, az nem vizsgálta az ügy alapjogi vonatkozásait, illetve a kúriai döntés nem a Hdt. egyes rendelkezéseinek Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezésén alapul.
- [11] A panaszban írtak szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mivel az alaptörvény-ellenes jogszabály-értelmezés az ítéletet érdemben befolyásolta. Az Alaptörvénnyel összhangban nem áll jogszabály-értelmezés oka, hogy a bíróság a Hdt. céljának megállapítása során figyelmen kívül hagyta annak preambulumát, illetve jogalkotói indokolását.
- [12] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [13] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó a támadott bírósági döntést, a Kúria Kfv.IV.37.104/2019/9. számú ítéletét 2020. június 15-én vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2020. augusztus 12-én terjesztette elő.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XV. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 28. cikk], a támadott bírói döntést, a Kfv.IV.37.104/2019/9. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [15] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére

- hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [16] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 28. cikk nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [17] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [18] Az Alaptörvény XV. cikkének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a jogalkalmazás egységének biztosítása az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – hatásköre, melyet a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 25–44. §-ai konkretizálnak {3119/2017. (V.30.) AB határozat, Indokolás [26]}. Alkotmányjogi panasz alapján „önmagában az ítéletek ellentmondása miatt, alapjog sérelme hiányában az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül az ítéleteket akkor sem, ha azokat a Kúria hozta” {3195/2016. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [23]; 3269/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az indítványozó által a panaszban előadottak a bíróság jogértelmezését kifogásolják, nem alapozzák meg a XV. cikk sérelmének aggályát. Erre tekintettel az Alaptörvény XV. cikkével összefüggésben nincs helye a panasz érdemi vizsgálatának.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria a jogerős ítélet indokolását kiegészítette, érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, ítéletét erre tekintettel hozta meg.
- [20] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XV. cikk és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [21] A fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [22] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1447/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3195/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.256/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Farkas Ádám kamarai jogtanácsos) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.256/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény 28. cikkét, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [3] 1.1. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint egy lízingcég az I. és II. rendű alperesekkel 2007. február 26-án hitel (valójában kölcsön) és opciós szerződést kötött gépjárművásárlás céljából. A hitel teljes összege 3 015 000 Ft, a futamideje 120 hónap, az ügyleti kamat 8,88%, a THM 10,18%, devizaneme svájci frank (CHF) volt. Az I. és II. rendű alperesek szerződéses kötelezettségük teljesítésének biztosítékaul vételi jogot engedélyeztek ötéves időtartamra az általuk megvásárolt gépjárműre. Felmondás esetén a hitelező jogosult volt a gépjárművet a vételi joga alapján megvásárolni, azt értékesíteni és a befolyt összeget a tartozásra elszámolni. Tekintettel arra, hogy az I. és II. rendű alperesek nem tettek eleget a szerződésben foglalt kötelezettségüknek, ezért a hitelező 2009. július 3-án a szerződést felmondta és a vételi jog alapján megvásárolt gépjármű opciós vételárát 1 084 800 Ft-ban határozta meg. Erről és a még fennálló tartozásuk összegéről aznap kelt levelében értesítette az alpereseket.
- [4] A lízingcég 2012. december 31-ével jogutódlás útján megszűnt, jogutódja a jelen per III. rendű alperese, egy bank.
- [5] A bank 2014. június 13-án egy követeléskezelő cégre engedményezte az I. és II. rendű alperesekkel szemben fennálló követelését, amely pedig azt 2017. augusztus 21-én az indítványozóra. Erről tájékoztatták az I. és II. rendű alpereseket.
- [6] Az indítványozó keresetet nyújtott be az alperesek ellen. Módosított keresete szerint elfogadta az I. és II. rendű alperesek azon hivatkozását, hogy a hitelszerződésnek nevezett kölcsönszerződés érvénytelen a megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatás elmaradása miatt, ezért kérte azt érvényessé nyilvánítani. Ennek eredményeképpen pedig kérte kötelezni az I. és II. rendű alpereseket a tőke és a késedelmi kamat megfizetésére. A III. rendű alperest (a bankot) pedig mindezek túréására kérte kötelezni.
- [7] Az I. és II. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték. Vitatták az első engedményezést, álláspontjuk szerint az érvénytelen követelést, pontosabban az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását nem lehet engedményezni, ilyet a felperes nem kérhet a bíróságtól.
- [8] A III. rendű alperes nem ellenezte a kereset teljesítését, arra hivatkozott, hogy az engedményezés megtörtént részéről. Álláspontja szerint azonban indokolatlan a perben állása, ezért a perből való elbocsátását kérte. Az elsőfokú bíróság a III. rendű alperes ezen kérelmét visszautasította.
- [9] Az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetét megalapozottnak találta és a szerződést érvényessé nyilvánította.
- [10] A bíróság rögzítette, hogy a jogvita elbírálása során a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) ide vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Megállapította, hogy nem volt vitatott a felek között az, hogy a felperesi jogelőd, valamint az I. és II. rendű alperesek között deviza alapú kölcsönszerződés jött létre vételi jog, azaz opció kikötésével. Felhívta a régi Ptk. 523. § (1) bekezdését, a 375. § (1)–(2) bekezdését, a 293. §-át, a 328. § (1)–(2) bekezdését, valamint a 237. § (1) bekezdésében foglaltakat. Utalt a Kúria konzultációs testületének 2019. április 10-én és június 20-án megtartott üléséről készült emlékeztetőben foglaltakra.

- [11] A felperes az utolsó folytatólagos perfelvételi tárgyaláson akként módosította keresetét, hogy elfogadta, hogy a szerződés teljes mértékben érvénytelen, mivel nem tudta bizonyítani, hogy a megfelelő árfolyamkockázati tájékoztató a jogelődje részéről megtörtént. Kérte ezért az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítását a Kúria konzultációs testületének állásfoglalása szerint, a kirovó és a lerovó pénznem forintban történő meghatározásával, továbbá a szerződésben meghatározott 8,88%-os ügyleti kamat kikötéssel, kamatfelár felszámítása nélkül. Miután a felperes is elfogadta, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen, az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Kúria iránymutatására is figyelemmel az érvényessé nyilvánítás az egyetlen lehetséges eljárás. Az első engedményezést és annak tartalmát a felperes bizonyította a III. r. alperesi irat csatolásával. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a felperesi keresetnek megfelelően, a kért tartalmi elemekkel érvényessé nyilvánította az érvénytelen, hitelszerződés nevű kölcsönszerződést.
- [12] Az elsőfokú bíróság nem osztotta az I. és II. rendű alperesek álláspontját a tekintetben, hogy az érvénytelen szerződésből eredő jogkövetkezmények levonása ne lenne engedményezhető. Álláspontja szerint a régi Ptk. 328. § (1) és (2) bekezdése alapján a követelés engedményezhető, és ez meg is történt. A régi Ptk. rendelkezéseiből nem következik az, hogy ha az engedményezett szerződés érvénytelennek nyilvánulna, akkor az érvénytelenség orvoslásával kapcsolatos igényeket ne érvényesíthetné az engedményes. Az I. és II. rendű alperesek által e körben hivatkozott BH.2001.335. számú eseti döntés az elsőfokú bíróság szerint nem támasztja alá az alperesi álláspontot, mivel az alapuló szolgáltató tényállás nem egyezik a perbelivel. Ugyanakkor a BH.2007.407 számú eseti döntés a felperes álláspontját támasztja alá. A döntés szerint engedményezéssel nem a szerződés, hanem a követelés átruházása történik meg. Az elsőfokú bíróság szerint a jelen per felperesét megilleti az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása alapján az I. és II. rendű alpereseket terhelő tartozás.
- [13] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének megfelelően kötelezte az I. és II. rendű alperesekkel szembeni ítélet rendelkezésének túrására a III. rendű alperest, mint az érvénytelen szerződés eredeti jogosultját.
- [14] Az elsőfokú bíróság határozatával szemben az I. és II. r. alperesek terjesztettek elő fellebbezést.
- [15] A másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.256/2020/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.
- [16] A törvényszék az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészítette ki és pontosította, hogy a hitel és opciós szerződés 2007. február 26-án jött létre, továbbá a bank III. rendű alperes az I. és II. rendű alperesekkel szemben fennálló követelését 2014. június 2-án engedményezte a követeléskezelő gazdasági társaságra. Az engedményezési szerződés II. 1. pontjában a felek rögzítették, hogy az engedményező a szerződés elválaszthatatlan részét képező 1. számú mellékletben a 2014. április 2-ai állapot szerint rögzített állomány, egyedileg meghatározott lakossági ügyfeleivel szemben fennálló, felmondott, lejárttá tett gépjármű finanszírozási szerződésből eredő követeléseit (a továbbiakban: követelés) tartalmazó követeléscsomagra az engedményes 2014. április 29-én vételi ajánlatot tett, az engedményező az engedményes által tett vételi ajánlatot elfogadta. A követeléskezelő társaság 2017. augusztus 9-én az I. és II. rendű alperesekkel szemben fennálló követelést a jelen per felperesére engedményezte. A 2017. augusztus 21-én kelt értesítőben a követeléskezelő társaság mint engedményező és a felperes mint engedményes arról tájékoztatták az I. és II. rendű alpereseket, hogy az engedményezési szerződés alapján a követeléskezelő társaság a felperesre ruházta át a kölcsönszerződésből eredő valamennyi követelését.
- [17] Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban a törvényszék az abból levont jogkövetkeztetést nem osztotta.
- [18] A törvényszék mindenekelőtt megállapította, hogy helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor a jogvita elbírálása során a kölcsönszerződésből eredő követelés érvényesítésével kapcsolatban a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján a régi Ptk. szabályait alkalmazta.
- [19] Ahogy az elsőfokú bíróság is helyesen rögzítette ítéletének indoklásában, a peres felek között nem volt vitás az, hogy a felperesi jogelőd és I. és II. rendű alperesek között deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, vételi jog, azaz opció kikötésével.
- [20] Az sem volt vitás a felek között, hogy felperes az I. és II. rendű alperesekkel szemben fennálló követelését engedményezés útján szerezte meg.
- [21] A régi Ptk. 328. § (1) bekezdése szerint a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés).
- [22] Ettől a szabályozástól nem tér el a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:193. § (1) bekezdése sem.

- [23] A Ptk. 6:208. §-a lehetővé teszi a szerződés átruházását. Jelen jogvita tekintetében azonban fel sem merül annak a lehetősége, hogy szerződés átruházásáról határoztak az engedményezési szerződést megkötő felek. Mind a 2014. június 2-án kelt engedményezési szerződés, mind pedig a 2017. augusztus 21-én kelt értesítés alapján megállapítható, hogy felperes az I. és II. rendű alperesekkel szemben fennálló követelést szerezte meg engedményezés útján. Ez esetben nem a szerződő fél szerződésbeli pozíciójának, hanem a szerződésből eredő követelésének átruházásáról van szó. Az engedményezésnek nem eredménye, hogy a felperes a szerződéses jogviszonyba belép. Helytállóan utaltak I. és II. rendű alperesek fellebbezésükben arra, hogy a felperes és a felperesi jogelődök között nem szerződés átruházása történt, hanem egy szerződésen alapuló követelés engedményezése. Szerződés átruházása esetében a szerződésbe belépő felet valóban megilletnék mind azok a jogok és terhelnék azok a kötelezettségek, amelyek a szerződésből kilépő felet a szerződésben maradó féllel szemben megilletnék és terhelnék. Az engedményezés jogintézménye azonban a követelés átruházására szolgál.
- [24] A bírói gyakorlat szerint a régi Ptk. 328. § (1) bekezdése alapján a jogosult a követelését szerződéssel másra átruházhatja. Ha a követelés szolgáltatásra irányul, a szolgáltatás jogosultjának a személyében következik be az alanyváltozás. A szerződés érvénytelenségének megállapításához fűződő jogi érdek tehát nem engedményezhető (BH.2001.335.).
- [25] Az elsőfokú bíróság által is meghivatkozott eseti döntése (BH.2007.407.) is azt rögzíti, hogy az engedményezéssel nem a szerződés, hanem a követelés átruházása történik meg. A régi Ptk. 328. § (1) bekezdésében szabályozott engedményezés tárgya ugyanis nem maga a jogviszony, hanem az abból eredő meghatározott követelés.
- [26] Az engedményezéssel kapcsolatban a Ptk.-hoz fűzött kommentár rögzíti, hogy csak a követeléshez tapadó alakító jogok szállnak át az engedményezéssel, mivel azok a követeléshez tapadnak és követik a követelést. Nem a követeléshez, hanem a szerződéshez kötődő alakító okok, amelyek nem pusztán a szerződésből fakadó egyes köteleket alakítják, hanem a teljes jogviszonyt, az engedményezéssel nem szállnak át.
- [27] Márpedig az nem kétséges, hogy a felperes azon kereseti kérelme, amely arra irányult, hogy a bíróság a 2007. február 26-án létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségét állapítsa meg, majd azt nyilvánítsa érvényessé, olyan alakító jog iránti igény, amely nem vitásan a teljes szerződéses jogviszonyt érinti.
- [28] Erre figyelemmel a törvényszék álláspontja szerint a felperes mint engedményes az engedményezés útján az I. és II. rendű alperessel szemben fennálló követelést szerezte meg, azonban a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítására irányuló alakító jog nem illeti meg. Az érvénytelenségre, mint kifogásra az adós az engedményessel szemben is hivatkozhat a régi Ptk. 329. § (3) bekezdése alapján, azonban az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonását csak az engedményező kérheti. Az engedményezés joghatása tekintetében ugyanis nem beszélhetünk az adott szerződéses pozícióban végbemenő teljes alanycseréről. A rendelkezésre álló iratok alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes követelése engedményezésen alapul, és nem szerződés átruházására került sor. Az engedményes (felperes) nem lépett be tehát az engedményező (a III. rendű alperes), valamint az I. és II. rendű alperesek között létrejött szerződésbe, sem az engedményező mellé, sem annak helyébe.
- [29] Mindezek alapján a felperesnek nincs arra lehetősége, hogy az általa sem vitatottan érvénytelen kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása iránt megalapozott keresetet terjesszen elő. Ez a jog a kölcsönszerződést megkötő engedményezőt illeti meg.
- [30] A 2014. január 2-án kelt engedményezési szerződés nem támasztja alá a felperes fellebbezési ellenkérelmében előadott azon hivatkozást, hogy maga a III. rendű alperes is, amikor a követelését engedményezte, úgy tekintette, hogy a felek között általános jogutódlás következett be, azaz a felperes a kölcsönszerződésbe félként belépett. Ilyen rendelkezést a hivatkozott engedményezési szerződés nem tartalmaz. Nem került sor tehát szerződés átruházására.
- [31] Kétségtelen tény, hogy felperes engedményezés útján megszerzett követelést kíván I. és II. rendű alperesekkel szemben érvényesíteni. Miután azonban a rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy követelés engedményezésére került sor, és nem szerződés átruházására – ami a szerződés felmondásának következtében már nem is lenne lehetséges – a felperest nem illeti meg az alakító jog, hogy az általa sem vitatott érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítását kérje. Ez a jog az eredeti szerződő felet, illetőleg annak általános jogutódját, azaz III. rendű alperest illette volna meg. A törvényszék utal arra, hogy felperes nincs elzárva attól, hogy az érvénytelen követelést engedményezővel szemben fellépjen, miután az I. és II. rendű alperesekkel szemben megszerzett, érvénytelen szerződésen alapuló követelést jelen perben érvényesíteni nem tudta.
- [32] Alaptalan a felperes fellebbezési ellenkérelmében előadott azon hivatkozás, mely szerint a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításához jogi érdeke fűződik. A felperesnek az engedményezés útján megszerzett követelés

érvényesítéséhez fűződő jogi érdeke állapítható meg. Miután felperes a követelést szerezte meg és a kölcsön-szerződésbe félként nem lépett be, így a szerződés vonatkozásában az alakító jog sem illeti meg.

- [33] Mindezekre figyelemmel a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.
- [34] 1.2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.256/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény 28. cikkét, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [35] Az indítványozó szerint azáltal, hogy a másodfokú bíróság *contra legem* értelmezte és alkalmazta a régi Ptk. és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) jelen ügyre vonatkozó rendelkezéseit, sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése téves és önkényes. A másodfokú bíróság ugyanis jogdogmatikai alapokat nélkülözve, szűk korlátok közé szorította az engedményezésre vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmezését, ami által egy igazságtalan ítélet született és az indítványozó pervesztes lett. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a régi Ptk.-nak az engedményezésre vonatkozó szabályait és célját, így megakadályozta, hogy az indítványozó levonhassa a követelése alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségéből eredő jogkövetkezményeket.
- [36] Az indítványozó szerint a jelen ügyben a másodfokú bíróság jogértelmezésétől eltérően szóba sem jöhet a szerződés átruházása, egyrészt mert a követelés alapjául szolgáló kölcsönszerződés felmondásra került, másrészt érvénytelen szerződést átruházni nem lehet. A követelést kezelő jogi személyek esetén tehát fogalmilag kizárt a szerződés átruházás jogintézményének alkalmazása.
- [37] Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság ítéletének indokolása ellentmond a BH.2001.335 számú döntésnek is, amely kimondja, hogy semmis szerződés érvénytelenségére bárki hivatkozhat. A keresetindítási jogosultság így őt, mint a jogi érdekeltiséget igazoló engedményest megilleti. Ezt az elsőfokú eljárásban az eredeti jogosult, a bank nyilatkozatával meg is erősítette, azzal hogy nem ellenezte, hogy az indítványozó az érvénytelenség jogkövetkezményeit levonhassa. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróságnak nem azt kellett volna vizsgálnia, hogy az engedményezéssel a szerződés érvényessé nyilvánításához fűződő alakító jog az engedményesre átruházható-e vagy sem, hanem azt, hogy az engedményesnek jogos érdeke fűződik-e a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményének levonásához. Az indítványozó szerint amennyiben az engedményes nem vonhatja le az érvénytelenség jogkövetkezményeit, akkor nincs perbeli legitimációja sem. Ebben az esetben a másodfokú bíróságnak nem ítélettel kellett volna elutasítani a felperes kereseti kérelmét, hanem végzéssel hatályon kívül kellett volna helyezni az elsőfokú bíróság döntését és a peres eljárást meg kellett volna szüntetnie a Pp. 379. §-a alapján, ezzel biztosítva, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének levonására később sor kerülhessen. A másodfokú bíróság azáltal, hogy a felperes perbeli legitimációja ellenére ítéletet és nem eljárást megszüntető végzést hozott, megfosztotta az indítványozót a bírósági igényérvényesítéshez és a jogorvoslathoz fűződő jogától. Az ítélet jogereje ugyanis a Pp. 360. §-a alapján kizárja, hogy a felek ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt egymás ellen új keresetet indíthassanak. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság az irányadó anyagi jogszabályokat önkényesen az engedményezés céljával összeegyeztethetetlen tartalommal értelmezte, valamint az irányadó eljárás jogi szabályokat önkényesen figyelmen kívül hagyta és erre indokolásában sem adott magyarázatot. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság önkényes és téves döntést hozott, aminek következtében ő pervesztes lett.
- [38] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [39] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.256/2020/7. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be, jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [40] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [41] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként jelölte meg a 28. cikket. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani. Ezért az utalt alaptörvényi

rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [42] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [43] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és a (7) bekezdésével, a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [44] Az Alkotmánybíróság elsőként a jelen ügyben is hangsúlyozni kívánja, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [45] Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {3073/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [29]}. Az Alkotmánybíróság tehát alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, ám tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozótól eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [46] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói törvényértelmezés és jogalkalmazás helyességét vitatja, tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte az ítélet megsemmisítését, hanem azt kívánja elérni, hogy az ítéletben elfoglalt bírói álláspontot szakjogi felülmérlegeléssel változtassa meg az Alkotmánybíróság [lásd: 3338/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3106/2021. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [47] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy az önkényes (*contra legem*) jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}. A jelen ügyben azonban ilyen kivételes, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági ítélet érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés.
- [48] Az Alkotmánybíróság pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmével kapcsolatosan hangsúlyozza: „Az, hogy az indítványozó a konkrét ügyében – a jogorvoslat ellenére – peresztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta (jogi) álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem [...]” {3439/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [44]} A törvényszék ítéletében utalt arra, hogy az indítványozó nincs elzárva attól, hogy az érvénytelen követelést engedményezővel szemben fellépjen, miután az I. és II. r. alperesekkel szemben megszerzett, érvénytelen szerződésen alapuló követelést jelen perben érvényesíteni nem tudta.
- [49] Mindezek alapján az indítványozó által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.

[50] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1527/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3196/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kpkf.V.39.550/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Lendvai András) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék 15.K.704.570/2020/8. számú végzése és a Kúria mint másodfokú bíróság Kpkf.V.39.550/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint a végzések sértik az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdését, a XXIV. cikkének (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] A megsemmisíteni kért bírósági döntések, az alkotmányjogi panaszindítvány, az indítványozó által csatolt másodfokú közigazgatási végzés, valamint a tárgyi ügyben a mulasztás igazolása tárgyában hozott bírósági határozatok alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A másodfokú közigazgatási végzésben foglaltak szerint az indítványozó egy másik gazdasági társaság részére kiadott, „élelmiszer-értékesítést kezelőszemélyzet nélkül végző automaták” üzemeltetésével kapcsolatos felügyeleti szolgálati engedély átírása iránti kérelmet nyújtott be az elsőfokú hatósághoz. Ezen eljárással párhuzamosan azonban az elsőfokú hatóság a szóban forgó felügyeleti szolgálati engedélyt 2019. november 26-án kelt határozatával a gazdasági társaságtól visszavonta, ezért az indítványozó kérelmét ugyanezen a napon – arra hivatkozva, hogy a visszavonás miatt érdemben azt nem vizsgálhatta – elutasította. Az indítványozó fellebbezése alapján meghozott másodfokú közigazgatási végzés az elsőfokú döntést megsemmisítette, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. A másodfokú hatóság indokolása szerint ugyanis a szolgálati engedély visszavonásáról rendelkező határozat bírósági felülvizsgálata folyamatban van, és amíg a bíróság e kérdésben nem dönt, addig nem vizsgálható az indítványozó átírási kérelme, ezért a megismételt elsőfokú eljárásban a közigazgatási perre tekintettel felfüggesztésnek van helye.
- [4] 1.2. A Fővárosi Törvényszék, a 2020. május 22-én hozott 15.K.704.570/2020/8. számú végzésével az indítványozónak a másodfokú közigazgatási döntés ellen előterjesztett keresetlevelét visszautasította.
- [5] Végzésének indokolásában a bíróság megállapította, hogy az indítványozó a másodfokú közigazgatási végzést 2020. március 5-én vette át, míg a keresetlevelet 2020. április 20-án – mulasztás igazolására irányuló kérelem nélkül – terjesztette elő azzal a hivatkozással, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Veir.) 97. § (2) bekezdése alapján a keresetindítási határidő 2020. április 30-án jár le.
- [6] A bíróság döntésének indokolásában ezzel ellentétben kifejtette, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 39. § (1) bekezdése szerint a keresetlevelet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a vitatott közigazgatási cselekmény közlésétől számított 30 napon belül kell előterjeszteni, a Kp. 39. § (4) bekezdése szerint a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidőt az ítélezési szünet nem érinti, továbbá a Veir. 97. § (2) bekezdése a keresetindításra – amely a bíróság álláspontja szerint nem eljárási határidő – nem vonatkozik, ugyanakkor a Veir. 1. §-a alapján a mulasztás kimentésére az indítványozónak valóban hosszabb határidő áll rendelkezésére. Hivatkozott a bíróság a Kúria által 2020. április 23-án kiadott 1/2020. (IV. 23.) KK vélemény 2. pontjában foglaltakra is, amely ugyancsak azt tartalmazza, hogy a keresetindítási határidő a veszélyhelyzet miatt nem hosszabbodik meg. Végül a bíróság kifejtette, hogy a Veir. az ágazati

szabályokban foglalt keresetindítási határidőkre sem vonatkozik, a Kp.-ben és az ágazati szabályokban található eltérő (megengedő) értelmezés már csak ennek okán sem indokolt. Mivel a keresetlevelet az indítványozó 2020. április 6. napjáig nyújthatta volna be, és ezt a határnapot elmulasztotta, igazolási kérelmet nem terjesztette elő, ezért a Kp. 48. § (1) bekezdés i) pontja alapján a bíróság a keresetlevelet visszautasította.

- [7] 1.3. A Fővárosi Törvényszék a 2020. június 15-én kelt 15.K.704.570/2020/11. számú végzésével az indítványozó 2020. június 5. napján előterjesztett igazolási kérelmét – a Veir. 1. §-a alapján azt határidőben érkezettnek tekintve – érdemben vizsgálta, és azt indokolt döntésével elutasította. A bíróság végzésének indokolásában megállapította, hogy az indítványozó csak a visszautasító végzés kézhezvételét követően hivatkozott az ügyvezető 2020. március 15-i hétvégén történt ausztriai síelésére és az azt követő önkéntes karanténra. A bíróság megállapítása szerint a másodfokú közigazgatási végzés 2020. március 5-i, jogi képviselő általi átvételét követően elegendő idő állt az ügyvezető és a jogi képviselő rendelkezésére a személyes konzultációra, azt követően pedig telefonon, interneten, skype-on, vagy egyéb technikai eszköz segítségével is biztosítható lett volna az egyeztetés a keresetlevél benyújtása ügyében. A bíróság rámutatott arra is, hogy az indítványozó által csatolt számla az indítványozó nevére lett kiállítva, ami azonban azt nem igazolja, hogy az indítványozó ügyvezetője Ausztriában tartózkodott volna, mert a cégnéven kívül azon más név nem szerepel. Végül a bíróság kifejtette, hogy az indítványozó által hivatkozott igazságügyi minisztériumi levél a bíróságot nem köti, mert a bíróság eljárása során a jogszabályokat alkalmazza.
- [8] 1.4. Az indítványozó fellebbezése alapján a Kúria mint másodfokú bíróság a 2020. szeptember 28-án hozott Kpkf.V.39551/2020/2. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék igazolási kérelem tárgyában hozott 15.K.704.570/2020/11. számú végzését helybenhagyta. Végzésének indokolásában a Kúria kifejtette, hogy az igazolási kérelem elutasításával szemben felhozott érvek nem voltak alkalmasak a mulasztás vétlenségének valószínűsítésére, mert az indítványozó ügyvezetőjének a hivatkozott körülmények mellett is lett volna lehetősége a jogi képviselővel való – nem személyes – kapcsolattartásra, és így a keresetlevél határidőben történő benyújtására.
- [9] 1.5. Az indítványozó fellebbezése alapján a Kúria mint másodfokú bíróság a 2020. október 1-jén meghozott Kpkf.V.39.550/2020/2. számú végzésével a Fővárosi Törvényszéknek az indítványozó keresetlevelét visszautasító 15.K.704.570/2020/8. számú végzését helybenhagyta. Végzésének indokolásában a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatoknak a Kp. 78. § (2) bekezdése szerinti megfelelő mérlegelésével, a vonatkozó jogszabályhelyek helyes értelmezésével és alkalmazásával helytállóan döntött. E döntéssel és annak indokolásával a Kúria egyetértett, ezért a Kp. 114. § (5) bekezdésében foglaltakra figyelemmel azt megismételni nem kívánta.
- [10] 2. Az indítványozó – kiegészítéssel egységes szerkezetbe foglalt – alkotmányjogi panasza szerint a bíróságok támadott döntései sértették az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében, a XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XV. cikk (1) bekezdésében biztosított alapvető jogait.
- [11] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt sérelmét az indítványozó arra hivatkozva állította, hogy a Veir. 97. §-ának (2) bekezdése véleménye szerint minden polgári-, és közigazgatási peres és nemperes eljárásban előforduló, 2020. március 15. és 2020. április 15. között lejáró határidőt meghosszabbított 2020. április 30. napjáig és a Veir. szóban forgó rendelkezése semmiféle utalást nem tett arra, hogy az ezen eljárásokban felmerülő határidők között azok jellege alapján különbséget lehetne tenni. Véleménye szerint ezt támasztja alá egy 2020. április 2-án közzétett „OBH Tájékoztató” is, amely szerint a Veir. egyrészt az eljárási kódexek szerinti, másrészt a kódexek alkalmazásával a bíróság által megállapított határidőkre terjed ki.
- [12] Hivatkozott, és másolatban is csatolt az indítványozó egy, az Igazságügyi Minisztérium egyik helyettes államtitkára által egy más ügyben kiadott, 2020. április 8-án kelt levelet, amely az indítványozó szerint ugyancsak az ő jogértelmezését támasztja alá azzal, hogy szövege szerint minden ezen időszakban lejáró határidő meghosszabbodik, függetlenül attól, hogy ez alatt az időszak alatt milyen eljárási rezsim érvényesült. Az indítványozó szerint a bíróságok, így a Kúria *contra legem* jogértelmezése vezetett a tisztességes, nyilvános bírósági tárgyaláshoz való joga sérelméhez, ideértve a Kúriának az 1/2020. (IV. 23.) KK véleményében foglalt „szűkítő” jogértelmezését is, amellyel ellentétben az indítványozó álláspontja szerint a keresetindítási határidő egyébként is eljárási határidőnek tekintendő.

- [13] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésében foglalt, az indokolt határozathoz fűződő joga azért sérült, mert a bíróságok nem indokolták meg a döntéseiket, így a Veir. 97. § (2) bekezdése figyelmen kívül hagyását, és az igazolási kérelmek méltányos elbírálására vonatkozó általános törvényi rendelkezések alkalmazásának elmulasztását. Álláspontja szerint a Kúriának az ügyben hozott döntései minimálisan sem feleltek meg az indokolási kötelezettségből fakadó elvárásoknak, hiszen a jogalkotói nyilatkozattal és a bírósági hivatalos szerv tájékoztatásával kapcsolatos érvelését nem érintették a bíróságok határozatai.
- [14] Végül állította az indítványozó az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt jogegyenlőségi és diszkriminációmentességi szabály sérelmét is. Álláspontja szerint ugyanis a jogalkotó nem tett különbséget az eljárás megindítására nyitva álló, vagy az eljárás során felmerülő (pl. fellebbezési) határidők között, a jogalkotó azt *ex lege* valamennyi közigazgatási perben érintett személynek biztosította, ennek ellenére a támadott végzések alkotmányosan nem igazolható módon tettek különbséget az indítványozó és más, a közigazgatási peres ügyük más szakaszában eljáró személyek között.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [16] 3.1. Az indítványozó a Kúria Kpkf.V.39.550/2020/2. számú végzését 2020. október 27. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt 2020. december 28-án, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezett kérelmet e végzések megsemmisítésére, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését, valamint – kizárólag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapítja: bár az indítványozó felhívta az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdését, XXIV. cikkének (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikkének (7) bekezdését is, indokolása azonban kizárólag a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére, azaz arra vonatkozott, hogy az ügyben eljáró bíróságok, így a Fővárosi Törvényszék és a Kúria – véleménye szerint – *contra legem* jogértelmezése vezetett az általa törvénytörtőnek tartott másodfokú közigazgatási végzés érdemi felülbírlatának elmaradásához.
- [18] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalkalmazza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban látta, hogy a támadott végzésekben a bíróságok a keresetindítást nem perbeli cselekményként, a keresetindítási határidőt nem a bírósági eljárás részeként értelmezték, amelyre – mint anyagi jogi jellegű határidőre – álláspontjuk szerint a Veir. 97. §-ának (2) bekezdése nem vonatkozik. Ezzel ellentétben az indítványozó úgy véli, hogy a Veir. 97. § (2) bekezdése nem tesz különbséget a határidők között és a keresetindítási határidő egyértelműen eljárási határidő.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az indítványozó valójában egy jogszabály-értelmezési kérdésben indítványozta a bírósági döntések Alkotmánybíróság általi felülvizsgálatát. Ugyanakkor az Alaptörvény 25. cikkének (1) bekezdése szerint az igazságszolgáltatás a bíróságok feladata, míg a 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria biztosítja a bíróságokra kötelező jogegységi határozatok meghozatalával a jogalkalmazás egységét. Ennek értékelése nem az Alkotmánybíróság feladata, azonban megjegyzendő, hogy az alkotmányjogi panaszban felvetett, a keresetindítási határidőre vonatkozó elvi kérdést illetően a bíróságok jelen ügyben sem tértek el a 4/2003. Polgári jogegységi határozatban foglaltaktól.
- [21] Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazás

zásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.

- [22] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza továbbá, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [23] 4. Az indítványozó a fentiekben kifejtettek szerint, a támadott bírói döntésekkel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [24] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában. és részben az 52. § (1b) bekezdés e) pontjában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/61/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3197/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kpkf.VI.39.309/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Kúria Kpkf.VI.39.309/2020/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 15.K.701.907/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei, valamint az indítványban és annak kiegészítésében foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Egy kerületi általános iskola a fűtési rendszere átalakítása során 2005-ben kelt jogerős építési engedély alapján új gázkazánt, hőközpontot és két darab kéményt (a továbbiakban: építmény) létesített. Az indítványozó (az alapügy felperese), aki a szomszédos társasház lakója, az építési engedélyt megadó határozat, majd azt követően a használatba vételi engedély ellen hatósági, majd bírósági eljárásokat kezdeményezett, mert a kémények füstölése zavarta a lakókat. Az előzményi eljárások során az illetékes környezetvédelmi szakhatóság megállapította, hogy a légszennyezés nem lépi túl a technológiai kibocsátási határértéket. A másodfokon eljáró Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A szakhatósági állásfoglalásra figyelemmel Budapest Főváros Kormányhivatala (az alapügy II. rendű alperese) tájékoztatta az indítványozót, hogy a szakhatósági állásfoglalásra tekintettel felügyeleti eljárás megindítására okot adó körülmény nem áll fenn. Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat Jegyzője (az alapügy I. rendű alperese) 2016. május 5. napján kelt, V/626-3/2016. számú határozatával az építményt ismételten nyilvántartásba vette.
- [4] 2.2. Az indítványozó mint lakástulajdonos és ennek okán a használatbavétel engedélyezése iránti eljárásban ügyfélként résztvevő 2018. október 3-án keresetlevelet terjesztett elő. Elsődlegesen kérte, hogy a bíróság hivatalból állapítsa meg az építési engedély semmisségét. Ennek hiányában kérte annak megállapítását, hogy az alperesek a többször megismételt eljárások során sorozatosan elmulasztották (megtagadták) az építési engedély semmisségének kérelemre vagy hivatalból történő megállapítását; elmulasztották (megtagadták) a II. rendű alperes és jogelődje határozataiban foglalt utasításainak végrehajtását; elmulasztották (megtagadták) a még mindig folyamatban lévő használatbavételi engedélyezési eljárás lefolytatását; elmulasztották a környezetvédelmi, birtokháborítási ügy hatósági lefolytatását; továbbá a II. rendű alperes elmulasztotta (megtagadta) az ügy törvényességi felügyeleti eljárásának teljes körű lefolytatását.
- [5] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 10.K.34.223/2018/9. számú elsőfokú végzéssel a keresetlevelet elkészttség okán visszautasította, amely döntés ellen az indítványozó fellebbezett.
- [6] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 12.Kpkf.670.514/2019/8. számú végzésével a 10.K.34.223/2018/9. számú elsőfokú végzést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és határozathozatalra utasította. Indokolása szerint a bíróság csak két, a mulasztási perre okot adó körülményt vizsgált a felperes által megjelölt öt körülmény közül.
- [7] A megismételt elsőfokú eljárásban a bíróság a 10.K.32.619/2019/2. számú végzésével a keresetet ismételten visszautasította, és mind az öt körülményt egyenként vizsgálva megállapította az elkészttséget.

- [8] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 12.Kpkf.671.557/2019/2. számú végzésével a megismételt elsőfokú 10.K.32.619/2019/2. számú végzést is hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és határozathozatalra utasította. Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a 12.Kpkf.670.514/2019/8. számú végzés iránymutatásainak csak részben tett eleget: továbbra sem foglalt állást a II. rendű felperes és jogelődjei határozataiban foglalt utasítások végrehajtásának elmulasztása, illetve a törvényességi felügyeleti eljárás teljes körű lefolytatása elmaradásának tekintetében.
- [9] Megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék 2020. május 22-én kelt, 15.K.701.907/2020/2. számú végzésével a keresetet visszautasította. Megállapítása szerint a birtokvédelmi ügy tekintetében a közigazgatási bíróság nem rendelkezik hatáskörrel, mert az polgári peres útra tartozik. A törvényességi felügyeleti eljárás elmaradása nem a közigazgatási szerv jogszabályon alapuló kötelezettsége, tehát mulasztási per indítása e tekintetben kizárt. A törvényszék egyenként vizsgálta a kereseti kérelemben hivatkozott építési engedélyre, használatbavételi engedélyre és levegővédelmi ügykörökre vonatkozó kézbesítési dátumokat, és megállapította, hogy a tudomásszerzési időpontokhoz képest a keresetindítási határidőt a felperes minden esetben elmulasztotta.
- [10] Az indítványozó fellebbezésére másodfokon eljáró Kúria 2020. július 13-án kelt, Kpkf.VI.39.309/2020/2. számú másodfokú végzésével a törvényszék döntését helybenhagyta. A Kúria indokolásában rámutatott, hogy az indítványozó kérelme nem tartalmazta a fellebbezést megalapozó, pontosan – jogszabályhely szerint – megjelölt jogszabálysértéseket. A másodfokú végzés szerint nem voltak relevánsak az indítványozó tudomásszerzésre vonatkozó hivatkozásai a felügyeleti eljárással és a birtokháborítási ügygel kapcsolatban, illetve az építési, használatbavételi engedély és környezetvédelmi ügy tekintetében alaptalan volt az érvelése. Az eljárások ugyan egymásra épültek, egymással összefüggtek, azonban azok elkülönültek egymástól.
- [11] 2.3. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, a XXI. cikk (1) bekezdésére, XXIV. cikkére, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a megjelölt döntésekkel szemben, kérve azok megsemmisítését.
- [12] Az indítványozó szerint a füstölő kémények miatt 15 évig húzódó, de végül érdemi döntés nélkül zárult eljárás sérti az egészséges környezethez való jogát. Úgy véli, a hatóságok részrehajlók voltak, a megismételt eljárások során semmibe vették a másodfokú hatóság utasításait, szerzett jogokat sértettek és az elviselhetetlenül elhúzódó eljárás során nem létező ügyekre hivatkoztak, megsértve mindezek által a tisztességes hatósági eljárás követelményeit.
- [13] Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok visszaható hatállyal alkalmazták a mulasztási per indítására vonatkozó határidők vizsgálatakor a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény rendelkezéseit. Álláspontja szerint a bíróságok, noha a mulasztási pert visszautasították, mégis eldöntötték a per jogkérdését, ezáltal tisztességtelenül zárták ki az építésügyi hatósági eljárás érdemi döntéssel való lezárásnak lehetőségét. Nézete szerint a bíróságok törvényességi felügyeleti eljárással kapcsolatos jogértelmezése tisztességtelen módon akadályozta meg a bírósághoz fordulás alkotmányos jogának érvényesítését.
- [14] Az indítványozó kifogásolja, hogy a hatóság a többször megismételt eljárás során ügyében semmiféle határozatot nem hozott. Aggályosnak találta, hogy az építmény nyilvántartásba vételéről csak később, mellékes körülményként értesült. A hatósági eljárás folyamán szerinte megfosztották az ügyféli státuszától, amelyet a bíróságok sem vizsgáltak. Mindezekre tekintettel az indítványozó a jogorvoslathoz való jog megsértését is állította.
- [15] Összességében az indítványozó úgy véli „a hatóságok és a bíróságok sok egymástól független alkotmányjogi sérelmet okoztak” és a Kúria széles eszköztárat talált, hogy a fellebbezést önkényes eljárásjogi érvek alapján semmibe vehesse.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [17] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, az ügy érdemében született sérelmezett bírói döntéseket, megjelölte továbbá az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint – az alábbi kivételtől eltekintve – azok indokolását. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárás felperese volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

- [18] Az indítványozó túl azon, hogy a kémények füstölésével összefüggő bírósági eljárásban való pervesztességét kifogásolta, az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdésében meghatározott egészséges környezethez való jog sérelmével kapcsolatosan nem adott elő alkotmányjogi indokolásnak tekinthető érvelést. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [19] A kifejtettek alapján az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül csak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, XXIV. cikkére, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében felel meg a panasz a határozott kérelem valamennyi követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [20] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [lásd pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik {3329/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [21] A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírlati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon.” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [22] „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} A „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének.” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}
- [23] Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által felvetett aggályok nem alkotmányossági kérdéseket feszegetnek. Azok az érvek, amelyeket a visszaható hatályú jogalkalmazással [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés], a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés], a tisztességes bírói eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], valamint a jogorvoslathoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] kapcsolatban előadott, tartalmilag szakjogi jellegűek, a bíróságok jogalkalmazói tevékenységét bírálják, valójában tehát az indítvány az alapügy törvényességi felülbírlatára irányul.
- [25] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1861/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3198/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.035/2020/5. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. V. Simon Béla ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.27.093/2019/23. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.035/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, bányászati ügyben hozott közigazgatási határozat megtámadása iránti per felperese (a továbbiakban: indítványozó vagy felperes). Az alapügy tényállása szerint az elsőfokú bányászati hatóság az 1998. augusztus 18-án kelt 1591/1996. számú határozatában H. E. kérelmére állapította meg az „Egerszólát II-homok” nevű bányatelket. A fenti hatóság határozataival a 2006–2008., majd a 2009–2011. évekre vonatkozóan kitermelési műszaki tervet hagyott jóvá H. E. részére. A felperesi társaság a 2012. február 6-án készült okiratban vette át a bányászati jogot H. E.-től a perbeli bányatelken. Az elsőfokú hatóság a 2012. április 5-én hozott határozatában a bányászati jog átruházásáról szóló megállapodásban foglaltakhoz hozzájárult, többek között azzal a feltétellel, hogy a felperes köteles helyt állni az átadót a bányászati jog átruházását megelőzően terhelő, továbbá az átruházást követően felmerülő valamennyi kötelezettségéért.
- [3] Az elsőfokú hatóság a 2013. február 21-én foganatosított helyszíni szemlét követően hivatalból eljárást indított, amelynek eredményeként 2014. november 21-én hozott határozatában a felperest az „Egerszólát II-homok” védnevű bányatelken kívül, valamint a bányatelek határpilléréből történő ásványi nyersanyag kitermelésének folytatásától eltiltotta. Kötelezte a felperest az általa a bányatelken kívül jogosulatlanul kitermelt 2739 köbméter homok és 2867 köbméter agyagos törmelék megnevezésű ásványi nyersanyag értékének megfizetésére.
- [4] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperesi jogelőd (a továbbiakban: alperes) a 2015. február 6-án hozott MBFH/2042-4/2014. számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] A felperes keresettel támadta az alperes határozatát, kérve annak bírósági felülvizsgálatát. Az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 9.K.27.100/2015/44. számú ítéletében az alperesi határozatot az elsőfokú határozatra kiterjedően – új eljárásra kötelezés nélkül – hatályon kívül helyezte. A Kúria a Kfv.II.37.480/2017/4. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] Az új eljárás során az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság tanúként hallgatta meg Sz. A.-t és L. I.-t, valamint beszerezte a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet 2013. május 28-án kelt jelentését. E szerint a perbeli bányatelekhez kapcsolódó térkép elemzése során kiderült, hogy a tárgyi bányaművelés esetében bányatelek határsértés történt.
- [7] Az illetékesség változás eredményeként az eljárást tovább folytató Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kirendelését teljesítve az alapeljárársban szakvéleményt adó igazságügyi földmérő szakértő szakvéleményét kiegészítette.
- [8] A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kijavított ítéletében a keresetet elutasította. A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő annak hatályon kívül helyezése és a keresetnek való helyt adás iránt.

- [9] A Kúria mint felülvizsgáló bíróság Kfv.III.37.035/2020/5. számú ítélete a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kijavított 13.K.27.093/2019/23. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [10] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz az Abtv. 27. §-a alapján. Arra hivatkozott, hogy a támadott ítéletek sértik a Nemzeti Hitvallás azon mondatát, miszerint „[v]alljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi”, az Alaptörvény B cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [11] Érvelése szerint az indítványozó a keresetében foglaltak állítására teljeskörűen megtett minden bizonyítási indítványt, azonban az első fokon eljáró Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság indítványozó szakértői bizonyításra vonatkozó indítványának nem tett eleget, ítéletét pedig a perben kirendelt szakértő kompetenciájának hiánya ellenére elkészített szakvéleményére alapította. Erre tekintettel – álláspontja szerint – az eljáró bíróság eljárása jogsértő, mivel sem tényállás tisztázási kötelezettségének, sem a felperes által előterjesztett bizonyítási indítványának, sem a szakértő által tett bejelentése alapján szükséges új szakértő kirendelése iránti kötelezettségének nem tett eleget, így „helytelen, jogszabálysértő ítélet született”. Mivel a Kúria korábban további szükséges bizonyítást írt elő, így az újra első fokon eljáró bíróságnak az ott leírtak bizonyítására kötelessége lett volna új – kellő kompetenciával rendelkező – szakértő kirendelése. Az indítványozónak csak ekkor volt lehetősége észrevételezni a szakértő kompetenciájának hiányát, mivel ekkor kerültek a Kúria által új kérdések bizonyításának elrendelésre. Mivel ezen tényt nem vette figyelembe sem az első fokon eljáró bíróság, sem a Kúria, ezzel sérült az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga azzal, hogy nem lett biztosítva számára a bizonyításhoz való jog. A hivatkozott döntések az indítványozó terhére értékelték a hivatkozott jogszabályhelyek megsértését, ezzel – az indítványozó szerint – sérült a fegyverek egyenlőségének elve. Az indítványozó álláspontja szerint annak ellenére nem élhetett a jogorvoslathoz való jogával, hogy a jogorvoslati jog gyakorlására vonatkozó eljárásjogi részletszabályoknak maradéktalanul eleget tett.
- [12] 4. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [13] 4.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be; az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt per felpereseként érintettnek minősül.
- [14] 4.2. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása és 28. cikke vonatkozásában nem tesz eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek, mivel ezek a rendelkezések az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmazzak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért azokra alkotmányjogi panasz nem alapítható {a Nemzeti Hitvallás vonatkozásában lásd például: 3309/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [10]; az Alaptörvény 28. cikk vonatkozásában lásd például: 3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [15] 4.3. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozó az Alaptörvény B cikk (1) bekezdése vonatkozásában érvekkel nem támasztotta alá a kérelmét. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} A kérelem tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételnek.
- [16] 4.4. A kérelem egyebekben eleget tesz a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek.
- [17] 4.5. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.

- [18] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a jelen ügyben is hangsúlyozza azon következetes gyakorlatát, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel.” {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}
- [19] Az Alkotmánybíróság „hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat.” {26/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [20]} Ezen felül az Alkotmánybíróság hatáskörei nem teremtenek jogalapot arra, hogy „minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [20] Az indítványozó indítványában valójában pusztán a bírósági ítéletekkel történő egyet nem értését fejezi ki, és a bíróság által lefolytatott bizonyítást és az az alapján megállapított tényállást támadja. A panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz; az indítvány a bíróság tényállás-megállapítási és bizonyítékértékelési tevékenységének, valamint a bírósági döntéseknek a tartalmi kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [21] 5. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjába és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjába foglalt törvényi feltételeknek, részben pedig nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2100/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3199/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.631.233/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az egyedi ügy III. rendű alperese – munkaviszonyban állt a II. rendű alperessel. A II. rendű alperes gépjárművek előzetes eredetiségvizsgálatával is foglalkozó gazdasági társaság volt, az indítványozó eredetvizsgáló munkakörben dolgozott az alkalmazásában. Az I. rendű alperes el kívánta adni a perbeli személygépkocsit, hirdetésére a felperes jelentkezett. Az I. rendű alperes előzetes eredetvizsgálatra vitte a gépkocsit. Az eredetiségvizsgálatról szóló dokumentációban tanúsító szervezetként a II. rendű alperes, vizsgálóként az indítványozó került feltüntetésre; a vizsgálatot ténylegesen az indítványozó végezte el. Ennek során a gépkocsi alvázszámáról részben rossz minőségű és homályos, olyan fényképeket is készített, amelyeken a teljes alvázszám sor nem látható. A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala a vizsgálat alapján hatósági bizonyítványt állított ki a gépjármű eredetiségéről. A hatósági bizonyítványon ügyintézőként az indítványozó neve került feltüntetésre.
- [3] Az adásvételi szerződés létrejöttét és teljesítését követően a felperes három évig használta a gépjárművet. Ezt követően a gépjárművet érintően is büntetőeljárás indult, melynek során kiderült, hogy azt ismeretlen tettes egy autószalontól jogtalanul eltulajdonította. A gépjárművet a rendőrség lefoglalta és az ügyben készült szakértői vélemény alapján megállapította, hogy az alvázszámot meghamisították, majd elrendelte, hogy a gépjárművet ki kell adni az eredeti tulajdonosnak.
- [4] A fizetési meghagyással szembeni ellentmondás folytán perré alakult ügyben a felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az adásvételi szerződés semmis, mert az I. rendű alperes nem volt a gépkocsi tulajdonosa. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest a szerződésben vételárként megállapított 2 250 000 Ft, valamint kamatai megfizetésére. Emellett kérte azt is, hogy a bíróság szerződésen kívüli károkozás címén egyetemlegesen kötelezze a II. és III. rendű alpereseket a keresetben megjelölt összegből 1 556 250 Ft és kamatai megfizetésére. Az indítványozóra utólag terjesztette ki keresetét, mert az eredeti keresetlevél benyújtását követően szerzett tudomást arról, hogy az eredetiségvizsgálatot az indítványozó végezte.
- [5] A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a kereseti kérelemnek megfelelően marasztalta az I. rendű alperest és az indítványozót, a II. rendű alperes vonatkozásában a keresetet elutasította. Az indítványozó kárfelelőssége vonatkozásában azt állapította meg – szakvélemény beszerzése mellett –, hogy az indítványozó a vizsgálatot nem az irányadó szakmai szabályok és jogszabályok szerint végezte el, mulasztását felismerhette volna, és nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható lett volna, ez pedig a felperes károsodását eredményezte.
- [6] Az I. rendű alperes és az indítványozó egyaránt fellebbeztek az elsőfokú ítélet ellen. Az indítványozó előadta, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, mert a II. rendű alperesnek az indítványozóra nézve terhelő vallomására támaszkodott ítélete indokolásában, ami jogszabálysértő és nem vezethet az indítványozó marasztalásához. Nincs olyan anyagi jogi rendelkezés, amely lehetővé tenné több, egymástól eltérő alapú igény egyetemleges érvényesítését. A konkrét ügyben nincs szó közös károkozásról. Az indítványozó munkavállalóként nem teljesítési segéd, hanem a munkáltató nevében jár el, ezért az általa elvégzett munka a munkáltató által ellátott feladatnak minősül. Az elsőfokú bíróság téves jogszabályi rendelkezéseket vett alapul az ügy elbírálásához.

- [7] A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Ítéletének indokolása szerint az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen; az ügyben benyújtott keresetkiterjesztés határozott kereseti kérelmet tartalmazott. A felperes által helyesen felhívott jogszabályi rendelkezések értelmében az indítványozó közvetlenül felel a hatósági bizonyítvány eredményéért. Az indítványozónak a perbe való bevonása jogszerű volt, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az elévülés nyugvását arra tekintettel, hogy a vizsgáló valós személyéről a felperes később szerzett tudomást.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszukat, melyben az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, 26. cikk (1) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmére történő hivatkozással kérték a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletének megsemmisítését a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság ítéletére kiterjedően.
- [9] Az indítványozó arra alapította panaszát, hogy az ügyben született ítéletek alapján vagy arra a következtetésre kell jutni, hogy az eljáró bíróságok valójában nem végeztek érdemi jogértelmezést az ügy megítélése során, vagy pedig arra, hogy jogértelmezésük eredményeképpen a magyar nyelvtan szabályaival és az Alaptörvény 26. és 28. cikkével ellentétes megállapításokat tettek. Az ítéletek indokolása nem felel meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó kellő alaposág követelményének, ez pedig a hatalommegosztás, a bírói függetlenség és az Alaptörvény által előírt jogszabályértelmezési zsinórmérték követelményeinek a sérelmét is eredményezi. Az ügyben alapul vett jogszabályok, az előzetes eredetiségvizsgálati eljárás részletes szabályairól szóló 301/2009. (XII. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) és a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Kknyt.) irrelevánsak a perben felvetett kérdés elbírálása szempontjából. A Fővárosi Törvényszék mulasztása pedig kiüresítette az indítványozó jogorvoslathoz való jogát, megfosztotta őt az érdemi és hatékony jogorvoslat lehetőségétől.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [12] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben is megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [13] Az indítványozó a fentiek elismerése mellett alapította panaszát arra, hogy a Fővárosi Törvényszék a jogerős ítélet megindokolása során a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogba ütközően igazolta a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság – álláspontja szerint – *contra legem* jogalkalmazását. Ezt az álláspontját részben azzal magyarázta, hogy az eljáró bíróságok tévesen jelölték ki az ügyben alkalmazandó jogszabályhelyeket, azok a per tárgya szempontjából irrelevánsak. Az elsőfokú bíróság azonban egyértelművé tette, hogy az indítványozó kárfelelősségének kérdését a specialitás elvére tekintettel a Kknyt. és az R. szabályai alapján kell elbírálni (14. oldal). Az alkalmazandó szabályokat tehát nem önkényesen jelölték ki, a bíróság számot adott arról, milyen jogszabályi alapra helyezte ítéletét, és ennek nyomán kifejtette, milyen módon vett részt az indítványozó abban a folyamatban, amelynek eredményeképpen a felperest kár érte, illetve miért állítható, hogy az indítványozó felróható módon járt el. Az ügyben született ítéletekből nem tűnik ki olyan mulasztás, ami az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek bármelyikének megfelelően a panasz érdemi vizsgálatát indokolja.
- [14] Az indítványozó kifogásolta azt is, hogy a Fővárosi Törvényszék nem indokolta meg a fellebbezése elutasítását. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben egyrészt arra utal, hogy a jogerős ítélet indokolása reagál a fellebbezésben előadott érdemi kifogásokra: az elévülés kérdésére, a kereseti kérelemnek az indítványozó által állított jogszerűtlen kiterjesztésére, az egyetemleges felelősség megállapításának kifogásolására, valamint a téves jogértelmezésre. Ezen túlmenően a törvényszék hivatkozott a perben irányadó, a polgári perrendtartásról szóló

1952. évi III. törvény 254. § (3) bekezdésére és ennek alapján az elsőfokú ítéletet annak helyes indokaira is utalva hagyta helyben. Mindezek fényében a törvényszék eljárása a panaszban előadottak alapján nem vet fel az Abtv. 29. §-ának megfelelő alkotmányjogi aggályt; a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog nem követeli meg, hogy a másodfokú bíróság, amennyiben egyetért a fellebbezéssel támadott ítélet jogi indokaival, ezeket újból részletesen kifejtse. A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz csupán a fellebbezésben foglalt érveknek a törvényszék által a támadott ítéletben foglalt cáfolatára korlátozódik, ezek azonban olyan jogalkalmazási és jogdogmatikai kérdések, amelyek alkotmányjogi kérdést nem vetnek fel.

- [15] Az indítványozó a panaszban az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének, 26. cikk (1) bekezdésének, illetve 28. cikkének sérelmét a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának megsértéséből vezette le, azonban e joggal összefüggésben a panasz nem befogadható, ezért a felsorolt rendelkezésekre történő hivatkozás szintén nem alkalmas arra, hogy megalapozza a panasz befogadását. Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy akkor fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti; az Alkotmánybíróság értelmezésében pedig a hivatkozott rendelkezések nem is tartalmaznak alkotmányjogi panasszal érvényesíthető, Alaptörvényben biztosított jogot.
- [16] A fent írtakból kifolyólag az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslati joggal összefüggésben sem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, mert nem vet fel olyan körülményt, ami a jogorvoslat kiüresítését alátámasztaná.
- [17] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1404/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3200/2021. (V. 19.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.Szk.8925/2020/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Pesti Központi Kerületi Bíróság 10.Szk.8925/2020/5. számú végzése ellen, mivel álláspontja szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, VIII. cikk (1) bekezdését, valamint IX. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó 2019. május 25-én 16 óra 25 perckor egy bejelentett tüntetésen zöld színű füstöt kibocsátó pirotechnikai eszközt hozott működésbe – amely cselekményt kamerák is rögzítettek –, annak maradványát pedig egy másik tüntető társának adta oda, amelyet tőle a helyszínen tartózkodó rendőrök átvételi elismervény mellett elvettek és a cselekmény miatti feljelentéssel együtt a szabálysértési hatóságnak (Budapesti Rendőr-Főkapitányság III. Kerületi Rendőrkapitányság, Szabálysértési Hatóság) átadtak.
- [3] A szabálysértési hatóság figyelembe vette, hogy a cselekmény a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó gyűlésen történt, ezért az ügy elbírálása során alkalmazta a Gytv. 9. § (1) bekezdését, amely alapján „[t]ilos a gyűlésen – ideértve az oda jutást, illetve az onnan távozást is – [...] b) [...] személyi sérülés, vagy súlyos anyagi kár okozására alkalmas dologgal [...] megjelenni”. Ugyancsak vizsgálta a szabálysértési hatóság a polgári célú pirotechnikai tevékenységről szóló 173/2011. (VIII. 24.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: R.) is, amely alapján megállapította, hogy az indítványozó által használt pirotechnikai eszköz alacsony kockázatú, a használati és kezelési útmutatóban előírt célra és módon történő felhasználása esetén külön engedélyt nem igénylő eszköz volt. A szabálysértési hatóság azt is rögzítette, hogy az indítványozót egy másik szabálysértési ügyben, ahol az elkövetés cselekménye és eszköze is megegyezett a tárgybeli ügyben írtakkal már meghallgatta, és ez alapján megállapítható, hogy az indítványozó által működtetett pirotechnikai eszköz alkalmazásának személyi feltételei nem valósultak meg.
- [4] A fentiek alapján a szabálysértési hatóság megállapította, hogy az indítványozó megvalósította az R. 109. § (4) bekezdésébe ütköző és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 182. § (2) bekezdése szerint minősülő polgári felhasználású robbanóanyaggal és pirotechnikai termékkel kapcsolatos szabálysértést, ezért őt 120 000 Ft pénzbírsággal sújtotta. A szabálysértési hatóság azt is figyelembe vette, hogy az indítványozót korábban más szabálysértési hatóság és/vagy bíróság több szabálysértési ügyben is elmarasztalta.
- [5] Az indítványozó az ügyben meghallgatási kérelemmel élt, ezért a szabálysértési hatóság az indítványozó meghallgatása mellett ismételten lefolytatta az eljárását. Az indítványozó a személyes meghallgatása során elmondta, hogy a helyszínen tőle egy EU-s szabványszámmal rendelkező alacsony kockázatú pirotechnikai eszközt foglaltak le, amely több más, vele szemben indított eljárásban is szerepelt már. Egy korábbi ilyen ügyben készült szakvélemény szerint, az R. szabályai alapján egy ilyen pirotechnikai eszközzel nem lehet elkövetni a Szabs. tv. 182. § (2) bekezdése szerinti szabálysértést. Ezt a pirotechnikai eszközt ugyanis bármilyen nagykorú személy engedély nélkül megvásárolhatja, birtokolhatja és tárolhatja, továbbá az felhasználási utasítás szerint használhatja is. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz szerinti gyűlésen a pirotechnikai eszközt a felhasználási útmutató szerint működtette, használat után ártalmatlanította, vízzel lehűtötte, és maradványát becsomagolta. A helyszínen jelen volt a gyűlés rendbiztosa is, akinek a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlésre irányuló bejelentés elintézésének és a gyűlés biztosításával kapcsolatos rendőrségi feladatok

- végrehajtásának részletes szabályairól szóló 26/2018. (IX. 27.) BM rendelet szerint kötelessége lett volna jeleznie, ha valamilyen cselekmény a gyűlés békés jellegét veszélyezteti, ez azonban a pirotechnikai eszköz használata közben és utána sem történt meg.
- [6] A szabálysértési hatóság az indítványozó személyes meghallgatását követően is fenntartotta álláspontját, és a korábbi határozata szerint rendelkezett.
- [7] 1.2. Az indítványozó a szabálysértési hatóság határozatával szemben kifogással élt a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz (a továbbiakban: PKKB). Kifogásában előadta, hogy a pirotechnikai eszköz alkalmazásával politikai véleményének adott hangot, így az ügy alapjogi relevanciával is bír, amelyet a szabálysértési hatóság nem vett figyelembe. Álláspontja szerint azonban a korábbi érvelése alapján, az alapjogi érintettség nélkül sem követte el a szabálysértést. Kifogásában hivatkozott az Alkotmánybíróság 75/2008. (V. 29.) AB határozatára, valamint a 30/2015. (X. 15.) AB határozatára is, mivel álláspontja szerint a szabálysértési hatóság nem végezte el az alapjogi mérlegelést, azaz a szükségességi-arányossági tesztet.
- [8] A PKKB a szabálysértési hatóság határozatát hatályában fenntartotta, a pénzbírság mértékét azonban 120 000 Ft-ról 70 000 Ft-ra mérsékelte, továbbá megállapította, hogy az indítványozó cselekménye nem az R. 109. § (4) bekezdésébe, hanem a 104. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik. A PKKB végzésének indokolásában kiemelte, hogy téves az indítványozó azon érvelése, miszerint egy másik ügyben az eljáró bíróság megszüntette az eljárást egy hasonló pirotechnikai eszköz tekintetében, ugyanis abban az ügyben a kérdéses eszköz nem került felhasználásra, így az indítványozó joggal hivatkozhatott a birtoklás kapcsán tévedésre. Jelen ügyben azonban működésbe hozta a kérdéses pirotechnikai eszközt az indítványozó, amivel megsértette az R. 104. § (1) bekezdés c) pontját, miszerint az alacsony kockázatú kategóriába tartozó pirotechnikai eszköz magánszemély által, közúti és gyalogos közlekedésre, kikapcsolódásra, szórakozásra, sporttevékenységre vagy szabadidő eltöltésére szolgáló területen – december 31-e 18 óra, és január 1-ja 6 óra közötti kivétellel – nem használható fel. A PKKB nem fogadta el az indítványozó alapjog gyakorlására irányuló érvelését sem, ugyanis véleménynyilvánítási és gyülekezési jogát anélkül is tudta gyakorolni az indítványozó, hogy a kérdéses pirotechnikai eszközt működésbe hozza. A Gytv. 9. § (1) bekezdése is korlátot szab a gyülekezésnek, amikor kimondja, hogy tilos személyi sérülés vagy súlyos anyagi kár okozására alkalmas eszközzel megjelenni a gyűléseken.
- [9] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, a VIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a IX. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással semmisítse meg a PKKB végzését.
- [10] Alkotmányjogi panaszának indokolásában előadta, hogy álláspontja szerint a PKKB végzése sértette az Alaptörvényben biztosított jogait, mivel a végzés Alaptörvénybe ütköző módon értelmezte a R. és a Gytv. vonatkozó rendelkezéseit. Véleménye szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy milyen eszközzel fejezhető ki egy gyűlésen a tüntetők véleménye. Álláspontja szerint az általa alkalmazott pirotechnikai eszköz veszélyessége egy gyufaszál meggyújtásához hasonlítható, ezért azt nem lehetett volna kirekeszteni a békés véleményformálás eszközei közül. Úgy véli, hogy azáltal, hogy a PKKB az R. vonatkozó rendelkezésére hivatkozással korlátozta a gyülekezéshez való jogát, megsértette az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését is, mivel nem törvényi, hanem pusztán egy rendeleti szabályra hivatkozva korlátozta alapjogának a gyakorlását. Véleménye szerint a PKKB hibásan átminősítette az általa alkalmazott alacsony kockázatú pirotechnikai eszközt egy magasabb kockázatú tűzijátékká, holott az általa alkalmazott pirotechnikai eszköz teljesen veszélytelen volt, annak alkalmazásához megfelelő személyi feltételekkel bírt. Mindezek alapján megállapítható, hogy a PKKB iratellenesen állította a Gytv. 9. § (1) bekezdésének, és az R. 104. §-ának a sérelmét. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy sem a szabálysértési hatóság sem pedig a PKKB nem végezte el az alapjogi tesztet, és kifejezetten a korábbi ügyében készült szakértői jelentéssel szemben hozta meg a döntését. Véleménye szerint, ha a PKKB elvégezte volna a szükségességi-arányossági tesztet, akkor megállapíthatta volna, hogy a pirotechnikai eszköz veszélytelen volt, ezért a rendőrségi intézkedés szükségtelen, a kiszabott pénzbírság pedig aránytalan volt. Úgy véli, hogy a vele szemben kiszabott szabálysértési szankció korlátozza a véleménynyilvánítási szabadságát is, mivel a szankció elrettentő és visszatartó jellegű hatást vált ki a szabad véleménynyilvánítással (különösen a közéleti véleményformálásokkal) szemben. A PKKB végzése ezért álláspontja szerint a szabad gyülekezéshez való jogot is korlátozta (ezt indítványában több általa relevánsnak vélt alkotmánybírósági és nemzetközi gyakorlattal is szemléltette). Álláspontja szerint az általa alkalmazott pirotechnikai eszköz veszélytelen volt, ezzel csak politikai véleményét igyekezett szemléletesebbé és nyomatékosabbá tenni, kárt senkinek és semmiben

nem okozott. A PKKB nem vette figyelembe az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát, ezáltal korlátozta a szabad véleménynyilvánításhoz és gyülekezéshez való jogát.

- [11] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [13] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzés alaptörvényellenességét az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, VIII. cikk (1) bekezdésének valamint IX. cikk (1) bekezdésének a sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] 2.2. A PKKB végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [15] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt a szabálysértési hatóság és a PKKB által szankcionált személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [16] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [17] 2.3. Az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [18] 2.4. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Jelen ügyben az indítványozó azt állította, hogy a PKKB végzése nem vette figyelembe az ügy alapjogi érintettségét ezáltal megsértette a szabad véleménynyilvánításhoz [Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése] és a békés gyülekezéshez [Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdés] való jogát, valamint az alapjogi mérlegelés hiánya miatt az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését is.
- [20] A PKKB végzésben megállapított és az indítványozó által sem vitatott tényállás szerint az indítványozó részt vett az alapügy szerinti gyűlésen, ott jelenlétével is kifejezte a gyűlés céljaival és üzenetével való azonosulását, ezáltal szabadon ki tudta nyilvánítani politikai véleményét az érintett közéleti témában. Sem a pirotechnikai eszköz meggyújtása előtt, sem utána senki nem korlátozta a gyűlésen való jelenlétét, ahogyan magát a gyűlést sem oszlatta fel a rendőrség, és nem alkalmazott semmilyen kényszerítő eszközt sem az összegyűlt tömeggel szemben, tekintettel különösen arra a tényre, hogy a gyűlés nem veszítette el békés jellegét. Az indítványozóval szemben a rendőrség azért intézkedett, mivel a pirotechnikai eszköz meggyújtásával az intézkedő rendőrök és később a szabálysértési hatóság valamint a PKKB szerint is megsértette az R. és ezáltal a Szabs. tv. rendelkezéseit.

Mindezek alapján tehát megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügynek nincs alapjogi érintettsége, abban sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem merül fel. Az indítványozó szabadon részt vehetett a gyűlésen, és szabadon kifejezhette politikai véleményét is.

- [21] Az ügyben tehát kizárólag szakjogi (elsősorban az érintett pirotechnikai eszköz besorolása, és a cselekménynek az R.-el való kapcsolata) illetve törvényességi (törvényértelmezési) kérdés merült fel. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, valamint a IX. cikk (1) bekezdése és ezekkel összefüggésben az I. cikk (3) bekezdése tekintetében is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta, és ezeknek tulajdonított az általa hivatkozott alapjogokkal amúgy össze nem függő relevanciát.
- [23] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1889/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3201/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.13.200/2020/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.13.200/2020/8. számú végzése ellen, mivel álláspontja szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, VIII. cikk (1) bekezdését, IX. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint 28. cikkét.
- [2] 1.1. Az ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó 2019. április 27-én 18 óra 12 perckor egy bejelentett tüntetésen narancs színű füstöt kibocsátó pirotechnikai eszközt hozott működésbe, 19 óra 50 perckor pedig a Kossuth Lajos téren, az Országgyűlési Őrség Parancsnoksága által 2019. április 16-án elrendelt személy- és létesítménybiztosítási intézkedés helyszínére, azaz az Országgyűlés épületét körülvevő ideiglenes építési területre bement. A rendőri biztosítást végző egység parancsnoka felszólította az indítványozót, hogy a lezárt részt hagyja el, mivel ott tartózkodása jogszabályba ütközik, de ennek az indítványozó nem tett eleget. Az indítványozó cselekményéről videófelvevételek is készültek. Az indítványozó személyes meghallgatása során tagadta a terhére rótt szabálysértések elkövetését. Elismerte ugyan, hogy a gyűlésen működésbe hozott egy alacsony kockázatú pirotechnikai eszközt, de kifejtette, hogy mivel azt szabályszerűen és a jogszabályokkal összhangban használta, ezen cselekménye nem valósította meg a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 182. § (2) bekezdése szerint minősülő polgári felhasználású robbanóanyaggal és pirotechnikai termékkel kapcsolatos szabálysértést. Hivatkozott arra is, hogy a pirotechnikai eszközzel tulajdonképpen csak a szabad véleménynyilvánítási jogával élt. A lezárt területre történő belépésével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az valójában csak egy építési terület volt, ahol burkolatjavítás folyt, így ezzel sem valósított meg szabálysértést.
- [3] Az ügyben eljáró szabálysértési hatóság (Budapesti Rendőr-főkapitányság V. Kerületi Rendőrkapitányság, Szabálysértési Hatóság) az indítványozó pirotechnikai eszközzel kapcsolatos tevékenységének megítélése során figyelembe vette a polgári célú pirotechnikai tevékenységről szóló 173/2011. (VIII. 24.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: R.) 109. § (4) bekezdésében írtakat ütköző, és a Szabs. tv. 182. § (2) bekezdése alapján megállapította az indítványozó felelősségét. Emellett a szabálysértési hatóság kimondta az indítványozó felelősségét a Szabs. tv. 216. § (2) bekezdése szerint minősülő helyszín biztosításával kapcsolatos szabálysértés miatt is. A fenti szabálysértések elkövetése miatt ezért őt a szabálysértési hatóság 150 000 Ft pénzbírsággal sújtotta.
- [4] 1.2. Az indítványozó a szabálysértési hatóság határozatával szemben kifogással élt a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz (a továbbiakban: PKKB). Kifogásában előadta, hogy a pirotechnikai eszköz alkalmazásával politikai véleményének adott hangot, így az ügy alapjogi relevanciával is bír, amelyet a szabálysértési hatóság nem vett figyelembe. Álláspontja szerint azonban a korábbi érvelése alapján, az alapjogi érintettség nélkül sem követte el a szabálysértést. Kifogásában hivatkozott az Alkotmánybíróság 75/2008. (V. 29.) AB határozatára, valamint a 30/2015. (X. 15.) AB határozatára is, mivel álláspontja szerint a szabálysértési hatóság nem végezte el az alapjogi mérlegelést, azaz a szükségességi-arányossági tesztet. A helyszín biztosításával kapcsolatos szabálysértés tekintetében kifejtette, hogy szerinte az a terület ahova bement, nem állt lezárás és védelem alatt.
- [5] A PKKB a szabálysértési hatóság határozatát hatályában fenntartotta, a pénzbírság mértékét azonban 150 000 Ft-ról 80 000 Ft-ra mérsékelte. A PKKB végzésének indokolásában kiemelte, hogy téves az indítványozó azon érvelése, miszerint egy másik ügyben az eljáró bíróság megszüntette az eljárást egy hasonló

pirotechnikai eszköz tekintetében, ugyanis abban az ügyben a kérdéses eszköz nem került felhasználásra, így az indítványozó joggal hivatkozhatott a birtoklás kapcsán tévedésre. Jelen ügyben azonban működésbe hozta a kérdéses pirotechnikai eszközt az indítványozó, amivel megsértette az R. 104. § (1) bekezdés c) pontját, miszerint az alacsony kockázatú kategóriába tartozó pirotechnikai eszköz magánszemély által, közúti és gyalogos közlekedésre, kikapcsolódásra, szórakozásra, sporttevékenységre vagy szabadidő eltöltésére szolgáló területen – december 31-e 18 óra, és január 1-je 6 óra közötti kivétellel – nem használható fel. A PKKB nem fogadta el az indítványozó alapjog gyakorlására irányuló érvelését sem, ugyanis véleménynyilvánítási és gyülekezési jogát anélkül is tudta gyakorolni az indítványozó, hogy a kérdéses pirotechnikai eszközt működésbe hozza. A Gytv. 9. § (1) bekezdése is korlátot szab a gyülekezésnek, amikor kimondja, hogy tilos személyi sérülés vagy súlyos anyagi kár okozására alkalmas eszközzel megjelenni a gyűléseken. A PKKB az indítványozó azon kérelmét is elutasította, amely pirotechnikai szakértő kirendelését javasolta, ugyanis a PKKB szerint az indítványozó által működésbe hozott eszköz besorolása egyértelmű volt.

- [6] A PKKB a Szabs. tv. 216. § (2) bekezdése szerinti szabálysértés tekintetében kiemelte, hogy egyértelműen igazolható, hogy az indítványozó nem tett eleget a rendőri felszólításnak, már pedig a rendőrségi törvény szerint annak jogosságát a helyszínen (kivéve, ha annak jogszerűtlensége mindenki számára kétséget kizáróan és egyértelműen megállapítható) vitatni nem lehet. Mivel az indítványozó nem engedelmeskedett a rendőri felszólításnak, így egyértelműen elkövette a kérdéses szabálysértést.
- [7] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, a VIII. cikk (1) bekezdésének, a IX. cikk (1) bekezdésének, a XXIV. cikk (1) bekezdésének továbbá a 28. cikkének sérelmére hivatkozással semmisítse meg a PKKB végzését.
- [8] Alkotmányjogi panaszának indoklásában – utalva az Alkotmánybíróság előtt IV/1889/2020. ügyszámon nyilvántartott, 3200/2021. (V. 19.) számú végzéssel befejezett, hasonló ügyben kifejtett érvelésére – előadta, hogy álláspontja szerint a PKKB végzése sértette az Alaptörvényben biztosított jogait, mivel a végzés Alaptörvénybe ütköző módon értelmezte a R. és a Gytv. vonatkozó rendelkezéseit. Véleménye szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy milyen eszközzel fejezhető ki egy gyűlésen a tüntetők véleménye. Álláspontja szerint az általa alkalmazott pirotechnikai eszköz veszélyessége egy gyufaszál meggyújtásához hasonlítható (sőt ártalmatlanabb, mint egy csillagszóró), ezért azt nem lehetett volna kirekeszteni a békés véleményformálás eszközei közül. Úgy véli, hogy azáltal, hogy a PKKB az R. vonatkozó rendelkezésére hivatkozással korlátozta a gyülekezéshez való jogát, megsértette az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését is, mivel nem törvényi, hanem pusztán egy rendeleti szabályra hivatkozva korlátozta alapjogának a gyakorlását. Véleménye szerint a PKKB hibásan átmínősítette az általa alkalmazott alacsony kockázatú pirotechnikai eszközt egy magasabb kockázatú tűzijátékká, holott az általa alkalmazott pirotechnikai eszköz teljesen veszélytelen volt, annak alkalmazásához megfelelő személyi feltételekkel bírt. Mindezek alapján megállapítható, hogy a PKKB iratellenesen állította a Gytv. 9. § (1) bekezdésének, és az R. 104. §-ának a sérelmét.
- [9] Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy sem a szabálysértési hatóság sem pedig a PKKB nem végezte el az alapjogi tesztet, és kifejezetten a korábbi ügyében készült szakértői jelentéssel szemben hozta meg a döntését. Véleménye szerint, ha a PKKB elvégezte volna a szükségességi-arányossági tesztet, akkor megállapíthatta volna, hogy a pirotechnikai eszköz veszélytelen volt, ezért a rendőrségi intézkedés szükségtelen, a kiszabott pénzbírság pedig aránytalan volt. Úgy véli, hogy a vele szemben kiszabott szabálysértési szankció korlátozza a véleménynyilvánítási szabadságát is, mivel a szankció elrettentő és visszatartó jellegű hatást vált ki a szabad véleménynyilvánítással (különösen a közéleti véleményformálásokkal) szemben. A PKKB végzése ezért álláspontja szerint a szabad gyülekezéshez való jogot is korlátozta (ezt indítványában több általa relevánsnak vélt alkotmánybírósági és nemzetközi gyakorlattal is szemléltette). Álláspontja szerint az általa alkalmazott pirotechnikai eszköz veszélytelen volt, ezzel csak politikai véleményét igyekezett szemléletesebbé és nyomatékosabbá tenni, kárt senkinek és semmiben nem okozott. A PKKB nem vette figyelembe az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát, ezáltal korlátozta a szabad véleménynyilvánításhoz és gyülekezéshez való jogát.
- [10] Az Országgyűlés épületét körbevevő, lezárt területre történő belépésének szankcionálása kapcsán arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint nem volt lezárva az érintett terület, ő a rendőrség első felszólítására kijött onnan, de később a rendőrök szándékosan visszaküldték oda, hogy intézkedhessenek vele szemben. Úgy véli, hogy a PKKB teljesen iratellenesen és a bizonyítékokkal szembe menve hozta meg döntését e tekintetben (is).

Véleménye szerint a PKKB ebben a kérdésben sem folytatta le a szükségességi-arányossági tesztet, emellett a PKKB nem végezte el az elrendelt helyszínbiztosításra irányuló döntés jogszerűségi vizsgálatát sem.

- [11] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [13] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, VIII. cikk (1) bekezdésének, IX. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint 28. cikkének a sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] 2.2. A PKKB végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [15] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt a szabálysértési hatóság és a PKKB által szankcionált személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [16] Az indítványozó a PKKB végzését 2020. november 26-án vette át, alkotmányjogi panaszát pedig a PKKB munkatársa 2021. január 26-án vette ki a bírósági gyűjtőládából. Az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő 2021. január 25-én járt le. Tekintettel azonban arra, hogy sok esetben a bírósági gyűjtőládát a bíróságok csak másnap reggel ürítik ki, ezért az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [17] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének a sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédanyag nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {lásd: 3070/2020. (III. 9.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [18] 2.4. Az indítványozó a PKKB végzésének megsemmisítését az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére [feltehetően a bírósági eljárás tekintetében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére] hivatkozással is kérte (elsősorban a rendőrség intézkedésének jogossága kapcsán, a lezárt területre történő belépés miatt). Ezen cikk vonatkozásában azonban az indítványozó nem adott elő semmilyen alkotmányjogi, és más jellegű érvelést sem. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya {lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya.
- [19] 2.5. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, VIII. cikk (1) bekezdése, valamint IX. cikk (1) bekezdése tekintetében megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben

foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].

- [20] 2.6. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Jelen ügyben az indítványozó azt állította, hogy a PKKB végzése nem vette figyelembe az ügy alapjogi érintettségét, ezáltal megsértette a szabad véleménynyilvánításhoz [Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése] és a békés gyülekezéshez [Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdés] való jogát, valamint az alapjogi mérlegelés hiánya miatt az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését is (mind a pirotechnikai eszköz alkalmazásának megítélése, mind pedig az Országgyűlés lezárt területére való belépés szankcionálása miatt).
- [22] A PKKB végzésben megállapított és az indítványozó által sem vitatott tényállás szerint az indítványozó részt vett az alapügy szerinti gyűlésen, ott jelenlétével is kifejezte a gyűlés céljaival és üzenetével való azonosulását, ezáltal szabadon ki tudta nyilvánítani politikai véleményét az érintett közéleti témában. Sem a pirotechnikai eszköz meggyújtása előtt, sem utána senki nem korlátozta a gyűlésen való jelenlétét, valamint a lezárt területről történő kilépését követően sem zárta ki őt a rendőrség a gyűlés területéről és az azon való részvételtől sem tiltotta el, ahogyan magát a gyűlést sem oszlatta fel a rendőrség, és nem alkalmazott semmilyen kényszerítő eszközt sem az összegyűlt tömeggel szemben, tekintettel különösen arra a tényre, hogy a gyűlés nem veszítette el békés jellegét. Az indítványozóval szemben a rendőrség azért intézkedett, mivel a pirotechnikai eszköz meggyújtásával az intézkedő rendőrök és később a szabálysértési hatóság valamint a PKKB szerint is megsértette az R. és ezáltal a Szabs. tv. rendelkezéseit, a lezárt területre való belépéssel pedig megsértette az Országgyűlési Őrség Parancsnoksága által 2019. április 16-án elrendelt személy- és létesítménybiztosítási intézkedést, valamint a rendőrségi törvény alapján a rendőri felszólításnak sem tett eleget. Mindezek alapján tehát megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügynek nincs alapjogi érintettsége, abban sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem merül fel. Az indítványozó szabadon részt vehetett a gyűlésen, és szabadon kifejezhette politikai véleményét is.
- [23] Az ügyben tehát kizárólag szakjogi (elsősorban az érintett pirotechnikai eszköz besorolása, és a cselekménynek az R.-el való kapcsolata, valamint az elrendelt személy- és létesítménybiztosítási intézkedés jogossága), illetve törvényességi (törvényértelmezési) és jogszerűségi kérdés merült fel. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése, valamint a IX. cikk (1) bekezdése és ezekkel összefüggésben az I. cikk (3) bekezdése tekintetében is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta, és ezeknek tulajdonított az általa hivatkozott alapjogokkal amúgy össze nem függő relevanciát.

[25] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/214/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3202/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kádár Petra ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását, és a Bicskei Járásbíróság 3.Pk.50.016/2020/6. számú végzésére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással. Kérte továbbá az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság az „Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján folytassa le a 26. § szerinti vizsgálatot is” a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 30. § (5) bekezdése második mondatát illetően.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a 2020. március 19. és április 12. közötti időszakban az anya nem tette lehetővé az apának a 2011-ben született közös gyermekükkel való, korábbi bírósági ítéletben meghatározott személyes kapcsolattartást. A kérdéses időszakban az apa és a gyermek csak telefonon és videóhívások útján kommunikálhattak. Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság által helyben hagyott végzésével elutasította az apa által benyújtott, az elmaradt tavaszi szüneti, húsvéti kapcsolattartás, valamint az elmaradt rendszeres kapcsolattartás végrehajtására, illetve pótlására irányuló kérelmet.
- [3] A bírósági döntések rámutattak, hogy önmagában a koronavírus járvány és az ezzel összefüggésben kihirdetett veszélyhelyzet nem ad alapot a kapcsolattartás megtagadására, azzal összefüggésben a kérelmező és a kérelmezett egyedi körülményeit is értékelni kell. A bíróságok a konkrét ügyben figyelembe vették például azt, hogy az apa foglalkozására tekintettel részt vesz a járvány elleni védekezésben és munkaköréből adódóan fokozottan ki van téve a fertőzésveszélynek, továbbá, hogy a kérelmezett saját háztartásában másik nyolchónapos gyermekét is neveli és az adott időszakban súlyos beteg, fokozottan veszélyeztetett korcsoportba tartozó szülőjéről is folyamatos érintkezést igénylően gondoskodott. Erre tekintettel megállapították, hogy nem pusztán a kérelmezett anyja „túlzott aggodalma” hiúsította meg a gyermek és az apa személyes találkozását, felróhatóság hiányában pedig nem volt helye a kapcsolattartás végrehajtása elrendelésének.
- [4] Az elmaradt kapcsolattartás pótlását érintően a bíróságok a következőképpen foglaltak állást. A húsvéti kapcsolattartás pótlásának elrendelésére a Gyer. 30. § (5) bekezdése második mondata alapján – amely szerint az ünnepnapokra eső elmaradt időszakos kapcsolattartás nem pótolható – nincs lehetőség. Szintén nincs lehetőség az elmaradt tavaszi szüneti kapcsolattartás pótlására, mert a tavaszi szünet időszaka eltelt. Ezzel szemben viszont a 2020. március 25. és április 9. között elmaradt rendszeres kapcsolattartást pótolni kell. Erre irányuló kérelmet azonban az apa csak akkor terjeszthet elő, ha a kapcsolattartás pótlására a legközelebbi megfelelő időpontban nem került sor. Mivel az apa 2020. április 13-án terjesztette elő a kérelmét, nem állapítható meg, hogy „a kérelem benyújtását megelőzően bekövetkezett-e olyan időpont, amikor [...] az elmaradt kapcsolattartás pótolhatóvá vált” (Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzés, Indokolás [15]).
- [5] Az indítványozó ezt követően benyújtott alkotmányjogi panaszát arra alapította, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése biztosítja a különélő szülőnek a gyermekével való kapcsolattartáshoz való jogát. A bíróság „törvénysértő módon hozott a hatályos törvényi rendelkezésekkel szemben álló, *contra legem* döntést”, megsértve ezzel az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését. A felróhatóság kérdésében a bíróság által kifejtettek kirívóan okszerűtlenek, ami azt jelenti, hogy a bíróság nem tett eleget az „adekvát indoklás kötelezettsége teljesítésének”, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett kötelezettsége lett volna. A kérelmezett anyja

„aggodalma” tekintetében – az indítványozó szerint – csak az bír relevanciával, hogy kifejezetten tudomása volt arról, hogy az indítványozó nem kerül érintkezésbe senkivel, aki potenciálisan ki van téve a fertőzés veszélyének. Ha a kérelmező veszélyeztetettségét illetően a bíróságok nem rendelkeztek információval, kötelesek lettek volna bizonyítást lefolytatni.

- [6] A kapcsolattartás pótlásával összefüggésben az indítványozó megítélése szerint „jogszabály-ütközés áll fenn”: a Gyer.-nek az elmaradt ünnepi kapcsolattartás pótlását kizáró 30. § (5) bekezdés második mondata ellentétes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:182. § (2) bekezdésével, amely szerint minden, fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartást pótolni kell. Mindez szintén sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését. Másrészt pedig az indítványozó a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egy döntésére támaszkodva kifejti, hogy az időszakos kapcsolattartás pótlására igenis lett volna lehetőség.
- [7] A támadott bírósági döntés tehát ellentétes a Ptk. 4:182. § (2) bekezdésével, valamint a 4:178. § (1) bekezdésével és a Gyer. 27. § (6) bekezdésével is. A hatályos törvényi szabályozással ellentétes döntés és az Alaptörvény R) cikkének figyelmen kívül hagyása az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelmét eredményezte [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés].
- [8] 2. Az eljárás során az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) szociális ügyekért felelős államtitkára *amicus curiae* beadványban megküldte az Alkotmánybíróságnak az üggyel kapcsolatos álláspontját.
- [9] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [10] 3.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be: a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzését 2021. január 8-án vette kézhez az indítványozó képviselője, a panaszt pedig 2021. január 19-én adták be az elsőfokú bíróságon. A másodfokú, jogerős döntés alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt per kérelmezőjeként érintettnek minősül.
- [11] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állíthatja, az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése azonban az Alaptörvény és a jogszabályok kötelező erejéről rendelkezik, de nem keletkeztet az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot {legutóbb például: 3395/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [19]}. E tekintetben érdemi vizsgálat lefolytatására nincs lehetőség a támadott döntéssel összefüggésben. Az indítványozó az Abtv. 28. § (1) bekezdése alkalmazását kérve indítványozta a Gyer. 30. § (5) bekezdése vizsgálatára hivatalból való áttérést, ugyanakkor „[a]z Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Abtv. 28. §-ára való hivatkozás nem minősül önálló indítványi elemnek, így nem dönt külön e kérelem befogadása tárgyában” {3079/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [10]}. Megjegyzi azonban az Alkotmánybíróság, hogy Alaptörvényben biztosított jog sérelmére való hivatkozás, és ezzel összefüggésben a határozott kérelem hiányára tekintettel érdemi vizsgálatra egyébként sem lenne mód a Gyer.-t érintően.
- [12] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit egyebekben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó szerint a bíróság törvénysértő módon és az indokolási kötelezettség megsértésével utasította el a kérelmét); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a törvényszék végzésének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az alsóbb fokú bíróság végzésére is kiterjedő hatállyal.

- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat, 3214/2020. (VI. 19.) AB határozat és 3046/2019. (III. 14.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest – figyelemmel a kifejezetten veszélyhelyzeti kapcsolattartást érintő 3067/2021. (II. 24.) AB határozatra is – nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [15] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [16] A vizsgált ügyben eljáró bíróságok indokolásukban részletesen, az indítványozó minden felvetését megválaszolva bemutatták döntésük indokait. Fontos rámutatni, hogy érvelésük nem az absztrakt, általános járványveszélyen alapult, sőt kifejezetten hangsúlyozták, hogy „önmagában a veszélyhelyzetre való hivatkozással a kapcsolattartást nem lehet megtagadni” (Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzés, Indokolás [9]). Ez összhangban áll az Alkotmánybíróság 3067/2021. (II. 24.) AB határozatába foglalt azon megállapítással, miszerint az „általános járványveszély és az ezzel kapcsolatos elővigyázatosság önmagában nem elegendő indok a személyes találkozás korlátozására” (Indokolás [39]). Minden esetben az egyedi ügy sajátosságainak, az érintettek személyes körülményeinek a figyelembevételére és az adott esetben fennálló tényleges egészségügyi kockázatnak a mérlegelésére van szükség. A bíróságok ennek a követelménynek alapvetően eleget tettek, megjelölték azokat a konkrét ügyben fennálló körülményeket, amelyekre a szülő és a gyermek személyes találkozásának kockázatára nézve levont következtetéseiket alapították. A bizonyítékok és a megállapított tényállás felülvizsgálata, illetve az ezek alapján elvégzett mérlegelés felülbírálata az Alkotmánybíróságnak nem áll módjában, különben hagyományos jogorvoslati fórummá válna, amelyre a fentebb idézettek szerint nincs lehetősége. Ehhez hasonlóan a kapcsolattartás pótlásával összefüggésben sérelmezett jogszabály-értelmezés vizsgálatára sincs módja az Alkotmánybíróságnak.
- [17] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírói döntést megalapozatlannak, okszerűtlennek és magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek, és ez nem ad alapot az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése sérelmének a megállapítására sem. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványba foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel.
- [18] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.

- [19] 3.3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt törvényi feltételnek, részben pedig nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [20] A visszautasítást tartalmazó többségi döntést nem támogatom, véleményem szerint az indítvány befogadásának, és érdemi vizsgálat lefolytatásának lett volna helye.
- [21] Az Alkotmánybíróság a jelen ügy kapcsán úgy ítélte meg, hogy a gyermeknek a különélő szülővel a szülői felügyeletet gyakorló másik szülőnek a járványügyi helyzetből fakadó elővigyázatossága, óvatossága okán elmaradt személyes kapcsolattartása tekintetében a felróhatóság kapcsán nem merült fel a korábbi hasonló tárgyban született alkotmánybíróági döntésben [3067/2021. (II. 24.) AB határozat] vizsgáltakhoz képest újabb alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, ezért a támadott döntésben foglaltak érdemi vizsgálata az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata által kizárt törvényességi-szakjogi kérdésben való felülbírálatnak minősülne. Megítélésem szerint ugyanakkor ez a megállapítás az elmaradt kapcsolattartások pótolhatóságára tárgyában a támadott bírói döntésben tett megállapítások tekintetében már nem állja meg a helyét.
- [22] A támadott döntés indokolásában az eljáró bíróság úgy foglalt állást, hogy sem a húsvét vasárnapra, sem pedig a tavaszi szünetre eső elmaradt kapcsolattartások tekintetében – utóbbi vonatkozásában azért, mert az oktatási szünet időtartama már eltelt – nincsen lehetőség azok pótlására. Az ezen megállapításokkal összefüggésben a törvényszék által hivatkozott Gyer. 30. § (5) bekezdésének azonban – figyelembe véve azt is, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített jogok, valamint a XVI. cikkből fakadó szülői és gyermeki jogok, illetve a gyermek legjobb érdeke érvényesülésének biztosítása érdekében a Ptk. 4:182. §-a kógens szabályként rendelkezik arról, hogy az elmaradt kapcsolattartásokat pótolni kell – többféle értelmezése is elképzelhető.
- [23] A támadott bírói döntésben a fentiekben említett, a tavaszi szünetre eső kapcsolattartások pótolhatóságára vonatkozóan megjelenő egyik lehetséges értelmezéssel szembe állítható az az – egyébként a jelen ügyben az EMMI által az Alkotmánybíróság számára megküldött álláspontban is megjelenő – értelmezés, miszerint önmagában az a körülmény, hogy egy adott időszak (legyen az ünnepi időszak, oktatási szünet időtartama stb.) már eltelt, nem szolgálhat indokál az ezen időszakban bármely, nem a különélő szülőnek felróható okból elmaradt kapcsolattartás pótlásának kizárására.
- [24] Véleményem szerint az, hogy a két egymással ellentétes értelmezés okán a támadott döntésben foglaltak kapcsolatba hozhatóak-e az indítványozónak az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság által alkotmányos védelemben is részesített kapcsolattartáshoz való jogával; illetve, hogy ennek megállapíthatósága esetén melyik értelmezés áll összhangban az említett alapvető joggal és, hogy ezek alapján

az indítványozó által sérelmezett bírói döntés sérti-e azt, csak az indítvány befogadása és érdemi vizsgálata alapján lett volna megítélhető.

[25] Mindezekre tekintettel a visszautasítást tartalmazó döntést nem tudom támogatni.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/151/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3203/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.626/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben – a kérelem hiánypótlási felhívásra történt kiegészítése szerint – a Kúria Pfv.IV.21.626/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással. Utalt továbbá az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 8. cikk (1) bekezdése és 13. cikke sérelmére.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállását a bírósági ítéletek a következőképpen foglalták össze. Az indítványozó mint nagyszülő szoros kapcsolatot ápolt 2008-ban született unokájával, 2014 elején azonban a gyermek szüleinek élettársi kapcsolata megromlott, és az anya más településre költözött. A szülők közötti kapcsolattartásra és gyermekelhelyezésre irányuló peres eljárástól függetlenül az indítványozó mint nagyszülő 2014. április 18-án kérelmet terjesztett elő az unokájával történő kapcsolattartás rendezése érdekében, de a gyámhivatal által egyesség érdekében kitűzött két meghallgatás nem vezetett eredményre. 2014. augusztus 14-én egy másik gyámhivatalt jelöltek ki az eljárásra, amely szabályozta a nagyszülői kapcsolattartást, ám az anya fellebbezése nyomán a másodfokú hatóság a döntést megsemmisítette, és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Az elsőfokú gyámhatóság a megismételt eljárásban 2015. szeptember 29-én hozott határozatával a nagyszülői kapcsolattartás szabályozására vonatkozó kérelmet elutasította. A határozat ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, az iratok a másodfokú hatósághoz 2015. december 15-én érkeztek meg. A másodfokú hatóság végül az elsőfokú határozatot 2017. január 3-án hozott döntésével helybenhagyta. A közigazgatási eljárásban 2015. április 8. és 2015. szeptember 29., illetve 2015. december 15. és 2017. január 3. között inaktív idők voltak.
- [3] Az indítványozó 2016. november 8. napján személyiségi jogi pert indított annak megállapítását kérve, hogy a kormányhivatal megsértette a családi és magánélethez való jogát, a kapcsolattartás jogát, a tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a jogorvoslathoz való jogát azzal, hogy nem gondoskodott a kiskorú unokájával való a kapcsolattartásának rendezéséről és túllépte az eljárási határidőket. Az eljárás elhúzódása és az alperes elégtelen intézkedései miatt – például a kereset benyújtásának napjáig érdemben nem bírálták el a fellebbezését – nem tudta az unokájával való a zavartalan kapcsolattartáshoz fűződő jogát gyakorolni.
- [4] Az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 21.P.20.049/2017/13. számú ítéletével a tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében elutasította a keresetet, megállapítva, hogy az eljárási késedelem nem eredményez személyiségi jogsértést. Ezzel szemben a bíróság a családi és magánélethez, valamint a kapcsolattartáshoz való jog sérelmét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:42. § (1) bekezdése alapján megállapíthatónak tartotta: az alperes azon mulasztásával, miszerint késedelmesen, a törvényi határidőket megszegve intézte a felperes nagyszülői kapcsolattartás rendezése iránti kérelmét, megsértette a családi és magánélethez való személyiségi jogát, aki ezért sérelemdíjra jogosult.
- [5] A Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.412/2018/10-II. számú másodfokú ítéletében az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit azzal a pontosítással hagyta helyben, miszerint a felperes családi és magánélethez való joga általa sérült, hogy a 2014. április 18. napján kelt nagyszülői kapcsolattartás rendezése iránti kérelme kapcsán a fellebbezési eljárást észszerű időn belül nem fejezték be.
- [6] A felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria rámutatott, hogy elkülönítetten kell kezelni a tisztességes eljárás követelményének és a személyhez fűződő jogoknak a sérelmét. Az eljárás elhúzódásával, az észszerű határidőt

meghaladó, késedelmes ügyintézésrel okozott jogsérelmek a tisztességes eljáráshoz fűződő eljárási alapjog keretén belül vizsgálhatók. Az, hogy a hatóság családi kapcsolattartás szabályozása tárgyában indult ügyben intézkedik indokolatlanul késedelmesen, fokozza az eljárás elhúzódásával okozott jogsérelem súlyosságát, ez azonban önmagában nem értékelhető személyiségi jogsérelemként. A gyakorlat szerint a jogszabályi határidő elmulasztása a fél személyhez fűződő joga megsértésének megállapítására csak akkor ad alapot, ha az eljárási szabálysértést a „fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek” miatt követték el. Jelen esetben viszont nem lehetett megállapítani, hogy „az alperes a felperes személyiségének lényegét alkotó valamely tulajdonság vagy ismérv miatt bírálta el a kérelmet ésszerű határidőt meghaladóan”. Az ügyintézési késedelem miatt a személyhez fűződő jog megsértését tehát a Kúria nem találta megállapíthatónak, ezért a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a személyhez fűződő jogok megsértése iránti keresetet elutasította. A Kúria rámutatott arra is, hogy mivel az elsőfokú bíróság a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésének megállapítására irányuló keresetet elutasította, és az ítélet e rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, így a felülvizsgálati eljárásban a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmének vizsgálatára a Kúria nem térhetett át.

- [7] Az indítványozó ezt követően előterjesztett alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a családi és magánélet tiszteletben tartásához való jog sérelmét jelenti, ha „ezen jogot biztosítani köteles hatóság adott esetben nem teszi meg az ezen jog biztosítása érdekében szükséges hatékony intézkedéseket”, a hatékonyság pedig nem választható el az intézkedés gyorsaságától, a döntést ésszerű időn belül kell meghozni, különben a családi szálak helyrehozhatatlanul szétszakadhatnak. Súlyosan *contra legem* jogalkalmazásnak minősül az a hivatkozás, miszerint a jogsértés megállapításának feltétele, hogy azt „az eljáró hatóságok kifejezetten a fél személyiségének lényegét alkotó valamely tulajdonsága miatt – rövidebben: bosszúból, unszimpatióból stb. – követik el”. Továbbá az indítványozó szerint az adott jogkérdésre vonatkozó jogi normákkal ellentétes a Kúria azon hivatkozása is, hogy azért nem lehetett vizsgálni a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével okozott nem vagyoni sérelmet, mert az indítványozó nem fellebbezte meg jogsértés megállapításának elsőfokon történt elutasítását. A Kúria „teljességgel félreértette – illetve valójában egyáltalán nem értette – az elsőfokú ítélet indokait éppúgy, mint az azt helyben hagyó másodfokú ítélet indokait sem, így [...] nem állt módjában [...] eleget tenni az adekvát indoklás kötelezettségének, aminek a teljes hiánya az esetünkben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogom alaptörvényellenesség szintjét elérő sérelmét valósítja meg” – hangzik a kérelem. Tehát az indítványozó szerint a Kúria az indokolási kötelezettség megsértésével és az adott jogi normák figyelmen kívül hagyásával utasította el a keresetet.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [9] 2.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be: a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint a Kúria Pfv.IV.21.626/2018/5. számú ítéletét 2020. április 27-én vette kézhez az indítványozó képviselője, a panaszt pedig 2020. június 2-án adták be az elsőfokú bíróságon. A Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott ítélete alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt per felpereseként érintettnek minősül. Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja.
- [10] Bár az indítványnak az EJE 8. cikk (1) bekezdésének és 13. cikkének sérelmére utaló része nem tekinthető önálló indítványi elemnek, megjegyzi az Alkotmánybíróság azt is, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján eleve kizárólag jogszabály és nem bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető, tehát az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára {legutóbb például: 3024/2021. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [11] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit egyebekben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó szerint a Kúria az indokolási kötelezettség megsértésével és a jogi normák figyelmen kívül hagyásával utasította el a keresetet); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Kúria Pfv.IV.21.626/2018/5. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés

miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.

- [12] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [13] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat, 3214/2020. (VI. 19.) AB határozat és 3046/2019. (III. 14.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [14] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Egyrészt megállapítható, hogy az indítványozó nagyszülői kapcsolattartás iránti kérelmét a hatóság jogerősen elutasította, az alkotmányjogi panasz eljárás alapjául viszont nem ez az ügy szolgált: a támadott kúriai ítélet késedelmes ügyintézés által okozott személyiségi jogi jogsértés és sérelemdíj iránt indított perben született. Ezzel kapcsolatban a „családi szálak szétszakadására” vonatkozó indítványozói érvelés nem értelmezhető, hiszen a Kúria ítélete nem a családtagok közötti kapcsolattartás kérdésében született, azt nem döntötte el. Következésképpen az ítélettel összefüggésben a magán- és családi élethez való jog mint alapjog [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés] sérelmének lehetőségét felvető aggály nem merül fel.
- [15] Az indokolt bírói döntéshez való jog mint a tisztességes eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] részjogosítványát illetően megállapítható, hogy az indítványozó hivatkozásával ellentétben a Kúria részletesen bemutatta döntése indokait. Egyrészt azt, hogy miért nem tartotta megállapíthatónak a magán- és családi élet sérelmét pusztán az eljárás elhúzódása miatt, másrészt azt is, hogy milyen eljárásjogi akadály volt a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme vizsgálatának (a Kúria döntése az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinthette).
- [16] Ezzel összefüggésben jelen ügyben is hangsúlyozni kell, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [17] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányosági kérdésnek. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványba foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel.
- [18] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.

- [19] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

*Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett*

*Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1033/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3204/2021. (V. 19.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.21.324/2019/15. számú ítélete, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:167. §-a, 4:168. §-a, valamint az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet 2. számú melléklet 21. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:167. §-a, 4:168. §-a, az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló 9/2006. (II. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2. számú mellékletének 21. pontja, valamint a Kúria Pfv.II.21.324/2019/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.630.639/2019/8. számú ítéletére kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári per bírósági iratok alapján megállapítható előzménye, hogy az indítványozó (az alapügy alperese) és volt élettársa (az alapügy felperese, a továbbiakban: felperes) élettársi kapcsolatából két gyermek született, élettársi kapcsolatuk azonban 2016-ban megszűnt.
- [3] A Budai Központi Kerületi Bíróság a szülői felügyeleti jog rendezése és járulékai iránt indított perben, 5.P.XI.30.758/2015/259. számú ítéletével a gyermekek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlására a felperest jogosította fel, részletesen szabályozva egyúttal az indítványozó és a gyermekek közötti folyamatos és időszakos kapcsolattartást, valamint rendelkezett az indítványozó tartásdíj-fizetési kötelezettségéről is.
- [4] A mindkét fél fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 50.Pf.630.639/2019/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a szülői felügyelet vonatkozásában helybenhagyta, szűkítette azonban az indítványozót megillető kapcsolattartás időtartamát, és egyúttal emelte, illetőleg visszamenőlegesen is érvényesíthetőnek tekintette a tartásdíj összegét.
- [5] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő külön a szülői felügyelet és a kapcsolattartás, továbbá külön a tartásdíjhátralék vonatkozásában hozott döntés megváltoztatása iránt. A Kúria a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése tárgyában előterjesztett felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította, mivel az érdemben nem volt elbírálható a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 271. § (3) bekezdése c) pontja alapján. A Kúria végzésével, valamint a Ptk. 4:167. §-ával és 4:168. §-ával, illetőleg az IM rendelet 2. számú mellékletének 21. pontjával szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság 3239/2020. (VII. 1.) AB végzésével visszautasította, tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria átirata alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben a felülvizsgálati eljárás az alapügy felperesének másik felülvizsgálati kérelme alapján még folyamatban volt.
- [6] A Kúria időközben a Pfv.II.21.324/2019/15. számú ítéletében döntött a kapcsolattartás és a tartásdíjhátralék kérdésében, és a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletét a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartotta. Rögzítette, hogy a másodfokú ítélet nem iratellenes, logikailag nem ellentmondó, és a felülmérlegelése sem egyoldalú, a bizonyítékok eltérő értékelése pedig önmagában nem sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdését.
- [7] 1.2. A Kúria ítéletének kézhezvételét követően nyújtotta be újabb alkotmányjogi panaszát az indítványozó, amelyben az indítvány 27. § (1) bekezdése szerinti elemét a XV. cikk (1), (2), és (3) bekezdései, a XXVIII. cikk

- (1) bekezdése, valamint a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény 13. § (2) bekezdése sérelmére alapította.
- [8] Az indítványozó sérelemként fogalmazza meg, hogy a Fővárosi Törvényszék a gyermekeivel való kapcsolattartása kérdésében az elsőfokú eljárás során készült, bizonyításra, a perbeli kérdés megítélésére alkalmatlan szakértői véleményre alapítva hozta meg döntését, miközben egyéb, jelentős tény megállapítására és megítélésére alkalmas bizonyítási eszközök (bíróági, gyámhatósági okiratok, pedagógiai vélemények) figyelembe vételét mellőzte, sértve ezzel az indítványozó tisztességes bíróági eljáráshoz való jogát, valamint a gyermeki jogokat. A szakvéleményt két okból is alkalmatlannak ítélte meg az indítványozó. Egyrészt a szakvélemény elkészítésekor a gyermek beteg volt, így mentális-pszichés állapota eltért a normálistól, másrészt a vizsgálatkor más kapcsolattartási rend volt érvényben, mint a szakvélemény elkészültének idején. Több indokkal alátámasztott megállapítása szerint a másodfokú bíróság kizárólag a felperes szempontjai és érdekei mentén, a vonatkozó szabályozást, illetőleg az alapügy tényeit is figyelmen kívül hagyva hozta meg ítéletét, ekként a bíróság nem pártatlanul és nem igazságosan járt el. Az indítványozó álláspontja szerint a perbeli bizonyítékok értékelése, mérlegelése nem jogosíthatja fel a bíróságot olyan meggyőződés kialakítására, amely tényszerűen és okszerűen nem következhet a bizonyítási eszköz, a szakvélemény tartalmából, amely logikailag is ellentmondó, továbbá olyan ítélet meghozatalára, amelyet nem előzött meg a bizonyítékok régi Pp. 206. § (1) bekezdésében előírt egybevetése.
- [9] Az indítvány szerint a támadott bírói döntések azért ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (1), (2) és (3) bekezdéseivel, valamint a családok védelméről szóló 2011. évi CCVI. törvény 13. § (2) bekezdésével, mert a felperes az indítványozóval szemben megkülönböztetett, számára kedvező megítélésben részesült, míg az indítványozót ezáltal hátrányos megkülönböztetés érte. Mind a kapcsolattartás, mind a tartásdíj hátralék tekintetében a Fővárosi Törvényszék a rendelkezésére álló bizonyítékokat iratellenesen, logikailag ellentmondóan és egyoldalúan értékelte, a döntésének meghozatala során nem pártatlanul és nem igazságosan járt el, és a Ptk. egyes vonatkozó rendelkezéseit is figyelmen kívül hagyta. Az indítványozó a Kúria ítéletével összefüggésben azt sérelmezi, hogy az a másodfokú bíróság ítéletének jogerejét védve igazságként fogadta el azt, ami nem volt igazságos, és a jogerős döntés anyagi jogi és eljárásjogi jogszerűségének felülvizsgálatát ténylegesen nem, hanem csak formálisan végezte el.
- [10] 1.3. Az indítványozó 2020. október 20. napján kelt indítvány-kiegészítésében [figyelemmel a 3239/2020. (VII. 1.) AB végzés megállapításaira] az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján már a Ptk. 4:167. §-a, 4:168. §-a, valamint az IM rendelet 2. számú melléklete 21. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte, továbbá azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti jogkörében eljárva a Fővárosi Törvényszék ítéletének alaptörvény-ellenességét a szülői felügyelettel összefüggésben is állapítsa meg.
- [11] Az indítvány szerint a támadott jogszabályi rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (3) bekezdésével, XVI. cikk (2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, valamint a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény 9. § (3) bekezdés e) pontjával.
- [12] A Ptk. 4:167. §-a és 4:168. §-a az indítványozó szerint sértik az Alaptörvény XV. cikk (3) bekezdését, ugyanis azok a szülők megegyezése hiányában nem biztosítják a szülői felügyeleti jog mindkét szülő általi, egyenjogú közös gyakorlását, hanem csak az egyik szülő, vagyis vagy a nő, vagy a férfi számára biztosítják a szülői felügyelet gyakorlásának jogát. Azáltal pedig, hogy a jogszabályi rendelkezések alkalmazásával a bíróság az egyik szülőt jogosítja fel a szülői felügyeleti jog gyakorlására, a szabályozás az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdésével is ellentétes, a szabályozás ugyanis a szülők között a szülői felügyelet gyakorlása tekintetében egymás kizárására irányuló versenyhelyzetet teremt. Tekintettel arra, hogy az indítványozó szülői felügyeleti jogát nem a bíróság vonta el, hanem a bírói döntés alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezés rendelte elvonni, és a szülői felügyeleti jog visszaállítása érdekében önálló jogorvoslati eljárásnak nincs helye (csak a másik szülő ugyanezen jogának elvétele árán kérhető), ezért a szabályozás az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jogot is sérti. A Ptk. 4:167. §-a és 4:168. §-a az indítványozó szerint sértik végezetül a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény 9. § (3) bekezdés e) pontját is.
- [13] Az IM rendelet 2. számú mellékletének 21. pontja az indítvány szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, az ugyanis olyan szakértő kirendelését teszi lehetővé, aki adott esetben megfelelő szakmai képzés hiányában nem rendelkezik a szükséges szakértelemmel. Mindez az indítványozó megítélése szerint az ő konkrét ügyében arra az eredményre vezetett, hogy az indítványozó gyermekét gyermek szakpszichológus

helyett felnőtt szakpszichológus vizsgálta meg, egy ilyen szakvélemény pedig kételyeket ébreszt a tárgyalás és az eljárás tisztességes lefolytatásával összefüggésben is.

- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [15] 2.1. A Kúria Pfv.II.21.324/2019/15. számú ítélete tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel az ügy alpereseként saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [16] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2020. július 28. napján vette át, a személyesen eljáró indítványozó pedig alkotmányjogi panaszát 2020. szeptember 22. napján, határidőben terjesztette elő az elsőfokú bíróságnál.
- [17] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [18] 2.2. Az indítvány ugyanakkor csak részben tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek.
- [19] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy következetes gyakorlatának és az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntések alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik {3094/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [33]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja sem az egyes bírói döntések, sem pedig a bíróságok által alkalmazott jogszabályi rendelkezések más jogszabályba, jelen esetben a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény rendelkezéseibe ütközését.
- [20] Az Alkotmánybíróság azt is rögzíti, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését csupán megjelöli, ám arra vonatkozóan sem az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, sem pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem tartalmaz önálló indokolást. Az indítványban az Alaptörvény XV. cikkével összefüggő érvelés részben az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdéséhez (törvény előtti egyenlőség), részben a (3) bekezdéshez (férfiak és nők egyenjogúsága) kapcsolódik, azokat az Alkotmánybíróság az indítványozó által előadottaknak megfelelően bírálta el.
- [21] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indoklást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy bírói döntés, illetve nem tartalmazza az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály, illetve bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés {3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]; 3167/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [13]}.
- [22] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasszal összefüggésben mindez a következőket jelenti. A Ptk. támadott rendelkezései a szülői felügyeleti jog rendezésének kérdését szabályozzák arra az esetre, ha a felek között nem jött létre megállapodás közös felügyeleti jog gyakorlására. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt kiemeli: a Ptk. (indítványozó által nem hivatkozott) 4:164. §-a egyértelműen rögzíti, hogy „[a] szülői felügyeletet a szülők – megállapodásuk vagy a gyámhatóság vagy a bíróság eltérő rendelkezése hiányában – közösen gyakorolják akkor is, ha már nem élnek együtt”. A bíróság közös felügyeleti jogot a különélő felek megállapodásának hiányában ugyanis nem rendelhet el, mert az az együttműködés egy olyan maximális fokát kívánja meg, ami csak a felek teljes egyetértése esetén valósulhat meg, a bírósági eljárásra pedig éppen ezen teljes egyetértés hiánya miatt került sor.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában nem adott elő érdemi elbírálásra alkalmas, alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a Ptk. 4:167. § (1) és (2) bekezdései, valamint 4:168. § (1) és (2) bekezdései az Alaptörvény XV. cikk

(3) bekezdésével, a XVI. cikk (2) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésével – a konkrét ügyben – milyen alkotmányjogi összefüggésben állnak, és az indítványozó vonatkozásában a Ptk. támadott rendelkezései miatt eredményezték a férfiak és nők egyenjogúságának, a szülők neveléshez való jogának, valamint a hatékony jogorvoslathoz való jognak a sérelmét. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz ebben az elemében éppen ezért a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti követelményét nem teljesíti.

- [24] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a XV. cikk (1), illetőleg (3) bekezdésének sérelmét csupán arra hivatkozással állítja, hogy a bírósági ítéletek indokolásai a felperesi anyát a valósánál lényegesen kedvezőbb, az alperes indítványozót pedig a valósánál lényegesen kedvezőtlenebb színben, negatív megítélésre alkalmas módon tüntették fel, ekként az alkotmányjogi panasz ebben az elemében sem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti követelményeknek. Annak megítélése, hogy a bírói döntések helytállóan határozták meg a felperes, illetőleg az alperes életkörülményeit, az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső tényállás-megállapítási kérdésnek tekinthető, és önmagában ezen tényállás-megállapítás esetleges, az indítványozó által állított hibája alkotmányjogilag sem az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése, sem pedig a XV. cikk (3) bekezdése sérelmeként nem értékelhető.
- [25] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [26] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott. Miközben az IM rendelet 2. számú melléklete 21. pontjának vonatkozó rendelkezése vagylagosan rögzíti képesítési feltételként az okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológia vagy okleveles pszichológus és klinikai és mentálhigiéniai gyermek és ifjúsági szakpszichológia szakvizsga meglétét, az igazságügyi szakértő névjegyzék adattartalma és a nyilvános adatok köre nyilvánvalóan lehetővé teszi mind a peres felek, mind pedig a bíróság számára azt, hogy tájékozódjon a kirendelésre kerülő szakértő szakvizsgájával kapcsolatosan, és ha ezt akár a peres felek valamelyike, akár a bíróság indokoltnak tartja, lehetőség van kifejezetten klinikai és mentálhigiéniai gyermek és ifjúsági szakpszichológia szakvizsgával rendelkező szakértő kirendelésére, illetőleg az eljárás során a peres feleknek ugyancsak lehetőségük van a szakértő személyével, szakképesítésével kapcsolatos kifogásaik előterjesztésére is, melyet a bíróságnak ítéletében megfelelően értékelnie kell, mely garanciális elemek önmagukban is elegendőek ahhoz, hogy az indítványozó által állított esetleges kifogásokat a bíróságok az eljárás során érdemben felülvizsgálják és megfelelően értékeljék. Annak megítélése pedig, hogy az IM rendelet 2. számú melléklete 21. pontjában megjelölt vagylagos szakvizsgafeltételek egymással mennyiben tekinthetők egyenértékűnek, nem tekinthető az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányjogi kérdésnek, ekként az alkotmányjogi panasz ebben az elemében az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltételek egyikét sem teljesíti.
- [27] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben kizárólag olyan bizonyítási, bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásol, amelyek vizsgálata törvényességi és nem alkotmányossági kérdésnek tekinthető, ekként az nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis a tényállás megállapítása, illetve a bizonyítékok értékelése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el [ennek az elvnek a korai rögzítéséhez lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számonkérje a bíróságoktól.
- [28] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a másodfokú bíróság az ítéletében részletesen kifejti, mely bizonyítékok szolgáltak döntése alapjául, és melyek azok, amelyeket a mérlegeléskor nem vett figyelembe, a mellőzött bizonyítékok esetében a mellőzés indokát is részletezi. A bíróság kitér az IM rendelet támadott rendelkezésének értelmezésére is, valamint arra, hogy az indítványozó és a felperes esetében miért nem látja indokoltnak a közös szülői felügyelet elrendelését (lásd a másodfokú bíróság ítélete 9–11. oldalát). A Kúria ítéletében ugyancsak részletes indokolással támasztja alá, hogy a jogerős ítélet nem iratellenes, logikailag nem ellentmondó, a felülmérlegelése nem egyoldalú, és az anyagi jogi jogszabályokat sem sérti. Az indítvány a támadott bírói döntésekkel

összefüggésben éppen ezért sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alapvető alkotmányossági kételyt, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg.

- [29] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1676/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3205/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.875/2020/4. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Perenyei Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Perenyei Tamás ügyvéd) eljáró Országos Vérellátó Szolgálat indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.875/2020/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Törvényszék 37.G.41670/2019/10. számú ítéletére és a Fővárosi Ítélettábla 14.Gf.40.172/2020/6. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó, mint a Kormány által az állami vérellátó szolgálat feladatainak ellátására kijelölt, az egészségügyért felelős miniszter irányítása alá tartozó központi költségvetési szerv 2009. június 3. napján, majd 2011. március 25. napján határozatlan időtartamra együttműködési szerződést kötött az alapügy alperesével (egy gazdasági társasággal), melyben azt vállalta, hogy a szerződésben kikötött térítési díjért átadja az általa, továbbá a vele szerződéses viszonyban álló kórházi transzfúziós osztályok által gyűjtött teljes vérből előállított friss fagyasztott plazma transzfuziológiai célra nem szükséges mennyiségét továbbfeldolgozás (stabil vérkészítmények előállítása) céljából. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: KEHI) 2014. augusztus 28. napján kelt jelentésében utóbb azt állapította meg, hogy az együttműködési szerződésben kikötött, a szerződés megkötése óta eltelt időszakban kismértékben emelt térítési díj 57–74 százalékkal volt alacsonyabb az egészségügyi szakellátás társadalombiztosítási finanszírozásának egyes kérdéseiről szóló 9/1993. (IV. 2.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) 13. számú mellékletében meghatározott térítési díjnál.
- [3] 1.2. Az indítványozó a KEHI jelentését követően egyeztetést kezdeményezett a szerződő partnerével (az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy alperesével), mely egyeztetés nem vezetett eredményre. A felek az egyeztetésről felvett jegyzőkönyvben rögzítették, hogy az indítványozó álláspontja szerint a közöttük létrejött szerződés jogszabályba ütközik és ezért érvénytelen, az érvénytelenségre tekintettel pedig követeli a jogszabályban kötelezően előírt térítési díj és a szerződésben meghatározott térítési díj különbözetét. A szerződő partner (a későbbi alperes) álláspontja szerint ugyanakkor a szerződés nem volt érvénytelen.
- [4] Az indítványozó az egyeztetés eredménytelenségét követően előterjesztett keresetében azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a peres felek között létrejött együttműködési szerződés érvénytelen (semmis), és elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság a semmisség jogkövetkezményeként az érvénytelenség okát kiküszöbölve a szerződést nyilvánítsa érvényessé, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 237. § (2) bekezdése alapján. Az indítványozó másodlagos kereseti kérelmében feldolgozás, harmadlagos kérelmében pedig jogalap nélküli gazdagodás címén kérte az alperes kötelezését. Az indítványozó érvelését részben arra alapította, hogy az NM rendeletben meghatározott térítési díj hatósági árnak minősül, részben pedig arra, hogy az NM rendelet hatálya az alperesre és ekként az együttműködési szerződésre is kiterjedt, ekként az együttműködési szerződés a térítési díjat meghatározó részében jogszabályba ütközik.
- [5] 1.3. Az ügyben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 37.G.41.670/2019/10. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság érvelése szerint az alperes által a szerződésnek megfelelően átvett friss fagyasztott plazma az indítványozó által gyógyászati céllal előállított, a vérellátásban fel nem használt vérkészítmény-

nek minősül, az NM rendelet szerinti térítési díj azonban csak az indítványozó által kötött vérellátási szerződésekre vonatkozik (azaz azon szerződésekre, amelyeket az indítványozó annak érdekében kötött, hogy a vérkészítmény a betegekhez eljusson). A Fővárosi Törvényszék ítéletében azt is kiemelte, hogy az alperes nem minősül sem egészségügyi intézménynek, sem pedig felhasználónak, hanem gyártó, amelyre az NM rendelet hatálya nem terjed ki. A bíróság ítéletében azt is megállapította, hogy az NM rendelet nem utal az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvényre, és nem hivatkozik felhatalmazásra sem, melyre tekintettel a térítési díjat nem lehet hatósági árnak sem tekinteni. Mindezen szempontokra tekintettel a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felek között megkötött szerződés érvényes.

- [6] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábla 14.Gf.40.172/2020/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyta, és kizárólag az ítélet perkoltségre vonatkozó rendelkezését változtatta meg. A Fővárosi Ítéletábla ítéletében rögzítette, hogy a perbeli szerződések a peres felek szándékainak megfelelően adásvételi szerződésnek minősülnek, melyekre nem terjed ki az érvénytelenségi kereset megalapozására hivatkozott jogszabályok hatálya. Az NM rendelet szerinti térítési díjat ugyanis vérellátási szerződések (és nem pedig adásvételi szerződések) esetén kell alkalmazni. A Fővárosi Ítéletábla megítélése szerint az NM rendelet 1. § (1) bekezdése egyértelműen meghatározza azt is, hogy a rendelet hatálya egyes egészségügyi intézményekre, intézetekre, a vérellátó állomásokra terjed ki, az alperesre mint gyártóra nem.
- [7] Ugyan az elsőfokú ítélettel szembeni fellebbezésében az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a perbeli szerződések azért is érvénytelenek, mert azokat jogellenesen, nem az állami tulajdon értékesítésére vonatkozó szabályok szerint kötötték meg (melyek alkalmazására az indítványozó mint költségvetési szerv köteles lett volna), azonban ezzel összefüggésben a Fővárosi Ítéletábla arra a következtetésre jutott, hogy ezen új semmisségi okot az elsőfokú bíróságnak hivatalból nem kellett észlelnie, a másodfokú bíróság pedig azt mint tiltott keresetváltoztatást érdemben nem is vizsgálhatja.
- [8] 1.4. A másodfokú bíróság ítéletével szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmében az indítványozó a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetének helyt adó határozat hozatalát, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Kúria Pfv.VI.20.875/2020/4. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletében megállapította, hogy a másodfokú eljárásban nem történt az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatású eljárási jogszabálysértés, ideértve a fellebbezésben megjelölt új semmisségi okkal kapcsolatos megállapításokat is. A Kúria a másodfokú bírósággal egyezően úgy ítélte meg, hogy az első alkalommal csak a fellebbezésben megjelölt jogszabálysértés állított ténybeli alapjai már a perindításkor fennálltak, azok az indítványozó előtt az elsőfokú eljárásban is ismertek voltak, melyhez képest a felek részéről ezzel összefüggésben az elsőfokú eljárásban még csak tényállításokra sem került sor, így ezeket az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatok alapján nem észlelhette, a bizonyítás hivatalból történő felvételének pedig e körben nem volt helye. A Kúria ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy a másodfokú bíróság jogerős ítéletének lényegi, a jogvitát eldöntő indokai ugyancsak helyesek, az alperes nem tartozik az NM rendelet hatálya alá, és így a rendelet a felek szerződéses jogviszonyában sem alkalmazandó, ennek megfelelően pedig az ellenszolgáltatás meghatározása a felek szerződési szabadsága körébe tartozott.
- [9] 1.5. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Pfv.VI.20.875/2020/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Ítéletábla 14.Gf.40.172/2020/6. számú ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 37.G.41.670/2019/10. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítvány szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését (a 28. cikk értelmezési fősabályába ütköző bíróság általi jogszabályértelmezés miatt), valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, az alábbiak szerint.
- [10] Az indítványozó szerint a bíróságok az NM rendeletnek olyan értelmet tulajdonítottak, amelynek eredményeként megkülönböztetés jött létre egy homogén csoporton belül anélkül, hogy annak észszerű, kellő súlyú indoka lenne, azaz önkényesnek minősül. Az indítványozó érvelése szerint a vérkészítmények elosztása részben közvetlen gyógyászati célra (egészségügyi szolgáltatók irányába), részben továbbfeldolgozás céljára történhet, mely két kategória az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti csoportképzés szempontjából homogén csoportnak tekinthető. Az indítványozó szerint ezt támasztja alá az a tény is, hogy mindkét kategória tagjai az egészségügyi ellátás résztvevőit foglalja magában, és mindkét kategória tagjai a vért, illetőleg a vérkészítményt az egészségügyi ellátás részét képező feladatuk teljesítése érdekében veszik át az indítványozótól.

Az a bírói jogértelmezés, mely ezen homogén csoport tagjait aszerint különbözteti meg, hogy a tagok egy részére alkalmazni rendeli az NM rendeletet, míg más részükre pedig nem, nem tekinthető észszerűnek és az Alaptörvény 28. cikkével összhangban levőnek. Az indítványozó érvelése szerint szükségtelen lett volna a miniszternek NM rendeletet alkotnia akkor, ha a bíróságok által követett jogértelmezés lenne helyes, ez esetben ugyanis a térítési díjjal kapcsolatos kérdéseket jogszabály helyett akár miniszteri utasítás is tartalmazhatta volna.

- [11] Az indítványozó szerint továbbá azért, hogy a bíróságok az alkalmazandó jogszabályokat nem az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően értelmezték, nem biztosították az indítványozó számára sem az érdemi bizonyítás lehetőségét [az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérelme], sem pedig a bírói döntésekkel szembeni hatékony jogorvoslat lehetőségét [az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jog sérelme]. Az indítványozó e körben arra is utalt, hogy az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési alapelv a bírói jogértelmezés lényegi korlátja, melynek megsértése egyben a tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérelmét is eredményezi.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2020. október 26. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2020. december 22. napján, határidőben került benyújtásra. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője a meghatalmazását csatolta.
- [14] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, az Alaptörvényben biztosított jognak egyébként nem minősülő 28. cikk sérelmével összefüggésben pedig az indítvány csak azt állítja, hogy az Alaptörvény ezen rendelkezésének megsértése a XV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmére vezetett.
- [15] 2.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte esetén – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz, az indítványban a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmével összefüggésben együttesen előadottak ugyanis kizárólag a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értelmezhetőek. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja szerinti követelményét.
- [16] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [17] Az indítványozó mind a XV. cikk (1) bekezdése, mind pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét azért állítja, mert a bíróságok az ügyben alkalmazandó jogszabályokat (így különösen az NM rendelet hatályát) az Alaptörvény 28. cikkével ellentétes módon értelmezték, és ezen alaptörvény-ellenes értelmezés eredményeként egyrészt nem tették lehetővé az indítványozó számára az érdemi bizonyítás lehetőségét, másrészt az értelmezés eredményeként az NM rendeletnek a jogalkotó szándékával és egyben az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével is ellentétes értelmet tulajdonítottak.

- [18] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért „[ö]nmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {Elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} A jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagában az a tény, hogy a bíróság az indítványozóktól eltérően értelmez valamely jogszabályi rendelkezést, illetőleg eltérően értékeli valamely bizonyítékot, még nem ad okot az Alkotmánybíróság eljárására, amennyiben a bíróság által választott jogértelmezés az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományon belül helyezkedik el, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság ugyanis egyfajta „szuperbírósággént”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy az Alaptörvény 28. cikke kifejezetten a bíróságok kötelezettségévé teszi a jogszabályok értelmezését, kijelölve az értelmezés szempontjait is. Önmagában azért, mert valamely jogszabályi rendelkezésnek az eljáró bíróságok az indítványozótól eltérő értelmet tulajdonítanak, még nem veti fel a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét sem a XV. cikk (1) bekezdésével, sem pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, és az indítvány e körben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.
- [19] Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az ügyben eljáró bíróságok nagy részletességgel indokolták meg az indítványozótól eltérő jogi álláspontjukat, ideértve azt is, hogy miért tartják jogilag tévesnek az indítványozó érvelését, a bíróságok által részletesen megindokolt jogértelmezés pedig a jelen esetben még csak nyilvánvalóan *contra legem* értelmezésnek sem minősül. Márpedig az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint még a *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás is csak kivételesen alapozhatja meg az alaptörvény-ellenességet, a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban foglalt feltételek fennállása esetén {legutóbb például: 3006/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [23]}, melyekre egyébként az indítványozó sem utalt alkotmányjogi panaszában.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/77/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3206/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.508/2020/2. számú végzése, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 99. § (1) és (2) bekezdése, az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 252. § (4) bekezdésének a törvény 223. §-át 2020. április 1. napjával hatályba léptető fordulata, továbbá a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 41. § (1) és (5) bekezdése alaptörvényellenességének, illetőleg nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó társasház jogi képviselője (dr. Payrich András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, 27. §-a, valamint 32. §-a alapján alkotmányjogi panasszal és jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára irányuló indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Kfv.III.37.508/2020/2. számú végzése, a Fővárosi Törvényszék 45.K.701.456/2020/2. számú ítélete, az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 223. §-a és a 252. § (4) bekezdésének a 223. §-ra utaló rendelkezései [előbbi esetben tartalmilag a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 99. § (1) és (2) bekezdései], továbbá a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 41. § (1) és (5) bekezdése alaptörvényellenességének, illetve nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az indítvány alapjául szolgáló ügyben az indítványozó társasház melletti telekre az építető cég 78 lakásos lakóépület építésére és 2 darab felvonó létesítésére építési engedély iránti kérelmet terjesztett elő. Az elsőfokú hatóság az építési engedélyt – feltételekkel – megadta. Az indítványozó a döntéssel szemben fellebbezéssel élt, amelynek alapján a másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A fellebbezés hivatkozásainak egyenkénti vizsgálata után arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó a 2016-tól folyamatban lévő eljárások során folyamatosan összemossa a különböző hatósági döntéseket, és azokból félrevezető, megalapozatlan következtetéseket von le. Olyan szakértői véleményre hivatkozott szerinte az indítványozó, amelyet arra jogosultsággal nem rendelkező személy készített, és olyan indokokra, amelyek nem képezik az építési engedélyezési eljárás tárgyát.
- [3] Az indítványozó a határozattal szemben közigazgatási pert indított, elsődlegesen annak megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését, másodlagosan a döntés megváltoztatását kérve. A bíróság a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint az indítványozó azon hivatkozásai, amelyeket más személyek ügyféli és más jogai sérelme körében adott elő – ezen más személyek keresete és meghatalmazása hiányában – nem szolgálhattak alapul a kereset megalapozására. A bíróság részletesen megindokolta azt is, hogy egyes indítványi elemekkel kapcsolatos vizsgálat miért nem tartozik az eljárást folytató hatóság hatáskörébe, azok miért nem képezhetik az építési engedélyezéssel kapcsolatos eljárás tárgyát. Az ítélet ugyancsak részletesen indokolta, hogy miért tartja alaptalannak az indítványozó iratbetekintési jogának sérelmére vonatkozó érvelését, valamint az indítványozó további érveit is tételesen indokolva cáfolta.
- [4] Az indítványozó az ítélettel szemben felülvizsgálati indítványt nyújtott be, melyben arra hivatkozott, hogy a bírósági eljárás elhúzódása miatt a felek elestek a rendes jogorvoslat jogától, a bíróság az indítványozó kérelme ellenére tárgyaláson kívül hozott ítéletet, illetve megsértette a felek megfelelő időben tartandó tárgyaláshoz való jogát. Ezen felül meg sem kísérelte szerinte az egyezség létrehozását, illetve közvetítői eljárás lefolytatását.

A bíróság jogellenesen zárkózott el az indítványozó szerint attól is, hogy igazságügyi szakértőt rendeljen ki, továbbá a bizonyítékokat tévesen értékelte, illetve bizonyítékok előterjesztésére tárgyalás hiányában nem volt mód. Mindemellett indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése mellett kezdeményezzen az Alkotmánybíróságnál a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdésének, valamint a Módtv. 223. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárást. A felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria Kfv.III.37.508/2020/2. számú végzésével megtagadta, mivel megítélése szerint az indítvány nem vet fel elvi jelentőségű jogkérdést. A Kúria indokolásában kiemelte, hogy az indítványozó a keresetlevélben nem kérte tárgyalás tartását, az eljárás időtartama pedig nem érintette a jogorvoslathoz való jogot, mivel építési ügyekben a fellebbezés lehetősége a törvényi rendelkezés módosítása előtt és azt követően is kizárt volt. Rögzítette azt is, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelmét részben a Kp. olyan módosított rendelkezésére alapította, amely ebben az ügyben még nem alkalmazható.

- [5] 1.2. Az indítványozó még a Kúria végzésének meghozatalát megelőzően nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdésén, 27. §-án és 32. §-án alapuló indítványát, melyet a végzés megszületését követően kiegészített, azt kiterjesztette a Kúria végzésére is. Az indítványban egyaránt állította a Kúria végzésének alaptörvény-ellenességét, továbbá a Fővárosi Törvényszék ítéletének, a Kp. 99. § (1)–(2) bekezdésének, valamint a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdésének alaptörvény-ellenességét és nemzetközi szerződésbe ütközését. Mindezek miatt kérte a támadott döntések és jogszabályi rendelkezések megsemmisítését, az alábbiak szerint.
- [6] Az indítványozó a Kúria eljárásával kapcsolatban az Alaptörvény B) cikkének, R) cikkének, II. cikkének, XXIV. cikkének, XXVIII. cikkének és 28. cikkének sérelmét állította, valamint arra is hivatkozott, hogy a Kúria végzése sérti az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 6. cikk (1) bekezdését is.
- [7] Érvelése szerint a Kúria valódi indokolás nélkül tagadta meg a befogadást, az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeket kellő alaposággal nem vizsgálta meg és ennek értékeléséről nem adott számot. Úgy véli, hogy a felvetett jogkérdés elvi jelentőségét hipotetikusan kell értékelni, ellenkező esetben diszkrimináció éri azokat, akiket az adott kérdés időben korábban érint. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán részletesen idézett korábbi bírósági és alkotmánybírósági döntéseket, továbbá utalt a nemzetközi joggyakorlat elemzésének szükségességére is. Álláspontja szerint azáltal, hogy a Kúria a Kp. szabályait nem az egyének jogvédelmére tekintettel alkalmazta, megsértve ezáltal az Alaptörvény 28. cikkét is. Azáltal pedig, hogy a Kúria végzése nem tartalmaz valódi indokolást, álláspontja szerint a végzés az R) cikk (2) bekezdésével is ellentétes.
- [8] Az indítványozó a Módtv. 223. §-a [tartalmilag azonban a Kp. 99. § (1) és (2) bekezdései] és 252. § (4) bekezdésének a 223. §-ra utaló rendelkezései, továbbá a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdései alaptörvény-ellenességét is állította, ezek szerinte sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a Q) cikk (2) bekezdését, az R) cikk (1) és (2) bekezdéseit, a II. cikket, V. cikket, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, a 26. cikk (1) bekezdését, a 28. cikket, a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontját. Ezen felül állította az EJE 6. cikk (1) bekezdésének, továbbá 13., 15., 17. és 18. cikkeinek megsértését is.
- [9] Az indítványozó azzal érvelt, hogy alapvető alkotmányjogi kérdés az, hogy veszélyhelyzetben a szükségesség-arányosság tesztje mennyire tolható ki, mindez sérti-e az emberi méltóságot. Ebben az esetben az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése és a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontja, illetve a Q) cikk (2) bekezdésének összeütközésekor melyiknek van primátusa, továbbá folyamatban lévő eljárásokban a perorvoslati jog elvonása sérti-e az emberi méltósághoz való jogot.
- [10] Álláspontja szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elve sérült a Kp. módosítása kapcsán, mivel elvonta a folyamatban lévő ügyben az indítványozó jogorvoslati jogát, ezáltal a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik. Szintén nem tesz eleget szerinte a jogállamiság követelményének az, hogy a jogalkotó a Rendelet támadott rendelkezései kapcsán megsértette az EJE fent ismertetett cikkeit, mivel a járványhelyzet nem háború, és nem fenyegeti a nemzet létét, de egyébként is túllépnek a feltétlenül szükséges mértéken.
- [11] A Q) cikk (2) bekezdésének sérelmét szintén a jogorvoslati jog elvonásában látja az indítványozó, melyhez szintén az EJE megsérteni vélt rendelkezéseit hívta fel.
- [12] Az R) cikk sérelmének állításához (a fentieken túl) több olyan ítéletből is idézett (anélkül, hogy ezeket értékelte volna), melyek jogalkotással okozott kár megtérítésével vagy a jogforrási hierarchiával kapcsolatosak, és az indítványozó szerint releváns jogelveket fogalmaznak meg.

- [13] A II. cikk szerinti emberi méltóság sérelmét szintén a fenti indokaival igyekezett alátámasztani, amelyen felül (szintén külön indokolás nélkül) újabb bírósági ítéleteket idézett.
- [14] Az V. cikk sérelmét szerinte szintén a jogalkotás módja veti fel, ami miatt tárgyalás hiányában sérült a védelem lehetősége. Ebben a körben is külön indokolás nélkül idézett egy bírósági ítéletet.
- [15] A XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét veti fel szerinte, hogy a peres eljárásban a telekszomszéd a tulajdonát korlátozza azzal, hogy a jogorvoslati lehetőségek formálisak, az ügyféli jogokra pedig érzéketlenek a hatóságok.
- [16] A XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét véli felfedezni az eljárások formális voltában, különösen a bírósági tárgyalás hiányában.
- [17] A XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére is hivatkozott, alapvetően szintén az eljárások formális jellegére utalva, megemlítve a részhajlás nélküliség és az észszerű határidő hiányát. A jogorvoslatihoz való jog kapcsán alkotmánybírósági és bírósági döntéseket idézett. Az indítványozó arra is utalt, hogy a keresetlevél „keletkezésétől” az elsőfokú ítélet meghozataláig 617 nap telt el, melyből mindössze 9 napon nem volt fellebbezési joga a peres feleknek, az ítélet mégis ekkor született meg. Álláspontja szerint az eredetileg eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság a 2020. március 13. napján kelt bíróságváltó közlése helyett érdemi döntést is hozhatott volna, és ebben az esetben lehetősége lett volna az indítványozónak a fellebbezésre.
- [18] A 26. cikk (1) bekezdésében rögzített bírói függetlenség sérelmét is okozta szerinte az, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések elvonták a tárgyaláshoz és a fellebbezéshez való jogot, amivel egyrészt a jogalkotó nem a hierarchia szerinti megfelelő jogszabály alá helyezi a bíróságokat, másrészt a jogalkotásával arra utasítja a bíróságot, hogy hagyja figyelmen kívül a hierarchia szerinti megfelelő jogszabályokat. Szerinte a bíróság beleszólt a bizonyítási eljárásba olyan módon, hogy ellehetetlenítette az indítványozót álláspontja bizonyításában.
- [19] A 28. cikk sérelme kapcsán azt emelte ki, hogy a magasabb szintű jogszabály értelmezése megelőzi az alacsonyabb szintű jogszabály értelmezését, emiatt a sérelmezett jogszabályok sértik ezt a cikket.
- [20] A Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjának sérelmét is külön hangsúlyozta az indítványozó, mivel ezen alapul szerinte, hogy az EJE 13. cikkét továbbra is alkalmazni kell, amit megsértett a jogalkotó.
- [21] Mindezekon felül az indítványozó az EJE 6., 13. 15. 17. és 18. cikk sérelmének mibenlétére is egyenként utalt, ugyanis megítélése szerint a Rendelet támadott rendelkezései az EJE ezen cikkeit is sértik.
- [22] A Fővárosi Törvényszék eljárásával kapcsolatban az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, Q) cikk (2) bekezdésének, R) cikk (1) és (2) bekezdésének, II. cikkének, V. cikkének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, 26. cikk (1) bekezdésének, 28. cikkének, továbbá a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjának megsértését állította. Ezen felül a Fővárosi Törvényszék döntésével összefüggésben is állította az EJE 6. cikk (1) bekezdésének, továbbá 13., 15., 17. és 18. cikkeinek megsértését.
- [23] Álláspontja szerint az eljárási szabályok megszegése a tisztességes eljáráshoz való jog és az emberi méltósághoz való jog sérelmét okozta, a tárgyaláson kívül hozott döntés pedig ezen túlmenően sértette a tárgyaláson való elbíráláshoz és a nyilvános kihirdetéshez való jogot is. Ezen felül szerinte addig húzta a bíróság az eljárást, hogy végül a jogszabályváltozásra tekintettel a peres felek fellebbezési jogát elvonta. Kifejezetten hivatkozott arra, hogy alapvető alkotmányjogi kérdés az, hogy az alapjogkorlátozás lehetőségének tágítása nem sérti-e az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében foglalt hatalommegosztás elvét, ez pedig sérti-e az alapjogokat. Továbbá az alapjogi korlátozásokat tovább tágíthatják-e veszélyhelyzetben, ez nem sérti-e az emberi méltóságot, végezetül az eljáró bíróság változása esetén körültekintően újra kell-e kezdeni a tárgyalást és erről hogyan kell értesíteni a feleket.
- [24] A XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme kapcsán utalt ennek kapcsolatára más alaptörvényi rendelkezésekkel, valamint arra, hogy ennek védelmét elsődlegesen az alapvető jogok biztosa látja el (amiből arra következtetett, hogy minden hatóság kötelezett, amelyeket vizsgálhat az ombudsman). A tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán [vegyesen hivatkozva a XXIV. és a XXVIII. cikkekre, de elsősorban a XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapozva állításait] kiemelte az eljárási garanciák jelentőségét, a hatékony bírói jogvédelem követelményét, a tárgyalás fontosságát. A konkrét ítéletre vetítve azt a következtetést vonta le, hogy a Fővárosi Törvényszék megsértette a szóbeliség követelményét és a tárgyaláshoz való jogot (mivel saját tájékoztatása ellenére sem tűzött tárgyalást) amit tovább tetézt, hogy a jogszabályváltozás után ugyanaz a bíró járt el az ügyben, mint előtte. Ugyanezen érvek mentén sérelmezte az eljárás ok nélküli elhúzódását is. Ugyancsak sérelmezte azt, hogy a bíróság nem vizsgálta a hatóság ügyfeleket kirekesztő eljárását, továbbá azt is, hogy a hatóság és a bíróság elutasította az igazságügyi szakértő kirendelésére irányuló indítványait, ami

megítélése szerint a fegyveregyenlőség elvének sérelmére is vezetett a jelen esetben. Kifogásolta azt is, hogy a Fővárosi Törvényszék számos fontos kérdést egyáltalán nem szerepeltetett az ítélet indokolásában, más kérdésekben pedig csak tartalom nélküli sematikus indokolást adott. Megítélése szerint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, majd a Fővárosi Törvényszék eljárása számos elemében olyan értelmet tulajdonított a Kp. vonatkozó rendelkezéseinek, amely nem az egyének jogvédelmét helyezte előtérbe, megsértve ezáltal az Alaptörvény 28. cikkét is.

- [25] Az indítványozó e körben is utalt az EJEE 6. cikk (1) bekezdésének sérelmére.
- [26] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a támadott bírói döntések, illetőleg jogszabályi rendelkezések nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítványi elemek érdemi elbírásra alkalmasságát vizsgálta meg.
- [27] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f* pontja alapján vizsgálja a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését. Az Abtv. 32. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f* pontja alapján a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli. Az Alkotmánybíróság ez alapján megállapította, hogy a kezdeményezés a sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében nem az arra jogosulttól érkezett, így ez az indítványi elem az Abtv. 32. § (2) bekezdése által támasztott feltételnek nem felel meg. Az Alkotmánybíróság az érintett rendelkezések hivatalbóli vizsgálatára nem látott okot.
- [28] A bíróság ítélete vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bírósági ítéletek nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására egyáltalán nem rendelkezik hatáskörrel, ilyen hatáskört sem az Alaptörvény, sem pedig az Abtv. nem ismer.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint ezt követően az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [30] 3.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c* pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d* pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [31] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 26. § (1) bekezdés *a* pont és 27. § (1) bekezdés *a* pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek is, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés *b* pont, illetőleg 27. § (1) bekezdés *b* pont].
- [32] 3.2. Az indítványozó által a jelen ügyben a Fővárosi Törvényszék ítélete ellen irányuló alkotmányjogi panasz benyújtásakor még felülvizsgálati eljárás volt folyamatban, annak befejeződését követően az indítványozó az alkotmányjogi panaszt – immáron a Kúria döntését is támadva – kiegészítette. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletét 2020. április 17-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2020. június 15-én, határidőben nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben került előterjesztésre.
- [33] Részben az indítványozó kúriai döntést megelőzően benyújtott alkotmányjogi panaszára, részben pedig arra figyelemmel, hogy a Kúria a jogszabályi követelményeket egyébként teljesítő felülvizsgálati kérelem befogadását mérlegelési jogkörében tagadta meg [lásd például: 3397/2020. (X. 29.) AB végzés], az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék ítélete vonatkozásában is vizsgálta.
- [34] 3.3. Az indítvány Abtv. 27. §-ára alapított elemével összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a* pont].

Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [35] Az indítvány ezen része ugyanakkor az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti követelményének csak részben felel meg. Az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, Q) cikk (2) bekezdésére, R) cikk (1) és (2) bekezdésére, II. cikkére, 26. cikk (1) bekezdésére, 28. cikkére, továbbá a Záró és egyes rendelkezések 8. pontjára vonatkozó elemében nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányára, illetve a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára tekintettel alapítható alkotmányjogi panasz [pl. 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]], ami jelen ügyben nem teljesült. A II. cikk szerinti emberi méltósághoz való joggal kapcsolatban az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jogi személynek nincs emberi méltósága, ezért annak sérelmére az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint a jogi személy indítványozó nem hivatkozhat [3001/2013. (I. 15.) AB végzés, Indokolás [6]]. Ezen felül az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a Q) cikk (2) bekezdése, az R) cikk (1) és (2) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése, továbbá a 28. cikke nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak [az R) cikk (2) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk vonatkozásában ld. legutóbb 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; a Q) cikk (2) bekezdése vonatkozásában ld. legutóbb 3226/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [10]; az R) cikk (1) bekezdése vonatkozásában ld. legutóbb 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]]. A Záró és egyes rendelkezések 8. pontja ugyancsak nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, az mindössze azt jelenti ki, hogy az Alaptörvény hatálybalépése nem érinti (többek között) a hatálybalépése előtt vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek hatályát. Így ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja előírásának.
- [36] Az indítvány ezen része az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelményének szintén csak részben, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben felel meg, ugyanis nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntés miért sérti az Alaptörvény V. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, illetőleg a XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [37] 3.4. Az indítvány Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti elemével összefüggésben az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a Módtv. 252. § (4) bekezdésének indítványozó által támadott eleme mindössze arról rendelkezik, hogy a törvény 223. §-a 2020. április 1. napján lép hatályba, ennek megfelelően ez a hatályba léptető rendelkezés nem minősül az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az alapügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, ekként arra alkotmányjogi panasz jelen esetben nem alapítható.
- [38] A Kúria végzése szerint „a felperes keresetlevelében maga nyilatkozott kifejezetten úgy, hogy nem kéri tárgyalás tartását”, melynek elmaradása esetén „tárgyalás tartására kizárólag akkor van mód, ha azt a bíróság bizonyítás végett szükségesnek tartja” (Kúria végzése, Indokolás [17]). Az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem állította, és semmilyen formában nem is valószínűsítette, hogy a Kúria végzésének ezen megállapítása iratellenes lett volna, ami egyben azt is jelenti, hogy az indítványozó ügyében a Fővárosi Törvényszék nem a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdéseinek alkalmazása miatt, hanem azért nem tartott tárgyalást, mert az indítványozó tárgyalás tartását a keresetlevelében nem kérte. A Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdése adott esetben akkor minősülhetett volna az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, ha az indítványozó a keresetlevelében kifejezetten kérte volna tárgyalás tartását. Mindez pedig egyben azt is jelenti, hogy a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdése ugyancsak nem minősül az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az alapügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek.
- [39] A Módtv. 223. §-a 2020. április 1. napjával módosította a Kp. 99. § (1) és (2) bekezdéseit, majd a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 12. § (2) bekezdésének megfelelően hatályát veszítette. Az Abtv. 64. § e) pontja értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében hatályát veszített jogszabályi rendelkezés alkotmányosságát is vizsgálhatja az Alkotmánybíróság. Tekintettel azonban arra, hogy a Módtv. 223. §-a kizárólag a Kp. 99. § (1) és (2) bekezdéseit módosította, és semmilyen további rendelkezést nem tartalmaz, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt tartalma szerint bírálta el, és ebben az elemében a Kp. 2020. április 1. napjától hatályos 99. § (1) és (2) bekezdése mint hatályos jogszabályi rendelkezés tekintetében folytatta le a vizsgálatát.

- [40] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította továbbá, hogy a panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [41] Az indítvány ezen része ugyanakkor az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti követelményének csak részben felel meg. Az indítvány az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésére, R) cikk (1) és (2) bekezdésére, II. cikkére, 26. cikk (1) bekezdésére, 28. cikkére, továbbá a Záró és egyes rendelkezések 8. pontjára vonatkozó elemében nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. A II. cikk szerinti emberi méltósághoz való joggal kapcsolatban az Alkotmánybíróság az előző ponthoz hasonlóan itt is megjegyzi, hogy a jogi személynek nincs emberi méltósága, ezért annak sérelmére a jogi személy indítványozó nem hivatkozhat. Ezen felül az Alkotmánybíróság fent idézett következetes gyakorlata szerint a Q) cikk (2) bekezdése, az R) cikk (1) és (2) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése, továbbá a 28. cikke nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak, ahogyan a Záró és egyes rendelkezések 8. pontja sem. Az indítványban ebben a körben szintén megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányára, illetve a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára tekintettel alapítható alkotmányjogi panasz {pl. 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]}, ami a Kp. sérelmezett rendelkezéseivel kapcsolatosan teljesült. Mindezekre tekintettel ezen indítványi elemek közül kizárólag a B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos panaszem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja előírásának.
- [42] Az indítvány ezen része az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelményének szintén csak részben, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben felel meg, ugyanis nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések miért sértik az Alaptörvény V. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, illetőleg a XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [43] 3.5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kéteye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [44] Az indítványozó a Kúria végzésével, a Fővárosi Törvényszék ítéletével és a Kp. sérelmezett rendelkezéseivel kapcsolatban is hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére. A Kúria végzése kapcsán az ügy elvi jelentőségének megítélésével kapcsolatos indokolást vitatta, illetőleg az indokolás sematikusságát sérelmezte, a Fővárosi Törvényszék ítélete kapcsán pedig abban a vonatkozásban hivatkozott az eljárás elhúzódására, hogy emiatt a megváltozott jogszabály miatt nem volt lehetősége fellebbezni, sérelmezte azt is, hogy a bíróság nem tartott tárgyalást, továbbá megsértett egyes eljárási szabályokat. A Kp. érintett rendelkezéseivel kapcsolatosan pedig a visszaható hatályú jogalkotást érintő panaszellel összefüggésben azt részletezte, hogy az eljárás formálissá válik (a Kp. megváltozott rendelkezéseire tekintettel), amelyek miatt az eljárás nem lehet tisztességes. A Kp.-ra vonatkozó érvelésével szoros összefüggésben van az a hivatkozás, amely szerint az érintett jogszabályi rendelkezések visszaható hatálya miatt esett el az indítványozó a fellebbezés lehetőségétől.
- [45] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria és a Fővárosi Törvényszék egyaránt rendkívül részletes indokát adta annak, hogy mi alapján hozta meg döntését. A Kúria egyenként és összességében is utalt az elvi jelentőség hiányának mibenlétére, ráadásul ebben a körben támaszkodhatott a felülvizsgálat intézményének speciális céljaira is. A Fővárosi Törvényszék pedig egyenként fejtette ki azt, hogy az indítványozó kereseti kérelme alátámasztására felhozott érvei miért alaptalanok, továbbá utalt arra is, hogy építési ügyben a jogszabályváltozástól függetlenül korábban sem volt helye fellebbezésnek, tárgyalás tartását pedig az indítványozó nem kérte. Ezzel összefüggésben van az, hogy az indítványozó a B) cikk (1) bekezdésében ugyan kifejtette a visszaható hatály sérelmének elvi indokait, mindeközben azonban egyáltalán nem igazolta, hogy jogszabályváltozás hiányában számára korábban biztosítva lett volna a fellebbezés lehetősége. Különösen lényeges ez azért, mert a Kúria végzésének [18] bekezdésében maga is úgy fogalmaz, hogy „Ellentétben ugyanis a felperes által – jogszabályi alap nélkül hivatkozottaktól –, építési ügyekben mind 2020. április 1. előtt, mind azt követően kizárt volt a fellebbezés előterjesztése, figyelemmel arra, hogy az építési ágazati törvény a fellebbezési jogot a bírósági eljárásban nem biztosította, illetve biztosítja.”

- [46] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a jogszabályoknak és a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az alkotmányjogi panasz vonatkozó részében az indítványozó egyet nem értését fejezte ki az eljáró bíróságok törvényértelmezésével kapcsolatban. Ezen felül ugyan indokolta a fellebbezéssel kapcsolatos sérelmének mibenlétét, de annak alapját nem valószínűsítette. Mindösszesen a megváltozott jogszabályi rendelkezéseket próbálta úgy beállítani, mintha annak nyomán elenyészett volna a fellebbezési joga, anélkül azonban, hogy ennek valóság alapját valószínűsítette volna.
- [47] Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével, valamint annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az indítványozó ugyanis részben az eljáró bíróságok indítványozóétól eltérő jogértelmezését vitatta, ami önmagában szakjogi-törvényességi-törvényértelmezési, és nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányjogi kérdésnek tekinthető.
- [48] Habár a fentiekben ismertetettek szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában az indítványozó utalt a szabályok számára hátrányos módosítására is, állítását semmilyen módon nem támasztotta alá, még csak utalás szintjén sem fogalmazta meg, hogy ezeket az állításokat mi támasztja alá, miközben a Kúria végzése részletes indokát adta az indítványozótól eltérő jogértelmezésének. Ennek hiányában a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye e vonatkozásban sem merülhetett fel.
- [49] Az indítványozó eljárás elhúzódásával kapcsolatos hivatkozásával kapcsolatosan az Alkotmánybíróság megjegyzi: az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy az ügy észszerű időn belül történő elbírálásához való jog esetleges sérelmét enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság ugyanis az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetén csupán a támadott bírói döntés megsemmisítését rendelheti el, mely azt eredményezné, hogy a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná. Az indítványozónak éppen ezért a közigazgatási perrendtartás intézményeinek megfelelő alkalmazásával (így mindenekelőtt az eljárás elhúzódása miatti kifogás benyújtásával) lehet módja arra, hogy az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse {az Alkotmánybíróság gyakorlatát összefoglalóan lásd például: 3365/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott – figyelembe véve az eljáró bíróság döntéseiben kifejtett részletes indokolását is –, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel és jogszabályi rendelkezésekkel kapcsolatban nem fogalmazott meg a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [50] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c), f) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1053/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3207/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró magánszemély indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíró-ságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú végzésére, valamint a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.27.334/2019/5. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az indítványozó részére a Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 1997-ben rokkantsági nyugdíjat állapított meg, egyben megállapította, hogy az indítványozó orvosi felülvizsgálata nem szükséges. 2012. január 1. napjától a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 36. § (1) bekezdése alapján az indítványozó rokkantsági nyugdíja rehabilitációs ellátással alakult át. A Baranya Megyei Kormányhivatal 2016. május 3-i határozatával az indítványozó 71%-os egészségi állapotára tekintettel megszüntette rehabilitációs ellátását. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal 2016. július 21-i határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, egyben megállapította, hogy az indítványozó egészségi állapotának mértéke 69%, azaz nem minősül megváltozott munkaképességű személynek. Az indítványozó a másodfokú határozatot a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt keresettel támadta meg, melyet az első fokon eljáró bíróság 2.M.448/2016/11. számú, 2017. május 12-i ítéletével utasított el azzal az indokolással, hogy az indítványozó korábbi ellátásra vonatkozó jogosultsága nem minősült jóhiszeműen szerzett jognak. A felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria Mfv.III.10.581/2017/7. számú, 2018. április 9-i ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyet az Alkotmánybíróság 3036/2019. (II. 13.) AB végzésével visszautasított.
- [3] 1.2. Az indítványozó 2019. május 6-án perújítási kérelemmel élt, melyben kérte az első fokon eljáró bíróság ítélete, valamint (eredeti keresetének megfelelően) a rehabilitációs ellátása ügyében született közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését, illetve az elsőfokú közigazgatási szerv eljárásra kötelezését. Perújítását az Alkotmánybíróság 21/2018. (XI. 14.) AB határozatára alapozta, mely az Mmtv. értelmezése kapcsán megállapította, hogy az ellátórendszer feltételeinek megváltoztatása nem eredményezheti, hogy egyes érintettek túlzott vagy aránytalan terhet legyenek kénytelenek viselni. Ilyen túlzott teher, amikor az ellátórendszer kereteinek megváltozása folytán minősül eltérően az érintett állapota, anélkül, hogy az ténylegesen javult volna. Az indítványozó érvelése szerint állapota 1996 óta nem csupán nem javult, hanem kifejezetten rosszabbodott, ráadásul az ügyében korábban született határozatnak megfelelően állapota végleges, felülvizsgálata nem volt szükséges. Megítélése szerint éppen ezért az alperes közigazgatási hatóság nem jogszerűen járt el akkor, amikor az indítványozó rehabilitációs ellátását megszüntette.
- [4] A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a perújítási kérelmet 12.K.27.334/2019/5. számú végzésében mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította, tekintettel arra, hogy jogkérdésben perújításnak nincs helye, márpedig a 21/2018. (XI. 14.) AB határozat jogszabályi rendelkezések értelmezésével összefüggésben tett az indítványozó által idézett megállapítást. Az elsőfokú bíróság ezen túlmenően indokolásában arra is kitért, hogy az Alkotmánybíróság idézett határozata az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben tartalmaz

megállapításokat, az indítványozó ügye azonban egyébként sem tartozik a 33/A. § (1) bekezdés a) pontja által szabályozott esetek körébe.

- [5] 1.3. Az indítványozó a perújítási kérelmet elutasító végzés ellen fellebbezéssel élt, annak megváltoztatását és a perújítást megengedő döntés meghozatalát kérve. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú, 2019. november 15. napján kelt végzésében az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A Fővárosi Törvényszék osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a kérdésben, hogy az indítványozó perújítási kérelme lényegében jogkérdést tartalmazott, melynek kapcsán a Kúria gyakorlata alapján nincs helye perújításnak. A Fővárosi Törvényszék arra is rámutatott, hogy jogalkalmazási hibára hivatkozással a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel (és nem pedig perújítással) támadható.
- [6] 1.4. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék jogerős végzése ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzésével hivatalból elutasította, tekintettel arra, hogy a perújítási kérelmet mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasító, valamint az azt helybenhagyó jogerős végzés nem minősül az ügy érdemében hozott határozatnak, így pedig az ellen felülvizsgálatnak nincs helye.
- [7] 1.5. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát, melyet az Alkotmánybíróság főtítkárnak felhívására utóbb módosított. A módosított alkotmányjogi panaszában az indítványozó kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú végzésére, valamint a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.27.334/2019/5. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. A módosított alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XXIV. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, a 28. cikkel, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 13. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való joggal, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése és az EJE 13. cikkének sérelmét azért állítja, mert megítélése szerint a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy az alapperben az indítványozó számára nem állt rendelkezésére hatékony jogorvoslat, így azt a perújítás keretében kellett volna az indítványozó számára biztosítani.
- [9] Az indítványozó szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás-hoz fűződő joga is, ugyanis az első fokon eljáró Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzésében nem indokolta meg, miért tekinti az egészségi állapot ténykérdését jogkérdésnek, mellyel akadályát képezte az indítványozói fellebbezési kérelem összeállításának. Az indítványozó azt is sérelmezi, hogy az első fokon eljáró bíróság a tényleges állapotjavulás kérdését kivonta a bizonyítandó kérdések köréből. Az indítványozó szerint a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék végzése is az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik, mivel az a perújítási kérelem során kialakult tényállást megváltoztatta. Az indítványozó a Kúria végzésének Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközését pedig azért állítja, mert véleménye szerint tévesen ítélte meg úgy a Kúria, hogy a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék végzése nem minősül érdemi döntésnek, ekként a Kúriának lehetősége lett volna arra a felülvizsgálati eljárás keretében, hogy az indítványozó által állított eljárás szabálysértéseket a Kúria orvosolja.
- [10] A támadott bírói döntések azért ellentétesek a XXIV. cikk (1) bekezdésével az alkotmányjogi panasz szerint, mert az eljáró bíróságok megakadályozták, hogy egy megismételt közigazgatási eljárás keretében a korábbi hibás (és az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvénnyel is ellentétes) döntések korrekciójára sor kerülhessen.
- [11] Az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét azért állítja az indítványozó, mert az eljáró bíróságok az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdésének, valamint az Alkotmánybíróság 21/2018. (XI. 14.) AB határozatának helytelen értelmezésével és a perújítási kérelem elutasításával nem tették lehetővé, hogy az alapperben eljáró bíróság az Alkotmánybíróság 3024/2019. (II. 4.) határozatával megsemmisített, az indítványozó alapperében is alkalmazott bírósági joggyakorlatnak megfelelő Mv.f.III.10.065/2016/6. számú ítéletétől függetlenül módosítsa korábbi ítéletét.
- [12] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét az alkotmányjogi panasz azért állítja, mert az eljáró bíróságok végzéseikkel lehetővé tették egy, az Alaptörvényt sértő közigazgatási határozat hatályában való fennmaradását, ami a bizalomvédelem követelményével is ellentétes.

- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésének megfelelően elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a Kúria Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzésében a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította, mert a perújítási kérelmet mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasító, valamint az ezt helybenhagyó jogerős végzés nem minősül az ügy érdemében hozott határozatnak, ezért ellene felülvizsgálati kérelemnek sincs helye. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Ugyancsak a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek tekinthető a Fővárosi Törvényszék perújítás megengedhetősége kérdésében döntő 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú végzése {ennek megalapozásához az Alkotmánybíróság gyakorlatában lásd például: 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]}, mely alkotmányjogi panasszal ugyancsak támadható.
- [15] Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy a perújítási kérelmet elutasító bírósági döntés alkotmányjogi panasszal való megtámadása esetén kizárólag a perújítási indítvány elbírálását végző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányossága, így tehát kizárólag a perújítási indítvány tárgyában (és nem pedig az alapügyben) hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangja vizsgálható {lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [16] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet az Alkotmánybíróságnál benyújtani; ugyan e határidő elmulasztása igazolási kérelemmel kimenthető, a döntés közzétételétől számított száznolcvan nap elteltével nincs helye alkotmánybírósági eljárás megindításának [Abtv. 30. § (3) és (4) bekezdései]. Figyelemmel arra, hogy az indítványozó a Fővárosi Törvényszék jogerős végzésével szemben törvényes határidőben nem kezdeményezett alkotmányjogi panasz eljárást, a Kúria pedig az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a felülvizsgálat törvényi kizártságára tekintettel hivatalból elutasította, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú, 2019. november 15. napján kelt végzésével szemben elkésettnek minősül {hasonlóan például: 3339/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [6]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vizsgálatát a továbbiakban kizárólag a Kúria Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzésével összefüggésben álló indítványi elemek tekintetében végezte el.
- [17] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria végzését az indítványozó jogi képviselője 2020. május 28. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2020. július 15. napján, a Kúria végzéséhez képest határidőben került benyújtásra.
- [18] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát.
- [19] 2.3. Az indítványozó a Kúria végzésével összefüggésben egyfelől arra utal, hogy téves a Kúria azon álláspontja, mely a Fővárosi Törvényszék döntését nem tekinti érdemi kérdésnek, ugyanis az eljárási szabályok betartásának vizsgálata ilyen esetekben is a Kúria feladata [XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Másfelől az indítványozó arra is hivatkozik, hogy azáltal, hogy a Kúria (az első- és másodfokú bíróságokhoz hasonlóan) figyelmen kívül hagyta azt, hogy az indítványozó ügyében korábban nem állt rendelkezésre hatékony jogorvoslati lehetőség [XXVIII. cikk (7) bekezdés és EJE 13. cikk]. Az indítványozó végezetül a Kúria végzését az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti bizalomvédelem követelményével is ellentétesnek tartja azáltal, hogy a Kúria végzése lehetővé tette egy, az Alaptörvényt sértő közigazgatási határozat hatályában való fennmaradását.
- [20] Az indítvány szerint a Kúria végzése nemzetközi szerződésbe (az EJE 13. cikkébe) ütközik, mely érvelés nem tekinthető érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemnek. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja értelmében ugyanis kizárólag jogszabály (és nem pedig egyedi bírói döntés) nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata kérhető, az Alkotmánybíróságnak pedig nincs hatásköre az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára {legutóbb például: 3001/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében nemzetközi szerződésbe ütközés Alkotmánybíróság általi vizsgálatát egyébként is kizárólag meghatározott indítványozói kör (az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, az alapvető

jogok biztosa, illetőleg az egyedi ügyben eljáró bíró) kezdeményezheti, illetve kezdeményezi, az indítványozó pedig nem tartozik ebbe az Abtv. 32. § (2) bekezdése által taxatív módon meghatározott indítványozói körbe, így nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának kezdeményezésére egyébként sem lenne jogosult.

- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét nem a visszaható hatály tilalmával, illetőleg a kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben, hanem kifejezetten a bizalomvédelem elvével összefüggésben állította. Az alkotmányjogi panasz ezért ebben az elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételeket.
- [22] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem a perújítás megengedhetősége kérdésében folytatott eljárással, hanem azt megelőzően zajlott alapüggyel összefüggésben tartalmaz indokolást, mely érvelés vonatkozásában az Alkotmánybíróság visszautal a jelen végzés 2.1. pontjában (Indokolás [14] és köv.) tett megállapításaira. A határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében ugyanakkor az indítványozónak kifejezetten a támadott bírói döntéssel (és nem pedig az alapüggyel) összefüggésben kellett volna alkotmányjogilag értékelhető indokolást előterjesztenie. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelményét.
- [23] Az Alkotmánybíróság mindezeket túlmenően arra is utal, hogy következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével egyébként sem hozható összefüggésbe {lásd például: 3088/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [19]}, az indítványozó pedig a perújítás megengedhetősége kérdésében zajlott eljárásban élhetett (és az ügy irataiból megállapíthatóan nyilvánvalóan élt is) a jogorvoslathoz való jogával. Az, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárás során az indítványozó számára kedvezőtlen döntést hozott, önmagában nem hozható összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog esetleges sérelmével, ekként az alkotmányjogi panasz ezen eleme nem tekinthető az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági kérdésnek.
- [24] 2.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E feltételek vagylagosak, fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül {legutóbb például: 3088/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasítása tekintetében érdemi, részben az eljárásra vonatkozó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényen, részben az irányadó bírói gyakorlaton alapuló indokolást tartalmaz, ekként a Kúria végzésének alaptörvény-ellenessége a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indokolási kötelezettség megsértése vonatkozásában sem merülhet fel.
- [26] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem, mivel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem vetette fel.
- [27] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), d), f) és h) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére is figyelemmel, visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1463/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3208/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75.419/2020/6-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Dr. Lénárt Ferenc Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Lénárt Ferenc) eljáró természetes személy és jogi személy indítványozók alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75.419/2020/6-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.G.300.216/2020/24. számú ítéletére kiterjedő hatállyal. Az indítványozók az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján kezdeményezték a támadott bírósági döntések végrehajtásának felfüggesztését is.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint az egyik jogi személy indítványozó 2007. május 22. napján egy budapesti közjegyző által közjegyzői okiratba foglalt, euróban meghatározott tőkeösszegű hitelszerződést kötött egy pénzintézettel, melyet a felek ezt követően többször is módosítottak. A hitelszerződéshez kapcsolódóan a másik jogi személy indítványozó, illetőleg a természetes személy indítványozó különböző feltételekkel és összeghatár erejéig készfizető kezességet vállaltak. A szerződő felek utóbb megállapodtak abban, hogy a kintlevő kötelezettségek devizanemét 2014. július 8-i értéknappal euróról forintra váltják át. A megállapodás 8. pontja szerint a szerződő felek arra is kötelezettséget vállaltak, hogy ezt az átváltást is közjegyzői okiratba foglalják, ez azonban elmaradt.
- [3] A hitelező pénzintézet a követelését 2015. december 21. napján átruházta egy követeléskezelő társaságra, mely a hitelszerződést 2016. február 4. napján kelt, közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozattal azonnali hatállyal felmondta. A felmondást követően a követeléskezelő társaság külön közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozattal felszólította a készfizető kezeseket a felmondott hitelszerződés alapján esedékessé vált tartozás megfizetésére. Miután a tartozás nem került megfizetésre, a követeléskezelő társaság 2018. április 20. napján végrehajtás elrendelése iránti kérelmet terjesztett elő a jogi személy indítványozókkal szemben az euróban meghatározott tőkekövetelés végrehajtása iránt, melynek alapján az egyik budapesti közjegyző 2018. április 24. napján kiállított végrehajtható okirattal (euró devizanemben) végrehajtást rendelt el a jogi személy indítványozókkal szemben, mely végrehajtásokat két különböző önálló bírósági végrehajtó foganatosítja. A követeléskezelő társaság ezt követően, 2018. június 29. napján a követelésállományt állomány-átruházási szerződés útján átruházta az alapügy alperesére. Az alapügy alperese 2018. november 29. napján végrehajtás elrendelése iránti kérelmet terjesztett elő a természetes személy indítványozóval szemben is (ugyancsak euró devizanemben), melynek alapján az egyik budapesti közjegyző 2019. november 15. napján kiállított végrehajtható okirattal (euró devizanemben) végrehajtást rendelt el a természetes személy indítványozóval szemben is. A végrehajtást egy harmadik önálló bírósági végrehajtó foganatosítja.
- [4] Az indítványozók 2020. január 27. napján kelt keresetlevelükben végrehajtási pert indítottak az alapügy alperesével mint végrehajtást kérővel szemben, melyben a végrehajtás megszüntetését kérték mindenekelőtt arra tekintettel, hogy az euróban meghatározott követelés megszűnt, végrehajtható követelés hiányában pedig a végrehajtásnak nincs helye. Az indítványozók érvelése szerint az euróban fennálló követelés megszűnését követően a követelés ugyan forintban fennáll, azonban annak tekintetében az alperes nem rendelkezik végrehajtható okirattal, így azt a követelést az alperes csak külön perben lenne jogosult érvényesíteni. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.G.300.216/2020/24. számú ítéletével az indítványozók keresetét elutasította. Az ítélet szerint az indítványozók helytállóan hivatkoztak arra, hogy a követelés forintra váltását követően a végrehajtást

kérőnek már nem volt devizában fennálló követelése, azonban téves az indítványozók ebből levont azon következtetése, hogy a követelés megszűnt volna. A bíróság megítélése szerint a felek megállapodása a követelés forintra váltásáról szerződésmódosításnak minősül, jelen esetben ugyanis a felek nem a közöttük fennálló jogviszony megszüntetéséről és, azt helyettesítendő, egy azzal azonos tartalmú új kötelelem létrehozásáról döntöttek, hanem csupán módosították a szerződésük tartalmát, melyet az ügyben alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény az adott esetben lehetővé tett. Miután a pénzkövetelés devizanemének módosítása a végrehajtás tárgyát képező követelés összegére is kihatott, ezért jelen esetben erre tekintettel a végrehajtás korlátozásának lehetne helye, erre irányuló kereset hiányában azonban a bíróság ezt érdemben nem vizsgálhatta.

- [5] 1.2. Az indítványozók fellebbezése alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75.419/2020/6-II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem és az ellenkérelem keretei között, a perbeli jogvita lényegét megfelelően értékelve állapította meg a tényállást és vonta le az ügy érdemét érintő következtetéseit, az elsőfokú eljárás során pedig olyan eljárási szabálysértés sem történt, mely az ügy érdemi elbírálását befolyásolta volna. A Fővárosi Törvényszék ítéletében kiemelte: az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részében az indítványozók által előterjesztett keresetről rendelkezett, így az ítélet végrehajtás korlátozásával kapcsolatos indokolása nem minősül ítélt dolognak, a Pesti Központi Kerületi Bíróság pedig az indokolási kötelezettségének széleskörűen és teljesszerűen eleget tett.
- [6] 1.3. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat, melyben a Fővárosi Törvényszék 2.Gf.75.419/2020/6-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.G.300.216/2020/24. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, a 25. cikk (3) bekezdését és a 28. cikket, az alábbiak szerint.
- [7] Az indítványozók szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkel ellentétesek a támadott bírói döntések, mert az eljáró bíróságok nem indokolták meg, hogy a követelés fogalmát miért értelmezték a Kúria BH2015.102. számú eseti döntésével ellentétesen, jóllehet arra az indítványozók a perben kifejezetten hivatkoztak, és ez a kérdés az ügy eldöntése szempontjából lényeges kérdésnek minősül. Az indítványozók megítélése szerint ráadásul a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdése értelmében az ítélet jogi indokolásának tartalmaznia kell „azokat az okokat is, amelyek miatt a bíróság jogkérdésben eltért a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától (a továbbiakban: a Kúria közzétett határozata), vagy az arra irányuló indítványt elutasította”, és a támadott bírói döntések ennek a követelménynek sem felelnek meg. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések azt sem tisztázzák, hogy a „követelés” fogalma alatt miért értik a végrehajtható okiraton kívüli követelést is.
- [8] Az indítványozók ugyancsak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékelik, hogy az eljáró bíróságok önkényesen úgy értelmezték a követelés fogalmát, hogy abba nem csupán a közokiratba foglalt, euró pénznemben meghatározott követelést értették bele, hanem a magánokiratba foglalt, forint pénznemben meghatározott követelést is. Ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi az alkotmányjogi panasz szerint, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedve a forintban meghatározott követelés végrehajthatóságáról is határozott. Az indítványozó érvelése szerint ugyanis a bíróságnak kizárólag az euró pénznemben fennálló követelés megszűnéséről lett volna jogi lehetősége határozni, ám egy magánokiratba foglalt követelést semmilyen formában nem vizsgálhatott volna. Ugyancsak önkényesnek tekintik az indítványozók a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletét azért, mert arra a következtetésre jutott, hogy a követelés pénznemének megváltoztatása nem szünteti meg a követelést.
- [9] Az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság részét képező jogbiztonság elvével, a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joggal, valamint a 25. cikk (3) bekezdésével is ellentétesnek ítélik a támadott bírói döntéseket. Egyfelől, a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék nem vizsgálta meg az indítványozók BH2015.102. számú eseti döntésével kapcsolatos érveit, ráadásul attól a másodfokú ítélet is eltért, ami már önmagában is sérti az indítványozóknak a jogalkalmazás egységének biztosításához fűződő jogát. Azáltal, hogy az ítélet nem tér ki a Pp. 346. § (5) bekezdése szerint kötelező indokolási elemre, az ítélet az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésével is ellentétes, mely szerint a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét és a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. A széttartó, kiszámíthatatlan joggyakorlat

pedig sérti az alkotmányjogi panasz szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság követelményét is.

- [10] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban [az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 28. §-a megjelölése nélkül] azt is sérelmezik, hogy a Pp. 407. § (2) bekezdés *b)* pontja értelmében immáron nincs lehetőség az indítványozók ügyében felülvizsgálati kérelemmel a Kúriához fordulni, a megfelelő szintű jogi fórum elé járulás lehetőségének hiánya pedig a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét is eredményezi azáltal, hogy a végrehajtási perekben nem a Kúriának, hanem a törvényszékeknek kell a jogalkalmazás egységét biztosítaniuk. Mindez egyben az indítványozók szerint azt eredményezi, hogy a Kúria végrehajtási perekben nem tud eleget tenni az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdéséből fakadó kötelezettségének.
- [11] Az indítványozók az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően kérték az Alkotmánybíróságtól, hogy a támadott döntések végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel az eljáró bíróságot.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megjegyzi, hogy az indítványozók alkotmányjogi panaszukban ugyan kifejtették, hogy álláspontjuk szerint a Pp. 407. § (2) bekezdés *b)* pontja miért ellentétes az Alaptörvénnyel, azonban az alkotmányjogi panasz maga is úgy fogalmaz, hogy az indítványozók a Pp. 407. § (2) bekezdés *b)* pontja alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt „nem fordulhatnak kérelemmel az Alkotmánybírósághoz”. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz ezen elemét érdemben nem vizsgálta, az ugyanis nem tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f)* pontjának megfelelően kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére, és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)* pontjának megfelelően olyan alaptörvényi, illetőleg törvényi rendelkezést sem jelöl meg, amely megállapítaná az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány ezen elemének elbírálására.
- [14] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Fővárosi Törvényszék ítéletét az indítványozók jogi képviselője 2021. január 4. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. január 21. napján, határidőben került benyújtásra. Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetőek, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszukat. Az indítványozók jogi képviselője a meghatalmazását csatolta.
- [15] 2.3. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont, 52. § (1b) bekezdés *b)* pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése és 28. cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot {a 25. cikk (3) bekezdésére például: 3065/2020. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [14]; a 28. cikkre például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [16]}, ezért azok állított sérelme nem vetheti fel az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét sem. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az indítványozók ugyanakkor az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét nem a visszaható hatály tilalmával, illetőleg a kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben (hanem a jogbiztonság követelményének sérelme miatt) állították. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésével, 28. cikkével és a B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti követelményeket.
- [16] 2.4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte esetén – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont

értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.

- [17] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog annak biztosítását követeli meg, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. További követelményként határozza meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslat ténylegességét, azaz azt, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, amelynek értelmében egyrészt követelmény, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét ne gátolják jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban ugyanakkor a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben elsődlegesen azt sérelmezték, hogy a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék nem vizsgálta meg az indítványozók valamely, a fellebbezésben is megjelenő érvét, továbbá a másodfokú ítélet indokolása nem tartalmaz egy olyan elemet, amelyet a Pp. 346. § (5) bekezdésének megfelelően tartalmaznia kellett volna. Az Alkotmánybíróság éppen ezért az indítványozók XXVIII. cikk (7) bekezdése keretében előadott érveit tartalma szerint, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése keretei között értékelte, egyben megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja szerinti követelményének nem felel meg.
- [18] 2.5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét részben azért állították, mert az eljáró bíróságok nem vizsgálták meg teljeskörűen az indítványozók érveit (ideértve a fellebbezésben is kifejezetten megjelenő érveket is) és az ezzel kapcsolatos indokolási kötelezettségüknek sem tettek eleget; az indokolási kötelezettség megsértése egyben a Pp. 346. § (5) bekezdése sérelmét is eredményezi; az eljáró bíróságok önkényesen értelmezték a „követelés” fogalmát és a követelés pénznemének megváltozásának jogi jelentőségét; az eljáró bíróságok túlterjeszkedtek a kereseten és a forintban meghatározott követelés végrehajthatóságáról is határoztak; és végezetül, az önkényes jogértelmezés eredményeképpen az ítélezési gyakorlat is kiszámíthatatlanná vált.
- [20] Az Alkotmánybíróság leszögezi: az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak a bírósági eljárást befejező döntések alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {elsőként: 3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Mindez egyben azt is jelenti, hogy önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróságnak ennek megfelelően nincs hatásköre annak a kérdésnek a vizsgálatára, hogy a támadott bírói döntések sértik-e a Pp. valamely rendelkezését.
- [21] Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik ugyanakkor annak vizsgálata, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettségüknek eleget tettek-e. Az indokolási kötelezettségből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság részletes indokát adta annak, hogy miért nem ért egyet az indítványozó jogi álláspontjával. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felek az eredeti követelést módosították (lásd különösen a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletének [79] bekezdését), és nem pedig új, forintban meghatározott kötelezettséget alapítottak a megelőző kötelezettség megszüntetésével egyidejűleg, ami egyben azt is jelenti, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó állításával ellentétben valójában éppen a hivatkozott BH.2015.102. számú eseti döntésnek megfelelően értelmezték a vonatkozó jogszabályi rendelkezést, illetőleg a szerződés kérdéses rendelkezését, amikor úgy ítélték meg, hogy az eredeti, euróban meghatározott követelést tekintik

végrehajthatónak. Ennek megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettség megsértésének kételyét az alkotmányjogi panasz nem vetette fel, és a panasz e körben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmazott meg.

- [22] Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy annak megítélése, hogy az eljáró bíróságok túlterjeszkedtek-e a kereseti kérelmen, a vizsgált bírói döntés rendelkező része alapján állapítható meg. Ahogy arra a Fővárosi Törvényszék is utalt ítéletének [145] bekezdésében, az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részében az indítványozók által előterjesztett keresetről rendelkezett, a hivatkozott indokolás pedig nem minősül ítéleti rendelkezésnek. Ez egyben azt is jelenti, hogy az eljáró bíróságok nem terjeszkedtek túl a kereseti kérelmen a végrehajtás korlátozásával összefüggésben. Az indítványozó által e körben sérelmezett ítéleti megállapításokat ráadásul az elsőfokú bíróság kifejezetten azzal összefüggésben tette, hogy a Pp. vonatkozó szabályaira tekintettel miért nem hívhatta fel az indítványozókat keresetváltásra, illetőleg nyilatkozattételre, valamint hogyan viszonyul egymáshoz a végrehajtás megszüntetése és korlátozása (lásd különösen a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletének [83] bekezdését). Ugyancsak nem állapítható meg a kereseti kérelmen való túlterjeszkedés a forintban meghatározott követelés végrehajthatósága tekintetében, melyre vonatkozóan az Alkotmánybíróság visszautal a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletének már hivatkozott [79] bekezdésére, miszerint az eljáró bíróságok úgy ítélték meg, hogy az eredetileg euróban fennálló követelés forintra történő átváltására vonatkozó megállapodás a szerződés módosításának tekinthető, mely az indítványozók jogi érvelésével ellentétben a bíróság szerint nem eredményezi a követelés megszűnését. Az alkotmányjogi panasz ennek megfelelően a kereseti kérelmen való túlterjeszkedés kérdésével összefüggésben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.
- [23] A bírói döntések állított önkényességével összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a jogszabályok értelmezése alapvetően a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagában az a tény, hogy a bíróság az indítványozóktól eltérően értelmez valamely jogszabályi rendelkezést, még nem ad okot az Alkotmánybíróság eljárására, amennyiben a bíróság által választott jogértelmezés az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományon belül helyezkedik el, ellenkező esetben ugyanis az Alkotmánybíróság ugyancsak egy, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórummá válna {lásd például: 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [26]}. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy az Alaptörvény 28. cikke kifejezetten a bíróságok kötelezettségévé teszi a jogszabályok értelmezését, kijelölve az értelmezés szempontjait is. Az eljáró bíróságok jelen esetben kétséget kizáróan kellő részletességgel megindokolták azon álláspontjukat, hogy miért jutottak az indítványozóval eltérő következtetésre az euróban meghatározott követelés végrehajthatóságával, illetőleg az euróban és forintban meghatározott követelések jogi helyzetével összefüggésben. Az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy következetes gyakorlata szerint még egy esetleges *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás is csak kivételesen alapozhatja meg az alaptörvény-ellenességet, a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban foglalt feltételek fennállása esetén {legutóbb például: 3006/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [23]}, melyekre egyébként az indítványozó sem utalt alkotmányjogi panaszában. Éppen ezért önmagában azért, mert valamely jogszabályi rendelkezésnek az eljáró bíróságok az indítványozóktól eltérő értelmet tulajdonítanak, még nem veti fel a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességének kételyét, és az indítvány e körben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.
- [24] Az ítélkezési gyakorlat egységének állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság végezetül az alábbiakra mutat rá. Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés, és ekként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét sem vetheti fel, hogy egyes egyedi bírói döntések esetleges eltérő jogértelmezése kihat-e az ítélkezési gyakorlat egységességre vagy sem. A jogegység biztosítása ugyanis – ha annak szükségessége felmerül – a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata. Ez már csak azért is igaz, mert az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz keretében a támadott bírói döntés(ek) és az Alaptörvény összhangját, és nem pedig egyes bírói döntések egymással való összhangját vizsgálja {hasonlóan: 3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Mindez egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, azaz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.

- [26] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.
- [27] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban kérték a támadott bírói döntések végrehajtásának felfüggesztését is. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, ezért az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett határoznia.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/152/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3209/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz eljárás felfüggesztéséről

Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság az Európai Unió tagállamai közötti kétoldalú beruházási megállapodások megszüntéséről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2020. évi LXI. törvény 1. melléklete 4. cikk (1) bekezdésének második mondata, 7. cikk *b*) pontja, 8. cikk (1) bekezdése, 9. cikk (1) bekezdés *b*) pontja, 9. cikk (2) bekezdése, 9. cikk (10) bekezdése, 9. cikk (14) bekezdés első mondata, 10. cikk (1) bekezdés *a*) pontja, 10. cikk (1) bekezdés *b*) pontja, 10. cikk (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz eljárását a Kúria mint felülvizsgálati bíróság előtt Pfv.I.21.094/2020. ügyszám alatt folyamatban lévő eljárás befejezéséig, illetőleg (a Kúria eljárása eredményétől függően) a Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központja (ICSID) előtt ARB/14/20. számon folyamatban lévő hatályon kívül helyezés iránti eljárás befejezéséig felfüggeszti.

2. Az Alkotmánybíróság felhívja az indítványozót, hogy mind a Kúria mint felülvizsgálati bíróság előtt Pfv.I.21.094/2020. ügyszám alatt folyamatban lévő eljárásban megszülető döntést, mind pedig az ICSID előtt ARB/14/20. számon folyamatban lévő eljárásban megszülető döntést annak kézhezvételétől számított 30 napon belül küldje meg az Alkotmánybíróságnak.

I n d o k o l á s

- [1] A jogi képviselővel eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján, melyben az Európai Unió tagállamai közötti kétoldalú beruházási megállapodások megszüntéséről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2020. évi LXI. törvény 1. melléklete 4. cikk (1) bekezdésének második mondata, 7. cikk *b*) pontja, 8. cikk (1) bekezdése, 9. cikk (1) bekezdés *b*) pontja, 9. cikk (2) bekezdése, 9. cikk (10) bekezdése, 9. cikk (14) bekezdés első mondata, 10. cikk (1) bekezdés *a*) pontja, 10. cikk (1) bekezdés *b*) pontja, 10. cikk (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejezetten hivatkozik arra, hogy az ügyében Magyarországon bírósági eljárás van folyamatban. Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla 2201-3.Pkf.25.414/2020/4. számú végzésével szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, az eljárás a Kúria előtt Pfv.I.21.094/2020. ügyszám alatt van folyamatban, mely folyamatban lévő eljárásra tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványozó Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát egyesbíróként eljárva visszautasította.
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra is kifejezetten hivatkozik, hogy jelen alkotmányjogi panaszával közvetlen összefüggésben a Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központja (a továbbiakban: ICSID) előtt ARB/14/20. számon folyamatban van az alkotmányjogi panasz közvetlen előzményének tekinthető ítélet hatályon kívül helyezése iránti eljárás.
- [4] Az Abtv. 60. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az eljárását bíróság, hatóság, más állami szerv, az Európai Unió intézménye vagy nemzetközi szerv előtt folyamatban lévő eljárás befejezéséig kivételesen felfüggesztheti, ha az ügy Alkotmánybíróság általi érdemi elbírálása olyan kérdés előzetes eldöntésétől függ, amelyben e szervek előtti eljárás folyamatban van, és a felfüggesztést a jogbiztonság, az indítványozó különösen fontos érdeke, vagy más különösen fontos ok indokolja.
- [5] A Kúria előtt folyamatban lévő eljárás egyik fő kérdése az ICSID ARB/14/20. számú ügyben hozott ítéletének magyar jogban történő végrehajthatósága. Az ICSID előtt folyamatban lévő eljárás fő kérdése pedig az ARB/14/20. számú ügyben hozott ítélet hatályon kívül helyezése.
- [6] Az indítványozó Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz elbírálásának előkérdése az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettségének fennállása, mely részben az ARB/14/20. számú ítélet

hatályban tartása vagy hatályon kívül helyezése, részben pedig az ítélet magyar jogban történő végrehajthatóságáról szóló döntés alapján, ekként az ICSID, illetőleg a Kúria eljárásának eredménye alapján ítélt meg.

- [7] Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az eljárását az Abtv. 60. §-a, valamint az Ügyrend 45. §-a alapján – az Ügyrend 41. § (1) bekezdése alapján eljárva – a rendelkező részben foglaltak szerint felfüggesztette, egyben felhívta az indítványozót, hogy a Kúria, illetőleg az ICSID eljárásának befejezését követően a megszülető döntéseket azok kézhezvételétől számított 30 napon belül küldje meg az Alkotmánybíróságnak.
- [8] Az eljárás felfüggesztése nem képezi akadályát annak, hogy az indítványozó a IV/1789-2/2020. számú ügyben hozott egyesbírói végzésben foglaltaknak megfelelően a Kúria felülvizsgálati eljárás során hozott döntését követően adott esetben (a Kúria döntésének tartalmától függően) az Abtv.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesszen elő, egyaránt kiterjesztve azt a Kúria és a Fővárosi Ítéltábla döntésére.

Budapest, 2021. április 26.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1688/2020.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3210/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Ítéltábla Bf.II.563/2019/34. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Gyuris Ágnes ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozót – az ügy VI. rendű vádlottjaként – a Gyulai Törvényszék – egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban eljárva – 2016. február 19-én kelt 14.B.374/2013/280. számú ítéletével bűnösnek mondta ki mint bünszervezetben elkövetőt, bűnsegédként elkövetett áru hamis megjelölése, bűnsegédként elkövetett engedély nélküli külkereskedelmi tevékenység, bűnsegédként elkövetett rossz minőségű termék forgalomba hozatala, valamint társtettesként elkövetett pénzmosás büntette elkövetésében. Az indítványozót a törvényszék négy év börtönbüntetésre, ötszázezer forint pénzbüntetésre, valamint négy év közügyektől eltiltásra ítélte. A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla 2016. október 27-én meghozott Bf.II.420/2016/37. számú ítéletével az indítványozó vonatkozásában az elsőfokú ítéletet megváltoztatta akként, hogy a pénzmosás büntetést folytatólagosan, bűnsegédként elkövetettnek minősítette. A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség indítványára indult felülvizsgálati eljárásban a Kúria 2017. szeptember 19-én meghozott Bfv.I.302/2017/11. számú végzésével a Gyulai Törvényszék ítéletét valamennyi vádlott vonatkozásában hatályon kívül helyezte és a törvényszéket új eljárás lefolytatására utasította. A Kúria indoklása szerint az ügyben első fokon eljáró tanács elnöke az ügy elbírálása idején nem rendelkezett az Országos Bírói Hivatal elnökének kijelölésével, ezért a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.
- [3] A megismételt eljárást ismét a Gyulai Törvényszék 14.B. tanácsa folytatta le, az eljáró bíró a korábban eljáró tanács elnöke volt. A törvényszék 2019. március 28-án kelt 14.B.324/2017/113. számú ítéletében az indítványozót bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett áru hamis megjelölése büntette, bűnsegédként elkövetett engedély nélküli külkereskedelmi tevékenység büntette, bűnsegédként elkövetett rossz minőségű termék forgalomba hozatala büntette, valamint folytatólagosan bűnsegédként elkövetett pénzmosás büntette elkövetésében. A törvényszék az indítványozót négy év börtönbüntetésre, száz napi tétel pénzbüntetésre, valamint mellékbüntetésül négy év közügyektől eltiltásra ítélte. A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla 2020. október 1-jén meghozott Bf.II.563/2019/34. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az indítványozó vonatkozásában megváltoztatta, a kiszabott börtönbüntetést – az indítványozó igazolt betegségeire, valamint az elsőfokú ítélet kihirdetése óta bekövetkezett jelentős időmúlásra tekintettel – három év hat hónapra enyhítette, valamint a bűnügyi költség külön viselésére való kötelezését mellőzte. A fellebbezés folytán eljáró Szegedi Ítéltábla eljáró tanácsa és annak összetétele megegyezett a korábban másodfokon eljáró tanáccsal.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a megismételt eljárásban hozott ítéleteket támadta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részét képező pártatlanság követelményének sérelmére hivatkozással. Álláspontja szerint nem várható elfogulatlan ítélkezés egy olyan bírótól, aki az eljárás korábbi szakaszában részt vett, így különösen azoktól a bíróktól, akik a hatályon kívül helyezett határozatot meghozták. Mivel a hatályon kívül helyezett határozatot meghozó bírák egyszer már döntést hoztak a terheltek büntetőjogi felelősségéről, már értékelték a felmentést vagy a bűnösséget megalapozó bizonyítékokat, így a megismételt eljárásban az indítványozó szerint az elfogulatlan eljárás és a pártatlanság látszata nem volt igazolható. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a megismételt eljárásban hozott ítélet nagyfokú szövegazonosságot mutat a korábbi ítélettel, amely megkérdőjelezhetővé teszi a pártatlanság objektív követelményének való megfelelést.

- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [6] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány ezen túlmenően kielégíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének a)–f) pontjaiban támasztott törvényi követelményeket, tartalmazza az azokban igényelt jognyilatkozatokat, ideértve megfelelő indokolásait is.
- [7] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részét képező pártatlanság követelményének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a megismételt eljárásban ugyanazon bírók jártak el, akik a hatályon kívül helyezett ítéletek meghozatalában részt vettek.
- [9] Az Alkotmánybíróság a 34/2013. (XI. 22.) AB határozatában kifejtette, hogy a független és pártatlan bírósághoz való jog a tisztességes eljárás követelményrendszerének olyan lényeges elemei, amelyek érvényesülése nélkülözhetetlen a többi alkotmányos alapjog érvényesüléséhez. E követelmények garanciát nyújtanak arra, hogy a felek jogairól egy valóban semleges fórum hozzon döntést, emellett a jogállami működés egyik legfontosabb alapelvét jelentik (Indokolás [28]). „A bíróság pártatlan eljárása szorosan kapcsolódik a függetlenség alkotmányos értékéhez, miszerint kizárólag egy független bíróság képes az egyedi ügyben pártatlanul eljárni. A függetlenség követelményéhez képest a pártatlanság az ügyben eljáró bíróval szemben egyfelől azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a megítélendő ügy tekintetében ne rendelkeznek előítéletekkel, másfelől pedig az ügyben szereplő egyik fél javára, avagy hátrányára se legyen elfogult [erről lásd: ENSZ Emberi Jogi Bizottságának (a továbbiakban: Emberi Jogi Bizottság) 387/1989. számú, *Arvo O. Karttunen kontra Finnország* ügyben hozott döntésének 7.2. pontját].” {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [26]} Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes eljárás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [28], lásd erről még: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [10] Az Alkotmánybíróság a rendelkezésére álló eljárási iratok alapján megállapította, hogy a Kúria a Gyulai Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezéséről és a törvényszék új eljárásra utasításáról kizárólag abszolút eljárási hiba, az eljárás későbbi szakaszában nem orvosolható eljárási szabálysértés (a bíróság nem volt törvényesen megalakítva) miatt döntött. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 14. § (3) bekezdés c) pontja értelmében a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásból ki van zárva az a bíró, aki a hatályon kívül helyező határozat vagy a megalapozatlanság miatt hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett. A szabályozás értelmében tehát abban az esetben nincs kizárva a bíró a megismételt eljárásból, ha a korábbi határozatát eljárási szabálysértés miatt helyezték hatályon kívül. Abban az esetben lenne kizárt, hogy eljárjon, ha a hatályon kívül helyezésre az általa hozott határozat megalapozatlansága, vagyis a tényállással összefüggő hiba miatt kerülne sor {ld. ehhez még: 3179/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [37]}.
- [11] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszeljárásban az Alkotmánybíróság vizsgálata arra korlátozódik, hogy a konkrét bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás eredményeként sérült-e az indítványozó joga a pártatlan bírósághoz. Az indítványozó kifogásai alapján ugyanakkor egyértelműen megállapítható volt, hogy azok nem a bíróságok jogalkalmazó tevékenységére vonatkoztak, hanem az azok alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezésekre irányultak. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítvány nem tartalmaz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és nem vet fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem.

- [12] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. május 4.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2088/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3211/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény 4. § (3) bekezdése és 11/A. §-a alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Ruttikai-Marczel-Ruttikai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Ruttikai Tamás ügyvéd) által képviselt gazdasági társaság indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 4. § (3) bekezdése és 11/A. §-a ellen terjesztette elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt 2019. június 14-én, személyesen az Alkotmánybírósághoz. A panaszbeadvány a támadott törvényi rendelkezéseket az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XII. cikk (1) bekezdésével és XIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panaszról és a mellékletként csatolt dokumentumokból az ügy előzményeiként az alábbiak voltak megállapíthatók.
- [4] 2.1. 2006. szeptember 27-én Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) megállapodást kötött egy bankkal (a továbbiakban: Befektető) építési- és üzemeltetési jog értékesítéséről és földhasználati jog alapításáról. A megállapodás – egyebek mellett – rögzítette, hogy az Önkormányzat által a Budapest, V. kerület, József nádor tér alatt létesítendő mélygarázs tárgyában kiírt pályázaton az Önkormányzat a Befektető ajánlatát fogadta el. Az érintett ingatlan közterület, az Önkormányzat forgalmképtelen vagyonába tartozik, kizárólagos tulajdonosa az Önkormányzat. A megállapodás alapján a Befektető az érintett ingatlanra építési, üzemeltetési és földhasználati jogot szerzett. Köteles volt a földterületen mélygarázst kialakítani, amelynek a tulajdonjogát – az ingatlan-nyilvántartásba önálló ingatlanként bejegyezve, a felszíni földterület mint közterület tulajdonjától elkülönülve – megszerzi, a mélygarázs használatának biztosításához pedig az Önkormányzat földterületét terhelő földhasználati jogra jogosult. A mélygarázst a Befektető saját javára, költségére és kockázatára használhatja és hasznosíthatja, illetve a mélygarázst 50 évig üzemeltetni jogosult és köteles. Ezen jogok ellenértékeként a felek 690 millió Ft-ban állapodtak meg.
- [5] 2.2. 2017. május 31-én a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Mellett Szervezett Választottbíróság az indítványozó (mint felperes) által egy parkolóház alperes ellen szerződés létrehozatala iránt indított perben ítélettel bérleti szerződést hozott létre az alperes mint bérbeadó (a továbbiakban: Bérbeadó) és az indítványozó mint bérlő között. A Bérbeadó a választottbírósági ítélet indokolása szerint a Befektető jogutódja. Az indokolás a történeti tényállást részletesen ismertetve kitér rá, hogy az indítványozó jogelődje és a Befektető már a Befektető eredményes pályázása előtt megállapodást kötöttek, amely szerint, meghatározott feltételek bekövetkezése esetén, egymással később végleges bérleti szerződést fognak kötni. Időközben mind a Befektető, mind az indítványozó jogelődje személyében jogutódlás következett be, ezért a felek többször ismét szerződést kötöttek – először „engedményezéssel vegyes tartozásátvállalási szerződés”, majd „Egységes szerkezetbe foglalt megállapodás, bérleti előszerződés” elnevezéssel –, melynek következtében bérbeadói oldalon a Bérbeadó, bérlői oldalon az indítványozó vált a jogügylet alanyává. A felek közötti végleges bérleti szerződés határidőben történő megkötése azonban elmaradt. A Bérbeadó 2016. április 27-én, személyes, tisztázó megbeszélésen közölte az indítványozóval, hogy az időmúlás és a körülményekben bekövetkezett lényeges változások miatt nem kívánja a végleges bérleti szerződést megkötöni. Ezt követően fordult keresettel a választottbírósághoz az indítványozó. A választottbíróság a keresetnek helyt adott, a Bérbeadó jogi érveit az előszerződésben vállalt szerződés

megkötésének megtagadására nem találta megalapozottnak, és ítélete rendelkező részében a felek között a végleges bérleti szerződést létrehozta, továbbá annak tartalmát – az egységes előszerződés szerinti tartalommal – megállapította. A végleges bérleti szerződés 2017. június 5-én lépett hatályba.

- [6] 2.3. Az indítványozó előadása szerint ugyan a Bérbeadó megépítette a mélygarázst, arra – tudomása szerint – az alkotmányjogi panasz benyújtásáig nem kapott jogerős használatbevételi engedélyt, és a mélygarázs önálló, a felszíni földterülettől elkülönülő ingatlan-nyilvántartási bejegyzése sem történt meg (ennek alátámasztására az indítványozó mellékelte a Budapest, V. kerület, József Nádor téri ingatlan e-hiteles tulajdoni lap- és szemle másolatát); miközben az indítványozó a végleges bérleti szerződés teljesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtette, az aszerinti gazdasági tevékenység megkezdésére készen állt.
- [7] 2.4. Mindezeket követően a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény módosításáról szóló 2018. évi CV. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) 2018. december 19. napjával kiegészítette a Ktv.-t az alkotmányjogi panasszal támadott 4. § (3) bekezdéssel és 11/A. §-sal. A Ktv. új 4. § (3) bekezdése szerint: „Ha a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 18. § (5) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelő szerződés alapján a tulajdonszerzésre még nem került sor, az önkormányzat a törzsvagyon részét képező tereken, parkokon és egyéb közterületeken létesített építmény tekintetében köteles zártkörű pályázatot kiírni. Zártkörű pályázat esetén érdekeltnek kell tekinteni a hatályos építésügyi hatósági engedély engedélyesét.” A 11/A. § szerint pedig: „Ha e törvény 4. § (3) bekezdése alapján lefolytatott pályázat eredményes, a koncessziós szerződés megkötésével egyidejűleg a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 18. § (5) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelő szerződés megszűnik.” Mivel a Bérbeadó tulajdonszerzése a mélygarázs vonatkozásában a Ktv. módosításakor még nem következett be, a Ktv. új 4. § (3) bekezdése alapján az Önkormányzat köteles arra zártkörű pályázatot kiírni. Erre az Önkormányzat képviselő-testülete a 2019. augusztus 22-én tartott rendkívüli, nyílt képviselő-testületi ülésen a 205/2019. (VIII. 22.) B-L.Ö.h. határozatával fel is hívta a polgármestert. Az alkotmányjogi panasz kiemelte, hogy amennyiben ez a zártkörű pályázat eredményes, akkor az Önkormányzat és a Befektető 2006. szeptember 27-ei megállapodása a Ktv. 11/A. §-a alapján megszűnik, és a Ktv. 23. §-a alapján a majdani koncessziós társaság lesz jogosult. A koncessziós szerződés időtartama alatt a koncessziós társaság jogosult az önkormányzati törzsvagyonhoz tartozó vagyontárgy birtoklására, használatára, hasznai szedésére; a használati jogot pedig nem idegenítheti el. A törvénymódosításra hivatkozással a Bérbeadó 2019. május 2-án, levélben tájékoztatta is az indítványozót, hogy az Önkormányzatnak zártkörű pályázatot kell kiírnia, és a nyertes ajánlattevővel létrejövő koncessziós szerződés megkötésével egyidejűleg az említett megállapodás automatikusan megszűnik, a Bérbeadó pedig elveszíti azt a jogát, hogy a mélygarázst a megállapodásban foglaltak szerint hasznosítsa. A Bérbeadó ugyan – az Önkormányzat tájékoztatására hivatkozással – említést tesz arról, hogy a koncessziós beszerzési eljárásra felhívást fog kapni, ám a Ktv. 23. §-a még abban az esetben is ki fogja zárni a bérleti szerződésben vállalt kötelezettségei teljesítését, ha ő lenne a nyertes ajánlattevő. A Bérbeadó ezért kifejezetten felhívta az indítványozót, hogy a bérleti szerződés teljesítésére előkészületeket ne folytassanak, ráfordításokat ne eszközöljenek. Az alkotmányjogi panasz szerint ezért a bérleti szerződés teljesítését a Ktv. módosítása – figyelemmel a Bérbeadó tájékoztatására is – mindenképpen ellehetetleníti.
- [8] 3. Az indítványozó kifejtette, hogy a Ktv. új 4. § (3) bekezdése és 11/A. §-a a hatályosulásuk folytán, közvetlenül, bírói döntés nélkül okoznak számára alapjogsérelmet. Az új törvényhelyek zártkörű pályázat kiírására kötelezik az Önkormányzatot, emiatt az Önkormányzat és a Befektető közötti megállapodás megszűnik, és emiatt kizárt lesz, hogy a Bérbeadó az indítványozónak átadhassa a mélygarázst, és a bérleti szerződésben foglaltakat kötelezettségeinek eleget tegyen. A megállapodás a bérleti szerződés előfeltétele és jogalapja, ha az a Ktv. értelmében megszűnik, a bérleti szerződés is ellehetetlenül. Ezzel a törvényhozó – az alkotmányjogi panasz szerint – már meglévő magánjogi jogviszonyba avatkozott be, az állammal szerződő magánfél (és az ő „származtatott jogosultjai”) hátrányára, anélkül, hogy ennek fejében bármilyen reparációt biztosítana.
- [9] Az indítványozó az érintettségére is ugyanezen gondolatmenettel hivatkozott. Előadta, hogy mivel az Önkormányzatnak a Ktv. támadott szabályai szerint zártkörű pályázatot kell kiírnia, az Önkormányzat és a Befektető közötti megállapodás megszűnik, és ezért ellehetetlenül a választottbíróóság által létrehozott végleges bérleti szerződés teljesítése is. A mélygarázs üzemeltetésére ezért az indítványozónak nem lesz lehetősége. Megemlítette azt is, hogy mivel a Bérbeadó a Ktv. 4. § (3) bekezdése alapján érdekeltnek kell tekinteni a zártkörű

- pályáztatnál, ezért elsősorban nem a Bérbeadó az, aki a törvényt módosítás miatt hátrányt szenved, hanem az indítványozó maga. Érintettsége alátámasztására az indítványozó a 33/2012. (VII. 17.) AB határozatra is hivatkozott.
- [10] A Ktv. támadott 4. § (3) bekezdését és 11/A. §-át az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XII. cikk (1) bekezdésével és XIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [11] 3.1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközés körében az indítványozó arra hivatkozott, hogy a törvényhozó a korábban hatályos jogszabályi környezetben – a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 18. § (5) bekezdésére történő hivatkozásból kitűnően még 2011. december 31. előtt – megkötött szerződés alapján létrejött jogviszonyba avatkozott be, az Önkormányzattal szerződő magánfél hátrányára, megszüntetve a Befektető tulajdonszerzési lehetőségét, és ezen keresztül kiürésítve a bérleti szerződést. Ez az indítványozótól elvonta a bérleti szerződéssel megszerzett jogait, elszámolás előírása nélkül.
- [12] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy bár a Mód. tv. rendelkezései úgy vannak megfogalmazva, mintha azok személyi hatálya általános lenne, ténylegesen csak egy igen szűk címzetti kört érinthetnek, és az indítványozónak nincs is tudomása arról, hogy az övéen kívül más jogviszonyt érintene a módosítás.
- [13] Megemlíti az indítványozó azt is, hogy az Nvtv. 18. § (5) bekezdése a 19. § a) pontja értelmében sarkalatosnak minősül, ezért a Ktv. támadott szabályai sarkalatos rendelkezéseket „rontanak le”.
- [14] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében garantált vállalkozáshoz való joga sérelmét is állította, mert a Ktv. támadott szabályai miatt a bérleti szerződésből fakadó gazdasági jogokat a felek nem gyakorolhatják, kötelezettségeiket nem teljesíthetik. Ez a szerződési szabadságot is sérti – akár az M) cikk (1)–(2) bekezdésén, akár a XII. cikk (1) bekezdésén keresztül.
- [15] Az indítványozó elismeri, hogy a *clausula rebus sic stantibus* elve alapján – amint ezt az Alkotmánybíróság pl. a 8/2014. (III. 20.) AB határozatban is kimondta – a hosszan fennálló szerződéses jogviszonyokat a törvényhozó megváltoztathatja. A Ktv. támadott rendelkezései azonban „az osztott tulajdon létrehozására irányuló szerződéseket megszüntetik, anélkül, hogy bármely társadalmi méretű, lényeges körülményváltozás fennállna, a szerződések nagy tömege lenne érintett”.
- [16] Emellett a vállalkozáshoz való jog amiatt is sérül, mert a Ktv. támadott szabályai új, zártkörű pályázat kiírását teszik kötelezővé, nem véve tudomást a jelen ügyben az Önkormányzat által már 2005-ben kiírt, eredményes pályázatról, az azon alapuló megállapodásról, és a megállapodásra alapított bérleti szerződésről. Így a Ktv. módosításának az a következménye, hogy az indítványozó a bérleti szerződés szerint őt megillető üzemeltetési jogot nem gyakorolhatja, vállalkozási tevékenységét nem folytathatja, mert ez a jog a majdani koncessziós társaságot fogja megilletni.
- [17] 3.3. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jog az alkotmányjogi panasz szerint azáltal sérült, hogy egyrészt az indítványozó a „tulajdonába, vagyonába tartozó jogosultságok közül a [bérleti szerződéssel] megszerzett jogait, különösen a Mélygarázs üzemeltetésére vonatkozó jogát kiürésítették”, másrészt pedig a Ktv. módosítása ellehetlenítette az érintett földterületen az osztott tulajdon létrehozását, így tulajdonszerzésre vonatkozó jogos várományt törölt el – amelynek jogosságát egyébként a z Nvtv. 18. § (5) bekezdése is igazolja.
- [18] Az indítványozó érvelése szerint a Ktv. módosítása az Önkormányzat és a Befektető közötti megállapodás teljesíthetőségét lehetetlenítette el, márpedig azzal a bérleti szerződéssel „egységet képez”; mert a Befektető már azzal pályázott az Önkormányzatnál, hogy a mélygarázs üzemeltetési tevékenységét majd bérleti szerződéssel az indítványozó fogja megvalósítani. Ez a huzamosabb időre létesített vagyoni jog az alkotmányjogi panasz szerint a tulajdonhoz való jog védelme alatt áll, úgy is, mint rendszeres jövedelemszerzést biztosító tevékenység [40/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 282, 286–287].
- [19] 3.4. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdésén keresztül a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai sérelmét is állította, külön is említve az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 17. cikkének, az Emberi Jogok Európai Egyezménye Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkének, az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. Cikkének sérelmét, és idézve az Európai Unió Bírósága több ítéletét.

- [20] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (2) bekezdése alapján felkérte a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy küldje meg a Kormány álláspontját az indítványban foglaltakról, a Ktv. módosításának szükségességéről és körülményeiről, valamint az ügyre vonatkozó hatályos jogszabályi környezetről.
- [21] 5. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönten kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [22] Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján nyújtotta be panaszát. Ennek egyebek között azért van jelentősége, mert ez a panasz közvetlenül jogszabály ellen irányul, egyéni érdekelttség és érintettség állítása mellett.
- [23] 6. A formai feltételek teljesítése körében azt kellett megvizsgálni, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett-e (Abtv. 30. §), illetve, hogy a határozott kérelem Abtv. 52. §-ában írt feltételei teljesülnek-e.
- [24] 6.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Ktv. támadott 4. § (3) bekezdése és 11/A. §-a 2018. december 19-én lépett hatályba. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2019. június 14-én nyújtotta be, a törvényi határidőn belül.
- [25] 6.2. Az indítványozó az Alkotmányjogi panaszban az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének megfelelően megjelölte a) azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapítja az indítvány elbírálására [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pont, Abtv. 26. § (2) bekezdés]; b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezéseket [a Ktv. 2018. december 19-étől hatályos 4. § (3) bekezdése és 11/A. §-a]; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B cikk (1) bekezdés, XII. cikk (1) bekezdés, XIII. cikk (1) bekezdés]; e) az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; és f) a kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére.
- [26] 7. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Q) cikk (3) bekezdésén keresztül a támadott törvényhelyek nemzetközi szerződésbe ütközését is állította. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján ezt az eljárást azonban csak az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa, illetve az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során az eljáró bíró kezdeményezheti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem tartozik ezen, az Abtv. által meghatározott személyi körbe, így a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának kezdeményezésére nem jogosult.
- [27] 8. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vizsgálata során az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja a befogadhatóság törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [28] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Az Alkotmánybíróság emlékeztet: „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt elsődleges célja [...] az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvoslása. Ehhez kapcsolódik a jogszabály felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszok esetén másodlagos célként a későbbiekben előforduló hasonló jogsértések megelőzése és ennek révén egyben az alkotmányos jogrend objektív védelme. Mindenekelőtt ebben

- különbözik az alkotmányjogi panasz eljárás az absztrakt utólagos normakontrolltól, amely – egyéni jogvédelmi funkció nélkül is – jövőbeli, esetleges vagy egyébként az indítványozót közvetlenül nem feltétlenül érintő elvont alkotmányossági probléma, alaptörvény-ellenesség megszüntetésének eszköze lehet {3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz befogadásának központi kérdése az indítványozó (közvetlen és aktuális, vagyis a panasz benyújtásakor fennálló) érintettsége, amelynek alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a következőképpen határozta meg: „a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek.” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]; 3053/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [10]; 3394/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [14]} Az érintettség indítványozó általi igazolása az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján folyó alkotmánybíróági eljárásban kulcsfontosságú, ugyanis „[a] panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól. A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. [...] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. [...] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia.” {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]; 3394/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [15]}
- [29] Ezek alapján – a támadott törvényhelyek tartalmát és az alkotmányjogi panaszban az érintettég alátámasztásaként előadottakat összevetve – az érintettségről a jelen ügyben az Alkotmánybíróság a következő megállapításokat teszi.
- [30] 8.1. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét arra hivatkozással állította, hogy a támadott szabályokkal a jogalkotó a korábban hatályos jogszabályi környezetben megkötött, fennálló jogviszonyokba avatkozott be, a konkrét esetben megszüntetve a Befektető tulajdonszerzési lehetőségét az érintett földterületen, és ezen keresztül kiüresítve a Befektető és az indítványozó közötti bérleti szerződést is. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy következetes gyakorlata szerint a jogbiztonság önmagában ugyan nem Alaptörvényben biztosított jog, a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt azonban kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3164/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [41]; 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}. Ennek megfelelően jelen ügyben is hivatkozhatott az indítványozó a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére a visszaható hatályú jogalkotás összefüggésében.
- [31] A Ktv. támadott rendelkezéseiből azonban egyértelműen kitűnik, hogy azok címzettjei olyan, a Mód. tv. hatálybalépésekor potenciálisan tulajdonszerzői helyzetben lévő, valamely önkormányzattal szerződéses viszonyban álló felek, akik – még az Nvtv. hatálybalépése előtt megkötött szerződés alapján – osztott tulajdont szerezhettek volna egy önkormányzati törzsvagynon létesített építményen. Rájuk nézve mondják ki a Ktv. új szabályai, hogy ha még nem került sor a tulajdonszerzésre, akkor az önkormányzat köteles zártkörű pályázatot kiírni, és ha az eredményes, akkor a koncessziós szerződés megkötésekor a tulajdonszerzésre irányuló korábbi szerződés megszűnik. Annak érdekében, hogy a korábban szerződő felet ne érje jogsérelem, a Ktv. 4. § (3) bekezdése azt is előírja, hogy a zártkörű pályázat esetén a hatályos építésügyi hatósági engedély engedélyesét érdekeltnek kell tekinteni.
- [32] A konkrét ügyben azonban ilyen, osztott tulajdon létesítésére irányuló szerződéssel, és építésügyi hatósági engedéllyel az indítványozó nem rendelkezett, csak a Befektető, illetve annak jogutódja. Amint azt az alkotmányjogi panasz is tartalmazza, a támadott törvényhelyek direkt módon a Befektető jogviszonyát (tulajdonszerzési lehetőségét) érintik, a jelen ügyben ő tekinthető a szabályok közvetlen címzettjének, az indítványozóra pedig csak Bérbeadóval fennálló bérleti szerződésén keresztül, közvetetten hat ki a törvénymódosítás. (A Befektető, illetve a jogutódja pedig nem terjesztett elő alkotmányjogi panaszt e szabályok ellen.) Az indítványozó érintettsége ezen indítványi elem tekintetében ezért nem felel meg az Alkotmánybíróság által az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontja alapján megkövetelt közvetlen érintettség kritériumának.
- [33] 8.2. Ugyanezen okból nem tesz eleget a közvetlen érintettség mint befogadhatósági feltétel követelményének az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogra alapított panasz-elem, valamint az indítványozó szerződési szabadságra való hivatkozása sem. Ezek kapcsán az alkotmányjogi panasz az osztott tulajdon létrehozásának megghiúsulását kifogásolta, ennek a jogosultja azonban – a fent írtak szerint –

a Befektető lehetett volna, az indítványozó által gyakorolni szándékozott üzemeltetési jog pedig csak közvetetten, a bérleti szerződésen keresztül kapcsolódik a Befektető várt, de meg nem valósult tulajdonosi pozíciójához. Közvetlen érintettséget ezért az indítványozó ezen indítványi elemek tekintetében sem tudott igazolni.

- [34] 9. Az Abtv. 29. §-a az érdemi vizsgálat feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Ezen alternatív jellegű feltételek – melyek közül a most vizsgált, Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz esetében csak az utóbbi fordulat merülhet fel – meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [35] 9.1. Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében biztosított vállalkozáshoz való jog sérelmét az indítványozó amiatt is állította, mert a Ktv. támadott szabályai azáltal, hogy új, zártkörű pályázat kiírását teszik kötelezővé, a konkrét ügyben nem vesznek tudomást az Önkormányzat által korábban már kiírt, eredményes pályázatról, az azon alapuló, az Önkormányzat és a Befektető által kötött megállapodásról, és az arra alapított bérleti szerződésről. Így végeredményében az indítványozó sem tudja a bérleti szerződésben foglaltak szerint gyakorolni az üzemeltetési jogot, abban a formában nem gyakorolhatja a szándékolt vállalkozási tevékenységet.
- [36] Az Alkotmánybíróság a vállalkozáshoz való jog értelmezéséről kialakult gyakorlattal rendelkezik. „Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint a vállalkozáshoz való jog alapjog, amely azt jelenti, hogy bárkinek az Alaptörvényben biztosított joga a vállalkozás, azaz üzleti tevékenység kifejtése. A vállalkozás joga azonban egy bizonyos, a vállalkozások számára az állam által teremtett közgazdasági feltételrendszerbe való belépés lehetőségének biztosítását, másként megfogalmazva a vállalkozóvá válás lehetőségének – esetenként szakmai szempontok által motivált feltételekhez kötött, korlátozott – biztosítását jelenti. A vállalkozás joga nem abszolútizálható, és nem korlátozhatatlan: senkinek sincs alanyi joga egy meghatározott foglalkozással kapcsolatos vállalkozás, sem pedig ennek adott vállalkozási jogi formában való gyakorlásához. A vállalkozás joga annyit jelent – de annyit alkotmányos követelményként feltétlenül –, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást.” {54/1993. (X. 13.) AB határozat, ABH 1993, 340, 341–342; megerősítette a 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [153]–[154]; 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [144]}
- [37] Az Alkotmánybíróság a vállalkozáshoz való alapjog alkotmányos tartalmának meghatározása során arra is rámutatott, hogy „»[a] vállalkozáshoz való jognak nem tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint a már működő vállalkozásokra vonatkozó jogi környezet módosíthatatlan lenne.« {282/B/2007. AB határozat, ABH 2007, 2168; megerősítette a 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [160]}. [...] Az Alkotmánybíróság a vállalkozáshoz való alapjog lényegi tartalmának a sérelmét akkor állapította meg, amikor a jogalkotó a foglalkozás szabad megválasztásához, az adott vállalkozás gyakorlásához való jogot egyes piaci szereplőktől meghatározatlan időre teljes egészében elvonta {71/2009. (VI. 30.) AB határozat, ABH 2009, 699, 709; megerősítette a 32/2012. (VII. 4.) AB határozat [40]}.” {3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [28]–[29]; 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [144]}
- [38] Az Alkotmánybíróság a hosszú távra szóló szerződésekkel kapcsolatban több határozatában emlékeztetett arra is, hogy: „Minden olyan szerződés, amelyet a szerződés megkötését követően nem rögtön teljesítenek, bizonyos fokú kockázatot jelent a felek számára. A szerződéskötést követően ugyanis olyan változások állhatnak be, amelyek eredményeként a szerződés gazdasági egyensúlya teljesen felborulhat, de legalábbis jelentős aránytalanságok következhetnek be.” {3048/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [34]} Ezen kívül, legutóbb – a tulajdonhoz való jog értelmezése körében, de a jelen indítványozói felvetés szempontjából is releváns módon – az 5/2021. (II. 9.) AB határozat rögzítette azt is, hogy „[a]z Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint önmagában a gazdasági vagy rendszeres jövedelemszerző tevékenység, a vállalkozási tevékenység jövőbeni nyereségének reménye nem tekinthető az alkotmányos tulajdonjog által elismert és védett tulajdoni várománynak, vagyis nem áll az Alaptörvény XIII. cikkének oltalma alatt {3024/2014. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [43]–[44]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyancsak nem áll az alkotmányjogi tulajdon védelme alatt a gazdasági tevékenység ellátásához, vagy a vállalkozási tevékenység folytatásához szükséges beruházások piaci értékállósága {3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [23]} és nem tekinthető tulajdoni várománynak a gazdasági tevékenységből várható vagy remélt bevétel és nyereség sem. Önmagában a hosszabb vagy határozatlan időre szóló működési engedély alapján végzett gazdasági tevékenység és az abból származó rendszeres jövedelem nem jelenti egyúttal, hogy az adott gazdasági tevékenység megszerzett tulajdonnak vagy alkotmányosan védett tulajdoni várománynak tekinthető {3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [19] és [24]}.

Ezt az érvelést erősíti, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint sem önmagában gazdasági tevékenység, sem a vállalkozások és a vállalkozók által a gazdasági tevékenység végzéséhez szükséges ráfordítások és eszközök megtérülése, piaci értékállósága nem áll az Alaptörvény XIII. cikkének oltalma alatt {3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [44]–[45]; 3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [50]}.” (Indokolás [19])

- [39] Mindezek alapján megállapítható, hogy a Ktv. támadott szabályai a vállalkozóvá válás lehetőségét nem szüntetik meg, és új feltételeket is csak azokra nézve határoznak meg, akik a Mód. tv. hatálybalépésekor még nem szereztek tulajdont, de már rendelkeztek hatályos építésügyi hatósági engedéllyel. Önmagában az, hogy egy ilyen hosszú távra szóló, 2006-ig visszanyúló szerződéses jogviszony – amelyben ráadásul az indítványozó üzemeltetési joggyakorlása többek között a másik fél tulajdonszerzésének feltételétől is függ – fennállta alatt a jogszabályi környezet nem maradt változatlan, az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [40] 9.2. Végezetül az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az indítványozónak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos azon felvetése sem, amely szerint a támadott rendelkezések személyre szabottan csak az ő jogviszonyát érintenék. A Ktv. új 4. § (3) bekezdése és 11/A. §-a általánosan kötelező, a bennük – objektív tulajdonságaik alapján – körülírt potenciális címzettekre egyaránt vonatkozó rendelkezéseket tartalmaznak; tehát normatívák, nem egy címzetre vonatkozó és nem egyedi rendelkezéseket foglalnak magukban {legutóbb hasonlóan: 8/2021. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [125]}.
- [41] Az indítványozó azon állítása pedig, hogy a Ktv. támadott szabályai az Nvtv. sarkalatos rendelkezéseit rontanák le, amiatt nem tekinthető helytállónak, mert a Ktv. 31. §-a értelmében a Ktv. – eredményes pályázat esetén az Nvtv. 18. § (5) bekezdése szerinti szerződés megszűnéséről rendelkező – 11/A. §-a is sarkalatosnak minősül.
- [42] 10. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltakra, visszautasította, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) és c) pontja alapján.

Budapest, 2021. május 4.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1023/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3212/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.202/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Dancsné dr. Simon Mária ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Abtv. 27. § alapján – a Kúria Kfv.IV.37.202/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 1.1. A perbeli felperes indítványozó volt hadigyámolt egyösszegű térítése és járadék megállapítása iránti kérelmeket terjesztett elő néhai édesapja hadirokkantságára alapítottan az elsőfokú hatóság előtt. Az elsőfokú hatóság két határozatában mind az indítványozó egyösszegű térítés megállapítása iránti, mind a volt hadigyámolt járadék megállapítása iránti kérelmét elutasította. A határozatok indokolása szerint az indítványozó hadigyámolti minősége nem állapítható meg, mert néhai édesapja hadirokkanttá válását okiratokkal vagy egyéb hitelt érdemlő módon nem tudta igazolni. Az indítványozó fellebbezése következtében eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú határozatokat helybenhagyta. Indokolása szerint az indítványozó néhai édesapja hadifogságának ténye nem vitatható, hadi eredetű halála, hadi eredetű fogyatkozása, illetve egészségkárosodása az eljárás során sem az indítványozó által becsatolt okiratok, sem az eljárás során megkeresett szervek irat kutatásai alapján nem nyert hitelt érdemlő bizonyítást.
- [4] Az indítványozó a másodfokú határozattal szemben keresettel élt. Hivatkozott a testvérei ügyében született döntésekre, illetve a Kúria eseti döntésére, melyben úgy foglalt állást, hogy a jogbiztonságra való tekintettel, amennyiben pozitív döntés születik az egyik testvér ügyében, úgy a másik esetében is ilyen döntést kell hozni azonos tényállás mellett.
- [5] A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Rögzítette, hogy a jogalkotó a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Hdt.) 7/A. § (2) bekezdésének *b*) pontjában a szabad bizonyítás elvét megszorította, és a volt hadigyámolti minőség megállapításához okirati bizonyítást írt elő. A bíróság helyállónak minősítette az alperes közigazgatási szerv hivatkozását az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. § (2) bekezdésére, kiemelve, hogy a közigazgatási szervet egy másik közigazgatási szerv helytelen jogértelmezése folytán meghozott döntése mint közokirat nem kötelezi jogellenes döntés meghozatalára. A bíróság álláspontja szerint ez nem járhat azzal a következménnyel, hogy a közigazgatási szervek vagy bíróságok a jogszabály előírásai ellenében, téves joggyakorlatot szentesítve megalapozatlan igénynek adjon helyt. A bíróság az alperessel egyetértve megállapította, hogy az indítványozó nem tartozott abba a személyi körbe, aki a kérelmét előterjeszthette volna, mivel nem tudta igazolni néhai édesapja hadirokkantságán alapuló volt hadigyámolt jogállását. A bíróság szerint ehhez az indítványozónak a volt hadigyámolti minőség megállapításához édesapjának tényleges hadirokkantságát igazoló okirati bizonyítékot kellett volna előadni.
- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a Hdt., az Ákr., a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény egyes rendelkezéseinek, valamint az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére. Előadta, hogy a jogerős ítéletben foglalt jogértelmezés téves, keresete nem került teljeskörűen elbírálásra, az ítélet indokolása hiányos, bizonyítási indítványát nem bírálták el, egyes bizonyítékok értékelésével kapcsolatban sem tartalmaz indokolást. Kifejtette a Hdt. egyes rendelkezéseinek álláspontja szerinti helyes értelmezését. Kérelmében az indítványozó hivatkozott négy testvére ügyében

hozott hadigondozási pénzellátásra jogosító határozatokra, melyekben az eljáró hatóságok ugyanezen nyilatkozat és tanúvallomások alapján állapították meg a havi járadékra és egyösszegű térítésre vonatkozó jogosultságot.

- [7] A Kúria ítélete szerint a felülvizsgálati kérelem nem megalapozott, az elsőfokú bíróság az ügyben irányadó tényállást a szükséges mértékben feltárta, azonban azt hiányosan rögzítette ítélete indokolásában. A Kúria az ügy tényállását kiegészítette. A vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazása során helytálló következtetésre jutott az elsőfokú bíróság az alperesi határozat jogszerűsége kapcsán, ítéleti megállapításaival a Kúria egyetértett. A felülvizsgálati bíróság korábbi határozataiban elvi tartalomként rögzítette, hogy a volt hadigyámolti igény- és járadékjogosultság megállapítása iránti kérelem elbírálása során a hatóság nem alapíthatja döntését egy másik hatóságnak a kérelmező testvére ügyében hozott határozatára. Így az alapul fekvő ügyben sem alapozza meg az indítványozó kérelmének teljesítését az a körülmény, hogy négy testvére ügyében az igény- és járadékjogosultságot különböző megyékben lévő hatóságok elismerték. Más hatóság hasonló ügyben hozott egyedi döntése a tényállási elemek részét képezheti, azonban jogi kötőerőt az ügyben nem jelent, mivel a közigazgatási eljárások olyan egyedi eljárások, amelyekben a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság jogosult és egyben köteles önálló, ténybelileg és jogilag megalapozott döntést hozni. A Kúria ugyancsak megállapította, hogy a volt hadigyámolti igény- és járadékjogosultság megállapítása iránti eljárásban a kérelmezőnek okirattal kell igazolnia, hogy szülője hadirokkanttá vált vagy hadigondozásba vették. A Hdt. 26. § (4) bekezdése csak az egészségromlás hadi eredete vonatkozásában biztosítja a más hitelt érdemlő módon történő igazolást. Az egészségkárosodás mértékének megállapítása során kötött bizonyítás érvényesül. A kérelmező okiratba foglalt nyilatkozata nem tekinthető a szülő hadirokkantságát igazoló, a Hdt. 7/A. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti okirati bizonyítéknak, annak elfogadás egyik hatóság részéről a magánokiratba foglalt nyilatkozatot nem ruházza fel a közokiratokhoz fűződő kötőerővel.
- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a Kúria ítélete ellentétes az Alaptörvény XV. cikkével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [9] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét jelentette az, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet a Kúria gyakorlatától eltérően, homogén csoporton belül az indítványozót hátrányosan megkülönböztette. A Kúria ítéletében foglalt jogértelmezése nem egyeztethető össze az Alaptörvénnyel, mely olyan különbségtételhez vezetett, amely a Hdt.-ből szükségszerűen nem vezethető le. Azonos személyi körön (egyes azon szülőktől származó testvérek) belül születtek eltérő döntések azonos tárgy körben, azonos időszakban, azonos jogi és ténybeli alapokon.
- [10] Az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is állította az indítványozó. Álláspontja szerint a Kúria ítélete a józan észnek ellentmond, az nem vizsgálta az ügy alapjogi vonatkozásait, illetve a kúriai döntés nem a Hdt. egyes rendelkezéseinek Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezésén alapul.
- [11] A panaszban írtak szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mivel az alaptörvény-ellenes jogszabály-értelmezés az ítéletet érdemben befolyásolta. Az Alaptörvénnyel összhangban nem álló jogszabály-értelmezés oka, hogy a bíróság a Hdt. céljának megállapítása során figyelmen kívül hagyta annak preambuláját, illetve jogalkotói indokolását.
- [12] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [13] Az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, mivel az indítványozó a támadott bírósági döntést, a Kúria Kfv.IV.37.202/2019/5. számú ítéletét 2020. május 11-én vette át, az alkotmányjogi panaszát pedig 2020. június 17-én terjesztette elő.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XV. cikk, XXVIII. cikk (1) bekezdése, 28. cikk], a támadott bírói döntést, a Kfv.IV.37.202/2019/5. számú ítéletét, továbbá az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.

- [15] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [16] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény 28. cikkével összefüggésben nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 28. cikke nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontján alapuló feltételnek, így az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának nincs helye.
- [17] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [18] Az Alaptörvény XV. cikkének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a jogalkalmazás egységének biztosítása az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – hatásköre, melyet a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 25–44. §-ai konkretizálnak {3119/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [26]}. Alkotmányjogi panasz alapján „önmagában az ítéletek ellentmondása miatt, alapjog sérelme hiányában az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja felül az ítéleteket akkor sem, ha azokat a Kúria hozta” {3195/2016. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [23]; 3269/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az indítványozó által a panaszban előadottak a bíróság jogértelmezését kifogásolják, nem alapozzák meg a XV. cikk sérelmének aggályát. Erre tekintettel az Alaptörvény XV. cikkével összefüggésben nincs helye a panasz érdemi vizsgálatának.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog konkrét ügyben történő megsértésének kételye nem merül fel, mivel a Kúria ítéletéből megállapítható, hogy a Kúria a jogerős ítélet indokolását kiegészítette, érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, ítéletét erre tekintettel hozta meg.
- [20] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XV. cikk és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [21] A fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [22] 4. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1151/2020.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu

Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető

HU ISSN 2062–9273